

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת נצבים תשפ"א

היכל הקודש קרית ברסלב ליבערטי
Heichal Hakodesh Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש בארא פארק
Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

היכל הקודש וויליאמסבורג
Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי
Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

**היכל הקודש ברסלב
בלומינג גראוו**
Heichal Hakodesh
Blooming Grove
24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
1-845-238-0804

נדפס ע"י קרן הדפסה היכל הקודש
181 Huschke Rd. Hurleyville, NY 12747
718-387-2691

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

**חיוזק פאר די
אידישע שטוב
212-444-9169**

**קול
ברסלב
212-444-9191**

1 **אשתי** היתה בוררת היטין לשמחת בית השואבה — בירושלימי פרוך. היאך בדורתה איבא
2 מעילה, דשמן ופתילה וזיו של הקשרו ומשני: דקול ומראה וריח אין בתן משום
3 מעילה, וקשה, דבפרק יב' של שעיה' (פסחוס כזא ושט) אמרין: עליה מעילה הוא דליכא, הא
4 איסורא איבא ויש לומר: דבוררת לאו דוקא, אלא כלומר היתה יכולה לברור מזבח אורה.
5 **א**בן — אבא כאן — פירש בקונטרס: שהיה הלל
6 אומר בשמו של הקדוש ברוך הוא. אבל
7 בירושלימי משמע שהיה אמר על עצמו, דפירך:
8 ולקולסוי הוא עירך? כלומר: וכי היה עירך
9 לשבח, והכובץ 'אלף אלף סלפס' משענן ומשענן
10 דבגנו ישראל היה אמר: ויכבי עליו קולסן של
11 ישראל מן הכלי, שבנאו (שמואל ב') ונעיס'
12 וימרוהו ישראל, וכתיב (שמואל ב') וצאה קדוש
13 ויש תולדות ישראל, ויהיה, הא בדורתה אם
14 אתה הבא אל ביתי בני אבא אל בתיך — לא
15 אפשר אלא בשביעה, הוא דריש ליה מדרביב
16 'יכלל המקום אשר אוכר את שמי אבא אליך
17 וברכתך.

רבי
1 **אשתי היתה בוררת הטנים לאור של בית השואבה.**
2 **"חסידים ואנשי מעשה" כו, חנו רבין, יש מהן**
3 **אומרים: "אשרי לידותנו שלא ביטשה את זקנתנו"**
4 **אלו חסידים ואנשי מעשה, ויש מהן אומרים: "אשרי**
5 **זקנתנו שפפרה את לידותנו"** — אלו בעלי תשובה.
6 **אלו ואלו אומרים "אשרי מי שלא חטא, ומי שקמא**
7 **ישוב ויחזול לו"**, תניא, **אמר ר' עקיבא על הלל הזקן**
8 **בשתייה שמה שמחמת בית השואבה פקרו פניו: אם**
9 **אני כאן — הבל כאן, ואם אני כאן — מי כאן, הוא**
10 **תת אומר פניו: למקום שאני אוהב שם נגלי מוליכות**
11 **אותי, אם תבא אל ביתי — אני אבא אל ביתך, אם**
12 **אתה לא תבא אל ביתי — אני לא אבא אל ביתך, שאמר:**
13 **"יכלל המקום אשר אוכר את**
14 **שמי אבא אליך וברכתך"**. אף הוא ראה לגלות אתה שצפה על פני הטנים, אמר לה: על
15 דאמפתא אפוקי, ובטופון אמר רבי יוחנן: רגלו דבר איניש אינון ערכין ביה, לאתרי
16 דמיתבגי פמון מובילין ותיא. הנהו תרתי פושאי דהווי קיימי קמי שלמה, "אליהו ואתיה
17 בני שישא", סופרים דשלמה הוו. יומא חד חנייה למלאך המות דהווי קא עציב, אמר ליה:
18 אמאי עציבת? אמר ליה: דקא בעו מינאי הני תרתי פושאי דיהבי הקא. מסרינהו לשעירים
19 שדרינהו למחזאי דלו. כי מטו למחזאי דלו שכיבו. למחר חזיא מלאך המות דהווי קבדה,
20 אמר ליה: אמאי קבדת? אמר ליה: באתר דבעו מינאי תמן שדרינניהו. מיד פתח שלמה
21 ואמר: רגלו דבר איניש אינון ערכין ביה, לאתרי דמיתבגי פמון מובילין ותיא. תניא, אמרו
22 עליו על רבן שמעון בן גמליאל בשהיה שמה שמחתי בית השואבה היה נוגל ששנה אבקות
23 של אור, וזורק אתה ונוגל אתה וזן נוגעות זו בזו. וכשהוא משפתנה נגען ישגי נדליו
24 בארץ ושוקה, ונשק את הרצפה וזוקף, ואין כל בריה יכולה לעשות פניו. וזו היא קודה. לוי
25 אהוי קודה קמיה דרבי, ואיטלע. והא נרמא ליה? והאמר רבי אלעזר: לעולם אל יטיח אדם
26 דברים בלפי מעלה, שתרי אדם גדול הטין דברים בלפי מעלה ואיטלע, ומנו: לוי! הא והא
27 נרמא ליה. לוי הוה מטיל קמיה דרבי בתמני ספיני. שמואל קמיה שבור מלפא בתמניא מוני
28 תמריא. אבוי קמיה דרבא בתמניא בעו, ואמרי לה בארבעה בעו. תניא, אמר רבי יהושע
29 בן חנניא: בשהיינו שומחים שמחתי בית השואבה לא ראינו שיהי בעינינו ביציר? שעה
30 ראשונה — תמיד של שחר, משום — תלפלה, משום — לקרנן מוסף, משום — תלפתל המוספין,
31 משום — לביית המדרש, משום — לאכילה ושתייה, משום — תלפתל המנוחה, משום — לתמיד
32 של בין הערפים, מכאן ואילך — לשמחת בית השואבה. איני? והאמר רבי יוחנן: "שבועה
33 שלא אישן שלישה ימים" — מלקון אותו וישן לאתרא! אלא הכי קאמר: רבי שמעון מעם
34 שניה, דהווי מנומניו אפתפא דרדרי. "חמש עשרה מעלות" — אמר ליה רב חסדא לתהוא
35 מדרבנן דהוי קמסור אגרימא קמיה, אמר ליה: שמעי לך הני חמש עשרה מעלות בנגרי מי
36 אמרם דוד? אמר ליה, הכי אמר רבי יוחנן: בשעה שפרה דוד שיתין, קפא תהומא וכעי
37 למשמפא עלמא, אמר דוד חמש עשרה מעלות והורידן! אי הכי, חמש עשרה "מעלות"?"
38 וירדת מישן ליה! אמר ליה: הואיל ואריפתין מלתא, הכי אפתמרי: בשהיה שפרה דוד
39 שיתין קפא תהומא וכעא למשמפא עלמא, אמר דוד: מי איכא דירע אי שרי לכובח שם

1 יש מהן אומרים — היינו שבתחנה המתניחין שמשבחין לקדוש ברוך הוא על כך, אלו
2 חסידים — כל חסיד היו חסיד משחקין. שלא ביטשה כו' — שלא עברנו עבירה בילדותנו,
3 לבייש את זקנתנו. אם בני כאן והכל כאן — הדרש היה לרבים שלא יחטאו בשמו של
4 הקדוש ברוך הוא. אם בני כאן והכל כאן, כל זמן שאני פה בבית הזה, ושכתיני שרידה
5 בו — בלי שבחו קיים ויבא הכל כאן, כל זמן שאני פה בבית הזה, ושכתיני שרידה
6 ותראו ואסלק שבתי, מי יבא כאן, הכי נרסין?
7 בתפסא. הוא היה אומר: למקום שאני אוהב
8 שם נגלי מוליכות אותי אם אתה תבא לביתי —
9 ונראה לי, שאף כאן אתה יורשה כל משום
10 דאמר ר' יוחנן ברתה רגלו דבר איניש כו', ואי
11 לא גרסין ליה מאי שיבא דר' יוחנן הבא?
12 שצפה על פני הטנים — שחנכה את ראשו
13 והטיליה למים, והכיר בו שהוא רוצח ופגע בו
14 עכשו לטסס כירצא בו. אמר ליה על דאמפת
15 אפוקי — על שהצפת גלגולת של אחרים
16 בגמי = אטופך = הציפוך אחרים עכשו. אחרים
17 מטיפך יפוקו — עד ביי יום וציפוך גלגולתם
18 של אלו שחרקו, לאתרי תופגנין — למקום
19 שנגור עליו למות בו. משם אתה מתקשב לטול
20 נשמתו. ומני מובילין ותיא — לשם רגלי
21 מוליכות אותה. תרי כושאי — על סם שהיו יפס
22 קרי ליה כו, אליהו ואהיה — ספק וביא
23 מביבל, שהיו סופרים לטלות. דקא בעו מינאי
24 אלו מתבקשים ממני למעלה, שהגיע זמנם
25 למות. ולא היה יכול לטול נשמתם ביה שלא
26 נגור עליהם למות, כי אם בעל חיה. מסרינהו
27 לשלמה, לישיעיהם — לשרים, שהוא היה מלך
28 עליהם, כדכתיב (דברי הימים א כט) וישב
29 שלמה על סכא ה למלך — שמלך על
30 העליונים ועל התחתונים. אפשינו למחזאי
31 דלו — עיר שאין מלאך המות שולט בתוכה,
32 כדאמרינן בסוטה (מ"ג). עירין ביה — לשמים,
33 משלמין ערבונן מוליכין אותו למקום
34 שמתקבש שם. שם נרולו — של שתי ידים.
35 ונשען עליון עד ששוחה ונושק את הרצפה,
36 לקיים מה שאמר: ר' רצו עבדך את אבדיך
37 (תהלים קב). וזו קודה — האמונה בתוכיב.
38 ואומר מה קודה על אפים, אין לו לדרשתיה
39 להניע לארץ ונפא אלא פנו מלבד, מי שידע
40 ויכול לעשות כן, וברודו של רבן שמעון לא היה
41 אחד מומנהו עורה יכול לעשות כן, אלא הוא
42 איטלע — נעשה דגרי. לפי שכשזוקף גופו
43 מאליו, ואינו נשען על ידיו בחוקת הדרתה גופו
44 נמליה, נמצא כל אונס קופתו על מתניו. ויהי
45 זרוק, לשון 'מכחשו קשת' (בראשית אב)
46 הטיח דברים — בגס תענית (בהא). עלת
47 וישבתי כל מרחם ואי אתה משגיח על בתיך. איה
48 והא נרמא ליה — נעצת בחטאת דברים ונשען
49 כשעת המאורע, כדאמרינן במסכת שבת
50 (לבא). נפל תרא חד לסבא. קמיה דרבי —
51 כההו. שהיה נשיא ומבכרין אותו לשמחו.
52 ביהוה אלהי תמיד בדיני ישראל ובחילוי,
53 כדאמרינן בגרדים (גב). יומא נמחק ביה רבי
54 חזני מירענתה לעלמא. שמו ביבל — ספר פרס
55 היה. פניו תמריא — כוסות וכדומה מלאים יין, ואין היין נשפך. רבי יוחסין בן חנניא — נכבד הלך ר' יוחנן בן גורדמא לסיבא את ר'
56 יוחסין בן חנניא בהגפת דלותו. מלקין אותו — שנשבע לשוא. ומשעה שיעזת שבעה מפיו דרי הוא נכשבע על העמוד של אבן שהוא של זהב, שאף זה נכשע על דבר שאי אפשר.
57 ובשבות (מטא) מן הדייני שבעת שוא, וידיכיע על זדונה מכות — ובגן שחרתי כו. בשעה שבהי דוד שיתין — ולא סבירא ליה שמשת ימי בראשית נבראו, ואי סבירא ליה שנת
58 נתמלא עפר או צרורות, ויפך לכרותה. קפא תהומא — צף התהום למעלה ויצא. יציף הבורל' — מורמגנין יצקא פורלא' (מלכים ב' ו). אמר ליה — רב חסדא לדידיה, הואיל
59 ואכתבני, הואיל אייתמרי. מי איכא דירע כו' — דוד ליה מורה הלבנה בפני רבו אחיותלו, הוא היה שם.

טוכה. פרק חמישי – החילול דף נד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזליץ" תוספות

1 מהו דתימא רבנא איהו – חיוב להפסיק ביתום הפסקה מועטת, ומאי אין ביה דקאמר,
2 שלא יתכן המתנה מורה – לאפקי מדרבי יוחנן. תשע תקיעות – האמורות בראש
3 השנה מן התורה. שלל למלכות: תקיעה, תרועה, תקיעה. ושלוש לזכרונת, ושלוש
4 לשפוחת. כאדמורין בראש השנה (לד.א). והא דעבדין טפי, משום ספיקא דתרועה:
5 הוא, דלא ידענא אי גנוד הוא, אי לילא הוא.

6 ולא כלום – משמע, דאפילו הפסקה מועטת.
7 ליהא. אינו אמיר על בני מנחם – שהיו תוקעין
8 לגבי המזבח, הכי גרסינן: לגבי המזבח לפה ל'
9 התקיעה והא תקע לך למילוי המים – כל
10 התקיעות הללו של שער העליון התחתון, ושער
11 המים – משום מילוי המים הוא. הלכך, לערבה
12 למה לי תקיעה: הא כל הני תקיעות דמוספין
13 בתו אפי' לא משום "ישאבתם מים בששין" –
14 הלכך, דהא לגבי המים חשבון התקיעות בתו שנים
15 עשר, ומילוי העשירית מילתא חמישה, דהמחאה,
16 מילתא שוך משום מילוי המים. שתוקעין בלחך
17 על דבר המילוי כסדר, ומעלה עשירית משום
18 דמוסין מסיים בעלמא הוא – לדעיה הכי תוקעין
19 אותם. ואני שמעתה: שלש – לגבי מזבח,
20 כשמוזכרין את המזב' למזבח. וחבי גרסינן: לגבי
21 המזבח למה לי תקיעה? הא תקע ליה בשעת
22 שוך המים. שיש למוסין של שורש בשעת נסיכה
23 והו' שאן אומרים שיש אלא על היקף, ושקטאי לא
24 אמרן, נפישן להו תקיעות, ודא אית הך דתקע
25 גבי זקפת ערבת או שנוא זקפת ערבת בעת
26 שמוזכרין המים למזבח היא. שאין תלמוד לומר
27 יתקעו – אלא יבנה אהרן בחוצרותיו. הכל ליה
28 המוספין תוקעין – מפרש ואולי לה. הוא תני
29 ליה – רבי אחא דתני לה – ודא אמר לה. לופי'
30 שתוקעין בו – ודא היה מפרש לה. רמנא ליה.
31 לפי המוספין דקאמרינן, שתוקעין על כל מוסף
32 ומוסף – וזו שיש בו שתי קרושות. כגון שבת
33 ויום טוב, ורצין שני מוספין. תוקעין לכל מוסף
34 – שאומרים למוסף שבת שיש על שבת.
35 ותוקעין תשע תקיעות לשלשה פרקים. ולמוסף
36 יום טוב – שאין על שני טוב. ותוקעין תשע
37 תקיעות. אמר ריהא – ותוקעין על כל מוסף –
38 ליתנה שבת שבתוך הנה. שאין תוקעין לפתחת
39 שערים בשבת – שאינה למצוה בתקיעות של
40 קרבן, בדכתיבי קראא "ותקעתם בחוצרות" על
41 עלותיכם. אבל קאי לטונא ניהו, שמשמע
42 חיבאו למעמדם ולזבנם – ולא דחו שבת.
43 הלכך, רדא דהו' ליה ארבעים ושמונה. מאן דא
44 תרצין הכי, דלא חש לקיימאם – טוחן
45 ומצאי סובין, ואינו חושש. כלומר: מרבה דברים
46 שאינם. היא דמתניין תנו ככל יום – היו שם
47 ארבע עשרים, וכן מפרת שריים בחידיה.
48 ואם איתא בשבת – נמצא שפוחין מאות
49 ועשרים. ועוד אי נמי כי חדיי גינה – כלומר:
50 אפילו לדבריה, שאין תוקעין לפתחת שערים
51 בשבת, והו' לנו מימי בשבתוך הנה ארבעים ושמונה, כדחוו ארבעים ושמונה בערב
52 שבת שבתוך הנה. ליתני "שבת שבתוך הנה" דדא ודא ליה למתני, ולמשבך ערב שבת
53 דדא שפענין מינה תרתי שמעת מינה דרבי אליעזר בן יעקב – דאין תוקעין למעלה
54 העשירית אלא על גבי המזבח. כאדמורין דהו' ואולי, ונשמעין מינה דרבי אחא דתוקעין
55 על כל מוסף. דאליה: שלל דחבריל תשלשה להבטיג אשמועין ברישא. ואמאי שבקיה?
56 ותנא: ערב שבת, ולא אשמועין מילתא חזתא. אלא דרבי אליעזר בן יעקב דחודר. לפי
57 שאין תוקעין למילוי המים בשבת – שכבד נחמלא מערב שבת. כדנתן פירק' לילוב'
58 (תרביד) (סוכה מתוהב), אלא שהיה מלא מערב שבת. ובצרי' להו מוכא – כל דתוספתא
59 בתו – שדעת גליתו תוקעין, ושכח המים, ולבין מכות. ובצרי' להו נמי להבטיג ולהבדיל דערב שבת, ואיכא טובא. וליתני ראש השנה בו' – לרבי אחא מוחבינן, אמ איתא תוקעין
60 לכל מוסף, ליתני ראש השנה שלל להיות בשבת, היו שם ארבעים ושמונה: עשרים ואחת שבכל יום, ועשרים ושבע של שלשה מוספין. כדכרי' אליעזר בן יעקב – דמני להו, ותנא
61 תשכי דלמעלה העשירית.

1 **מהו** דתימא אפילו כרבנן – זיאין ביה דקאמר, שלא פסיק ביה לזו הפסקה מרובה, כדי
2 לגמור שלשון – כדכרי' אבהו. דאמרי בשילוי ראש השנה (לד.ב. ושם) שהיה כדי
3 לגמור את כולה, חזר לראש. ולאפקי מדרבי יוחנן, דאמר: שמע תשע תקיעות בתשע שעות
4 ביום – נצא. ודעה כדי לגמור את כולן, איני חזר לראש. קא משמע לך, ודאכר יחודה
5 קאמר בו כדנאם, משום התקיעה ותרועה. ומעלה
6 כולה אתו דרא. ואפילו דרבנן, פחות
7 מכדי לגמור שלשון, לא פסיק אלא כדי נשימה
8 והדפסק צריך, כדאמר בשילוי ראש השנה
9 (שם) "ותקעתם תרועה" – תקיעה בפני עצמה,
10 ותרועה בפני עצמה. אבל לרבנן לא חישינן אי
11 מפסיק טובא, ודדחה לענין תקיעות, לא נפקא לך
12 מניסח מדיד לרבי יודה – בפלוגתא דרי אבהו ור'
13 יוחנן, וכי פליגי – אליבא דרבנן, ולענין מילי
14 טובא בהלל, ובמגילה, ובקיש, ובחפלה.
15 **שייר** ערב שבת – שיש שיטת הפסח
16 עשרים ושבע תקיעות, שפסח נשחט
17 בשלש כותב – כת אחר כת, כדנתן בחימדי
18 נשחט" (פסחים סד.א). וכל בת קראת את הלל
19 שלש פעמים, שהיו פסחדין מרובין, והם סתונים
20 הלל בשותפין, ולא היו נמספיקין לשלש סתוהים,
21 כל בת וכת, עד שיקראו שלש פעמים, ואף על
22 גב דנתן אף על פי שלא שלש מייקין – היט
23 לא ידענן פס שלישי. כל מהו, אף בת שלא
24 יהיה גמורתו שתי פעמים ומתחלה בו פעם
25 שלישי. ואין חסר מן התקיעות כלום, שבתחלה
26 קריאה תוקעין, ובכל קריאה של תקיעה. כך
27 פירש בקונטרס, ואין הלשון משמע בן, דנתן תחבט
28 קראת את ההלל, אם גמור – שנו, ואם שנו –
29 שלש, אף על פי שלא שלש מייקין, משמע:
30 שאפילו בת ארשונה לא התחילה פעם שלישי
31 מעולם ועד: משמע שבשאי פרקים היו תוקעין,
32 דאשכחן בסוף מסכת המיד, גבי שיר של המיד:
33 דברו הלויים ביום, והקע לפרק – תעק, כל
34 והשתחוה וכו'. על כל פרק – תקיעה, וכל
35 תקיעה – השתחוה. ושני פרקים יש בהלל –
36 מדר' יחודה. דאמר: מיימיהם של בת שלישיה לא
37 הגיעה לומר "אבותי" משמע: "אבותי" – הוא
38 בתחלת הפרק, רודור – וני בתחלת הפרק
39 כדאמרינן פרק "לילוב' הגויל" (סוכה לה.ב. ושם)
40 מכאן שמצוה לענות בראשי פרקים. והם היו
41 תוקעין בתחלת ההלל של תקיעה, כדנתן פרק
42 "תמיד נשחט" (פסחים סד.א). ונעלו לדלות
43 הנזרה – תנא דרשינו ותקע. וכן כל פרק
44 ופרק, תנא להלל אחד – דתוקעין, וכן כל
45 לכל בת וכת, ואין כך בת שלא היה גמורת הלל
46 אחד לרבנן – נמצא לשלשה כותב שלשה
47 הללות, ושחין עשרים ושלש תקיעות, אפילו שלא
48 היה שנות את ההלל בכל ובקשות שנות –
49 נפשי תקיעות טובא, אלא דהני פסיק ליה קאמר
50 דשייר. והא דנתן אן מוספין על ארבעים
51 ושמונה – היה מצי לאקשוי וינחן דמוספין, כגון היבא דשנות את ההלל – אבל בלא
52 הכי פריכין עלה מערב הפסח שלל להיות בשבת, דנפשי לרבי יחודה לרבנן, ומשני: כיון
53 וליחיה בכל שנה, לא קא חשיב. ומה שפירש בקונטרס: שבת קוראה את הלל – לא היה
54 דבת קוראה, אלא הלויים קראים. וכן איתא בחתופתא דפסחים: הלויים היו עומדים על
55 דכנא ואומרים את ההלל כשיר. אם גמור – שנו, ואם שנו – שלש, ואף על פי שלא שלש
56 מיימיהם. אמר ר' יחודה: מיימיהם של בת שלישיה לא הגיעה לומר "אבותי". כלומר: לא
57 הגיע הלויים לומר "אבותי" בשבועת פסחדין.

אי

ערב

1 **ובחילוק** לחם הפנים – דוקא בחילוקו שיון. אבל סילוקו וסידורו הקדמת הבזיכין –
2 למשטר הקבוע. דהכי בי צביר שערתי. לחם הפנים עבודתו במשטר הקבוע
3 ואבילו בכל המשמרות. היינו טעמא. משום דרגמרא מרבינן ליה "הלך חלק אבאל" –
4 משמע, לאבילה רביה רומנא. ולא לעבודה. ומסקי שבת לא מפרשה מתניתין מדי, ושירא,
5 והוי כתיב דשאר קרבנות צבור. וכי קאמר
6 בגמרא: לאבילי פרי העלם דבר של צבור שערתי. עבודה וחי – היה מצי לאתווי מוסף שבת.
7 הדבראי קתני בתוספתא שדוא למשטר חקביע
8 והא דמריב לחם הפנים טפ, ד"איאלר בשמע
9 מידי ראבילה – הוא עקרו. היינו לחם הפנים
10 שכבר נעשה מצותו משבת שעברה, שסידרוה
11 על השלחן ואינו מחוסר מעתה אלא סילוק. דאי
12 משום הקדמת בזיכין – לתירי לחם קאתין, ואן
13 עבודה ון בזוף הלחם.
14 עד

1 **משנה** יום טוב הראשון של חג ה'יו שם שלשה עשר
2 פרים, אילים שנים, ושעור אחד. ושתמירו שם ארבעה
3 עשר כבשים לשמונה משמרות. ביום ראשון – שלשה
4 מקריבין שנים שנים, והשאר אחד אחד. בשני
5 המשך מקריבין שנים שנים – והשאר אחד אחד.
6 בשלישי – ארבעה מקריבין שנים שנים, והשאר אחד
7 אחד. ברביעי – שלשה מקריבין שנים שנים, והשאר
8 אחד אחד. בחמישי – שנים מקריבין שנים שנים,
9 אחד אחד. בששי – אחד אחד. בשבת – שנים שנים,
10 והשאר אחד אחד. בשביעי – פולין שיון. בשמיני – חזרו וקריבין פרים
11 פרים היום לא קריב למחר, אלא חזרוין חלילה. גמרא יומא מתנינן רבי היא ולא רבנן,
12 דתניא: פרי הבא בשמיני – בתחילה מפיסין עליו, דברי רבי. והכמים אומרים: אחת משמתי
13 משמרות דלא שלשו פרים עושה אותו! אפילו תימא רבנן, אפיו שתי משמרות לא אפיו
14 בעי? קמאן אולא הא דתניא: כל המשמרות שונות ומשלשות, חזין משני משמרות, ששונות
15 ואין משלשות. נימא רבי ולא רבנן! אפילו תימא רבנן, מאי לא שלשו – פריה התנ. ומאי קא
16 משמע לך? הא קא משמע לך; מי שהקריב פרים היום לא יקריב למחר, אלא חזרוין חלילה.
17 אמר רבי אלעזר: הני שכעים פרים כנגד מי – כנגד שכעים אומות. פרי חזירי למה – כנגד
18 אומה וחידיה. מישל למלך בשר ודם שאמר לעבדיו: עשו לי סעודה גדולה. ליום ארזון אמר
19 לאותבו: עשה לי סעודה קטנה, כדי שאהנה מןכף. אמר רבי יוחנן: אוי להם לגוים שאברו
20 ואין זורעין מה שאברו, בומין שבות המקריב קיים – מובה מכפר עליהן, ונקישו מי מכפר
21 עליהן? **משנה** בשלשה פרים משה ה'יו של משמרות שוות: באימורי הרגלים, ובחילוק
22 חלה פנים. בעצרת אומר לו: חילק משה חילק חמין. משמטר שזמונו קבוע הוא מקריב חמיון
23 קרים ונדבות ושאר קרבנות צבור – ומקריב את הכל. גמרא אימורי הרגלים? של גבה
24 ניהו! אמר רב חסדאי: מה שאמור הרגלים. תנו רבנן: מנין שקל המשמרות שוות באימורי
25 הרגלים – תלמוד לומר: "ובא ככל אנת נפשו ושרת". וכול אף בשאר ימות השנה כן –
26 תלמוד לומר: "מאחד שעריך" לא אמרתי אלא בשעה שכל ישראל נכנסין בשער אחד.
27 ובחילוק לחם הפנים' כו'. תנו רבנן: מנין שקל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים
תלמוד

1 **משנה** יום טוב הראשון של חג כו' – וכל המשמרות שלוח לרגל ושע עשרה מהם
2 מקריבין שש עשרה בהמות הללו. נשתירו כו' – דכל המשמרות זוכות בחובות הבאות
3 מחמת הרגל ברגל. ואן משמר של אחת שבת כוללה לעלך בליתן, כוללה בגמרא.
4 יום הראשון – שדויו שמונה משמרות לארבעה
5 עשר כבשים. ששה משמרות מן השנים היו
6 מקריבין שני כבשים – כל אחת מהן, הרי עשרה
7 עשר כבשים. והשאר – שנים תזרות
8 מקריבות אחד אחד. כשני – שנתמעט אחד מן
9 הפרים, ונשתירו תשעה משמרות לארבעה
10 עשר כבשים. המשה מהם מקריבים שנים שנים
11 הרי עשרה. והשאר – ארבעה תזרות
12 מקריבות כל אחד כבש אחד. בשלישי –
13 שנתמעט עד אחד מן הפרים, ושאר עשרה
14 משמרות לארבעה עשר כבשים. אימני
15 מקריבין שנים שנים – דהוה לזו שמונה. והשאר
16 אחד אחד – ששה כבשים לששה משמרות.
17 כשבעי כולן שיון – כל המשמרות מקריבות
18 כבשים שוות, שכל אחת מקריבת אחד. שהרי
19 אינם אלא שבעה פרים אילים שנים ושעור
20 אחד לעשרה משמרות. נשתירו ארבעה עשר
21 כבשים לארבעה עשר משמרות. שפמיני חזורים
22 לפיסי כבתלים – פרי אחד ואיל אחד ושבעה
23 כבשים הקריבים בשמיני, אין קריבים כסוד
24 קרבנות חגו שקרבו לפי סדר משמרות, כדבעק
25 לפרושי מבסאק. אלא כל המשמרות באת
26 מופסות עליון כמו שפמיסי בשאר רגלים,
27 שאין קרבתייהן מרובין להקריבן לפי הסדר
28 ולהשוות בוק כל המשמרות. אף בשמיני כולן
29 מפסיקין, והוכה בפייס מקריבו. ובסדר יומא
30 (בבא), מפרש הארן מפיסי, אמרו פי שהה
31 מקריב היום פרים אל היה מקריב לפחד –
32 פרים. שאין המשמרות מקריבו כבשים אומות
33 מנדיים אותם, אלא חזרוין חלילה. ונמצא כולן
34 שונות ומשלשות בפריים חוץ משתי ששונות
35 ואן משלשות. כיצד ביום הראשון חץ שלשה
36 עשר פרים, והקריבו שלשה עשר משמרות
37 כדרך שסדרום דברי הימים (כ דכ) "הקריב
38 ראשון ואחריו ידעיה חרים' כו' – כולן כמות
39 שוין סדרים. ונשתירו עשרת אחרונות
40 לאילים ולכבשים. למחרת היום שנים עשר פרים,
41 ומקריבין אותן חך אחד עשר משמרות וחזר
42 והקריבין אותן חך אחד עשר משמרות. ברביעי – היו
43 עשרה פרים והקריבום עשרה משמרות שלאחריהם, היו שני
44 נמצאו עשרים ושתים משמרות שונות. בחמישי – שתי משמרות אחרונות הקריבו שנים מהן, חזר
45 בשביעי – שבעה פרים לשבעה משמרות. נמצאו כולן משלשות חוץ משתיים האחרונות. גמרא לימא פרייהו. דקתני בשמיני חזורים לפייס בברגלים. וקא סלקא דעתיה דכל
46 המשמרות באת מופסות – רבי היא ולא רבנן. בתחילה מפיסין עליו – כל המשמרות כתיילו הוא תחילת קרבנות. ולא אמרין: ליקרב חזן מותך שלא ליעלש. לא אפיו בני –
47 בין שתיהן, איהו מוח תוכה בו, ודלמא הואא פייס דקאמר מתניתין בין שתיהן היה – דהא לא תנן ביה בתחילה. מא קא משמע לך – וכי מניינא אתא לאגמרינן, שכן עולה החשבון
48 כשתחזרין חלילה; ומשני: קא טעמל לן מאי דאשמעינן בני גאן רומתייהן. מי שיהיה מקריב פרים היום בו, כשנים פרים – פרי החג שבעים הם, חוץ משל שמיני. כנגד שבעים אמות
49 לכפר עליהם שידרו גשמים בכל העולם – לפי שדנדוין בחג על המים. פרי חזירי – של שמיני. שאנתה פסך – אין לי הניהה וקרת רוח בשל אלא, כשקל. **משנה** בשלשה
50 פרים – בשלשה רגלים – בערות של עולות, ובחזו ושוק של שלמי חגיגה, הבאות מחזם הרגל. ובגמרא מפרש מאי: לשון "אימורים" חסדי. בחילוק לחם הפנים
51 – אם אירעה שבת ברגל. שכשבת ממלקין אותו ומסדרין לחם אחר תחתי. כדכתיב (ויקרא דב) 'ויסם השבת יערינו'. ונעצית – כשארבע שבתות, ושו בו חילוק חמץ דשתי הלחם,
52 וחילוק לחם הפנים שדוא מנה – כדאמרנן ביכל המנחות באת מנה' (מנחות נבב). אוטר לו – לכל אחד כשתנתינו לו חלקו; ודיל חזיה, וכשתנתינו לו בשיעור הלחם האמורים: לו
53 חילק חמין. לפי שאן חילוקים קרבו כנגד חילוק, אלא מכל אחד חילוק – כדקיימא לן בקידושין (אגא). ובמנחות (נגא). ומלכל בני אחרון חזיה, ולפיכך מודיעין אותם. משפיר ששנע
54 קבוע – שהיה משמש בשבת ו שדורגל חל בתוכה. פקריב תמירין – שהרי אינם בשביל הרגל. ונדעים ונדבות – שנרבו ונדרו כל השנה. ומקריבין אותם עכשיו. אין שאר המשמרות
55 זוכין בהם, שאין זוכין אלא חובות שנחמת הרגל. והוא מקריב את הכל – בגמרא מפרש לאתווי ניהו – ומאי שווא איבא? מבה שאמור רגלים –
56 בחילוק קרבנות האמורים ברגל, הראויין להתחלק. כגון חזו ושוק של שלמי חגיגה – של כל יחיד ויחיד. וערות של עולות אריה, ומספר וצפיר עולות חטאת. וכל ככל אנת נפשו
57 ושרת ככל אחו – שאן המשטר מביב עליו. וכן חזו ושוק של שלמי חגיגה. וזכה באבילו, דרביעי (ויקרא ז) "ולכתב המקריב אותה לו תחיה". וישעירם וארבעה מקובות לקרא בתרם
58 לזים. תלמוד לומר מאחי שעריך – רשיה דקראי וזכי יבא הלוי מאחי שעריך". ודיש ליה הכי כמו 'מאחד שעריך' – כשכל ישראל נכנסין בשער אחד, כלומר בעיר אחת. מנין
59 שכל המשמרות שוות – ברגל. בחילוק לחם הפנים.

סוכה. פרק חמישי – החליל דף ג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 רש"י
 תוספות

1 תלמוד לומר חלק בחלק – בתירה והדוא קרא לדלעל כתיב, דאקמיה ברגל. חלק אביה – שיה כנולן כחילוק עבודה, דאתריב עילי: מיזבא בכל אות נפשו ושרת. ומאי אביה
 2 – אימרת לאשטעויהו? אילימא אביה קרבנות – דשערי אטאות, וזוה ושוק, מרתם נפקא לבתן המקריב אותה וגו' – מי שעבודה אכלה. ובין דאתריב לעבודה, פשיטא דמיכל
 3 נמי אבלי, אלא לום הפנים – אינשטרך לרביי – שאין בו שום עבודת לום, שכבר נעשית עבודתו משבת שעברה. יכול אף חובות הבאות שלא מחמת הרגל ברגל – יהו זוכין
 4 בעבודתן, ויחלוקו, ולמיה לומר לרב ממכריו – חזן ממה שמכרו אבות זה לזה. ומה מכרו אבות זה לזה – כלומר: שהתנו ביניהם, שיהו משמשין כל אחד בשבתו קבוע. ואי נבשתי
 5 ואתה בשבתך, – תגרייהו ותרבוהו וקרבנות עבד

6 ודאיתו בשאי ימות השנה. והרי חן למשעמר
 7 המשמש – תלינתו בכלל הרגל, שלא יהו שוחן
 8 הון, אלא למשער שבאותו שבעו יהו בכשאר
 9 ימות השנה. החלק על כרוך, לא אתרבו מהחלק
 10 חלקל אבלי, אלא ממשמעותיה דקרא: דבר
 11 שאין בו אלא אבילה. והיינו לום הפנים –
 12 דאבילה אית ביה, אבל עבודה לית בה. סוכה
 13 ואחר כך יבנה לא, כגיל בירך "שחייתי"
 14 בעשייתה – שהיתה עושה ועומתה. ותנאי
 15 בפירי "לובק וערבה" (לעיל מ"א), כשנכנס
 16 לישב מולב סתים – סוכה וכן, ואומר רב סוכה
 17 לימא ברישא, והדר זמן, זמן תרין – שנחה
 18 בכל הדגלים. דברים שבין בית שמאי ובית הלל
 19 בפעודה – דברים שחלקו בהלכות עטודה.
 20 בבירך על היום – כשמשקט בערבי שבתות –
 21 קידוש היום תחילה, ואחר כך ברכת היום, שהיום
 22 גורם ליום שיבא – שאם לא מפני קידוש, לא
 23 היה נוקד ליום פשוט. וכבר קיש דוים –
 24 כלומר, ועד טעם אחר: שקיש היום מאלו
 25 משמשיה, ועתיין ין לא בא לפניה. והיון גורם
 26 לקידוש שהאם, – שאם לא היה לו, לא היה
 27 מקדש בבדי. והוא הדין נמי למקדש על הפת –
 28 מקדש ברכת הפת. מהאי טעמא שהפת במקום
 29 ין, לימא רב – דאמר דחבת חטאי עריפא
 30 מתרידי – דאמר בריה שנתא, ורבה בבית הלל
 31 – דאמר תרין עריף, אלא שהיון גורם בו –
 32 אי לא דהאי טעמא נמי איבא – משום תרין
 33 לא הוה מקדמו ליה. דחבת היום עריפא, אי לאו
 34 סוכה – אי לאו שבת סוכה, מי לא אמרינן
 35 זמן? כגון חולכי דרכים דפטורין מן הסוכה,
 36 דאמרין "זמן" שביבול ומעורר כמו בשאר גרילים
 37 דחוקין עיקר – שהיא חובה ליום. ומכאן נפל –
 38 שהיו שבת שעברה. וקתינו דפלגי מצוה
 39 ברישא, אלמא, תרין עריף, פר העלם רבי של
 40 צבור – אם איתו כון ברגל, שעבור עבירה
 41 בתורת בית דין, קיין המובת – כשהוא טטל,
 42 שכלתה הקטרת תמיד, ומאי נבא נדר ותרבה –
 43 דהוה שפורת שם, שנתנין כלום מעות, כל
 44 מותרות השניין בתלמוד בכל מקום. וכל מיל
 45 שאמר: יעיר עי שסתאנו ומכור ופלה דמיון
 46 לזרבה, ומזון לקדוהו עולות לקיין המובת,
 47 ולשון קיין, כהוא האוכל תאנים בקיעות
 48 מעטרה. בנאם בן מלאחיה –
 49 מפרש בממרא שחל יום טוב לאחריה – דלא
 50 יהי ליה שבת שבתון הנה. ואפילו הכי, האיל
 51 ותיקין להקדים ביאתו מערב שבת שביבול יום
 52 טוב, שהרי שבת לא יוכלו לאבא, ויחלקו בלחם

1 תלמוד לומר: "חלק בחלק אבלי", פחלק עבודה פך
 2 חלק אבליה? ומאי אבליה? אילימא קרבנות – מתתם
 3 נפקאי: "לפתן המקריב אותה לו תורה". אלא – להם
 4 הפנים. יכול אף בחובות הבאות שלא מחמת הרגל
 5 ברגל – תלמוד לומר: "לבר ממכריו על האבות". מה
 6 מקור האבות זה לזה – אני בשפתי ואתה בשפתך.
 7 בעצרת אומר לו היקף" וכו', איחמר, רב אמר:
 8 סוכה ואחר כך זמן, רבה בר בר חנה אמר: זמן
 9 ואחר כך סוכה. רב אמר: סוכה ואחר כך זמן, חייבא
 10 דיומא עדיף. רבה בר בר חנה אמר: זמן ואחר כך
 11 סוכה. תרין ושאניו תרין – תרין קודם. לימא רב ורבה בר בר חנה בפלוגתא דבית שמאי
 12 ובית הלל קמפלגי; היתנו רבנן: דברים שבין בית שמאי ובית הלל בפעודה: בית שמאי
 13 אומרים: מברך על היום ואחר כך מברך על היום, ובית הלל אומרים: מברך על היום ואחר
 14 כך מברך על היום. בית שמאי אומרים: מברך על היום ואחר כך מברך על היום – שהיום
 15 גורם ליום שיבא, וכבר קידש היום ועדיין ין לא בא. ובית הלל אומרים: מברך על היום
 16 ואחר כך מברך על היום. שהיון גורם לקידושא שנתאמר. דבר אחר: ברבת היום תרירה,
 17 וכרבת היום אינה תרירה, תרין ושאניו תרין – תרין קודם. לימא רב דאמר בבית שמאי
 18 ורבה בר בר חנה דאמר בבית הלל: אמר לך רב: אגא דאמרי אפילו לבית הלל, עד כאן
 19 לא קאמרי בן הלל התם – אלא שהיון גורם לקידושא שנתאמר, אבל הכא – אי לאו
 20 זמן, כו לא אמרינן שנתא. ורבה בר בר חנה אמר לך: אגא דאמרי אפילו לבית שמאי,
 21 עד כאן לא אמרי בית שמאי התם – אלא שהיום גורם ליום שיבא, אבל הכא – אי לאו
 22 סוכה, כו לא אמרינן זמן? תנן: בעצרת אומר לו: היקף מצוה היקף חמין. והא הכא, דחמין
 23 עיקר ומצוה טפל, וקתינו: היקף מצוה ותיקף חמין, תיובתא דרב! אמר לך רב: תנאי היא,
 24 דתנאי: היקף מצוה היקף חמין, אבא שאול אומר: היקף חמין היקף מצוה. דרש רב נתנן
 25 בר רב חסדאי: לא פדברי רב דאמר סוכה ואחר כך זמן, אלא: זמן ואחר כך סוכה. ורב
 26 ששט בריה דרב אדי אמר: סוכה ואחר כך זמן. והלכתא: סוכה ואחר כך זמן. "משעמר
 27 שזמנו קבוע וכו' ושאר קרבנות צבור". לאתניו מאי? לאתניו פר העלם דבר של צבור,
 28 ועשירי עבודה ורה. "והוא מקריב את הכל" לאתניו מאי? לאתניו קיין המובת. משנה
 29 יום טוב הסמוך לשבת, בין מלפניה בין לאחריה, היו כל המשמרות שוות בחילוק להם
 30 הפנים. הל ליהוה יום אחד להפסיק ביניהם, משעמר שזמנו קבוע – היה נטול עשר הלוח,
 31 והמזעבר נטול שמים. ובשאר ימות השנה – הנכנס נטול שש – הנכנס נטול שש. רבי
 32 יהודה אומר: הנכנס נטול שבע, והיוצא נטול חמש. הנכנסין חולקין והיוצאין פרוצים.
 33 בילתא לעולם חולקת בדרום, ומעמקה בדרום, ותלוניה סתוהיה. גמרא מאי מלפניה ומאי
 34 מלאחריה? אילימא לפניה – יום טוב ראשון, לאחריה – יום טוב אחרון, היינו שבת שבתך
 35 הקדו – אלא: לפניה – יום טוב אחרון, לאחריה – יום טוב ראשון. מאי טעמא? בין דהני
 36 מקדמי והני מאחרי – תיקנו רבנן מילתא, פי היכי דניכלו בהרי דרדי. "הל יום אחד".
 והני

53 הפנים, וכן, אם חל שמני לפניה בערב שבת, אף על פי שאין חשבת בתוך הנה – חולקו בו, והאילו ולא יוכלו ללכת. חל יום אחד לחפסיק בניתים – כגון שחל יום טוב ראשון בשני
 54 שבת, שהיו יוכלו לבא באחד בשבת, והם קדמו ובאו מערב שבת, או שחל יום טוב האחרון בחמישי בשבת – שהיו יוכלו לילך מערב שבת, ותרעבבו שם בשבת. כל המשמרות
 55 שנתעבבו – אלו חולץ אלא שתי הלוחות. ושחרתו קבוע נטול עשר, וחולקין אותן בין משמרת הנכנס למשמרת היוצא כדרך כל שבתות השנה. הנכנס נטול שבע – מפרש בגמרא
 56 שהמשמרות מחולפות בשבת זו עובדת שחרת זו עובדת ערב – כדאמרין בגמרא בבביתא. הנכנסין חולקין ביניהם בצפון – את זמניהו לחלק, ודאמרין בגמרא: כד שיראו
 57 דבנכנסין – שהצפון עיקר, שהרי קבוע הכתוב לשוחט קדשי קדשים. והיוצאין חולקים בדרום – כד שיראו שחן וצאן והולכין להם. לפיכך שניו צאמן קבוע אצל רוח שאינו עיקר.
 58 בילתא – שם המשמרת חולקת בדרום – ואפילו כשהיא נכנסת, חל הוא שקסותה. כדמפרש בגמרא, ושבעתי קבוע – עשרים וארבעה בעטות היו עבודה המבוססת בים
 59 מנעמייהם – כגני עשרים וארבע משמרות. והיו נותנים באבני רצפה, וקטע פתוח מצד אחד והופכה למעלה, ומכניס צואר הכהמה למעלה, וחור הופך פתוח לתוך הרצפה. וכן
 60 וטבעת של בילתא קבועה ואינה נתפסת. כשישתמש בשל אחרים – וגנאי הוא לה. וחלונה סתומה – חלונות היו בבית החליפות. בעיבי כותלי התאים שבצפון של היכל, ששם
 61 נעוץ את סכנין, דרתנן במנסת מרות (פרק ד משנה א), וסתמו חלונה של בילתא.

1 **בוצינא** טבא מקרא - משל הדיוט הוא, האומר לחברה דלעת קטנה אני נתון לך במחזור.
2 אם תרצה לתלמידיה עד שתתגדל ותיעשה קרא, תנחה - טוב לו לטעלה מיד, שמא
3 לאחר זמן יתחרט בו זה, וא שמו לא יצטרך לו לזה. כך פירש בקונטרס: ורבינו הם מפרשי:
4 דעל כרחק, בוצינא וקרא שני מנינים הם. דקסואין מתרגמינן: בוצינא, דלעת היינו קרא.
5 כדכונח בגדלים פרק ד' הוורוד מן התבשיל" (א.א.א).

6 דאמרינן: מאי דלעת הרמוצה - קרי קוקיא. 1
7 וקסואין דילועין שני מנינים, כדכונח במסכת 2
8 בלאים (פרק שלישי משנה ה'), דחנן: נטע אדם 3
9 קישות דלעת בחורן גומא אחת ובלבד שתהא זו 4
10 נטת לצד זו וזו נטת לצד זו, ונטתה שער של זו 5
11 לבאן ועער של זו לבאן, ועד ראה מהא 6
12 דאמרינן מפרקי "שלשה שאלכו" (ברכות מ.א.). 7
13 בוצינא מקטפת יודע, משמע, דלארץ שגמיר 8
14 הפרי נקרא בוצינא, ואומר רבינו תב: שהקישות 9
15 מין פרי קטן מדלעת, שממדה דחתיבשל ויכול 10
16 לתלשו מיד, והדלעת גדולה, ואינה ממדה 11
17 לחתבשל, ואין יכול לתולשה עד לאחר זמן. 12
18 ואורבז אדם דבר מועט אללאת, מדבר מרובה 13
19 לאחר זמן.

הדרן עלך החליל

וסליקא לה מסכת סוכה

1 והני תרתי מאי עבדי'תיהו? **אמר רבי יצחק: בשכר**
2 **הנפת דלתות, ונימא ליה: דל ברלו אמר אבוי:**
3 **בוצינא מבא מקרא, אמר רב יהודה: ובמוספין חולקין,**
4 **מיתבי: משמרה היוצאת עושה תמיד של שחר**
5 **ומוספין, משמרה הנכנסת עושה תמיד של בין**
6 **הערבים וביבין, ואילו מוספין חולקין לא קתני! האי**
7 **תנא בחלוקה לא קא מירי, אמר רבא: והא תנא דבי**
8 **שמואל, דמירי בחלוקה, ובמוספין חולקין לא קתני,**
9 **דתנא דבי שמואל: משמרה היוצאת - עושה תמיד**
10 **של שחר ומוספין, משמרה הנכנסת - עושה תמיד**
11 **של בין הערבים וביבין, אך דעה בהניס היו נכנסין**
12 **שם, שנים ממשמר זו ושנים ממשמר זו, וחולקין להם**
13 **הפנים, ואילו במוספין חולקין לא קתני, תיובתא דרב**
14 **יהודה! תיובתא: "הנכנסין חולקין בצפון", תנו רבנן:**
15 **הנכנסין חולקין בצפון - פרי שיראו שהו נכנסין,**

16 **והיוצאין חולקין בדרום - פרי שיראו שהו יוצאין, בילגה לעולם חולקת בדרום", תנו רבנן:**
17 **מעשה במרים בת בילגה שהמירה דתה, והלכה ונשאת לסרדיוס אחר מפלגי יוניס,**
18 **כשנכנסו יוניס להיכל היתה מבגשת בסנדלה על גבי תפוזת, ואמרה: לוקוס לוקוס, עד**
19 **מתי אתה מקלה ממונן שלי ישראל ואי אתה עומד עליהם בשעת הדחק! וכששמעו חכמים**
20 **בדבר קבעו את טבעתיה, וסחמו את הלוגה, ויש אומרים: משמרתו שורה לבא, ונכנסו ישבב**
21 **אחיו עמו, ושימשו תחתיה, אף על פי ששכיני ה'שעם לא נשתפרו - שכיני בילגה נשתפרו,**
22 **שבילגה לעולם חולקת בדרום וישבב אחיו בצפון, בשלמא למאן דאמר משמרתו שורה לבא**
23 **- היינו דנקמינן לכולה משמר, אלא למאן דאמר מרים בת בילגה שהמירה דתה, משום**
24 **ברתיה קנסינן ליה לדידיה? אמר אבוי: אי, פדאמרי אנשי: שותא דינוקא בשוקא, או דאבוה**
25 **או דאימיה, ומשום אבוה ואימיה קנסינן לכולה משמרה? אמר אבוי: אוי לרשע אוי לשכיניו,**
26 **טוב לצדיק טוב לשכיניו, שאמרו: אימרו צדיק כי טוב פי פרי מעלליהם איבלו."**

הדרן עלך החליל וסליקא לה מסכת סוכה

1 משמרות: בילגה אחר ישבב - וכשישבב יוצא בילגה נכנס, וכששהה משמרת בילגה לבא, עיכבן ישבב במשמרתו, ולא יצא. לפיכך קסמה, ואף על פי שכל שכיני הרשעים לא נשתפרו
2 - דאוי לרשע, או לשכיני, שכיני בילגה נשתפרו - היינו ישבב, שבינה לעולם חולקת בדרום - ואפילו כבניסה, והשבב לעולם בצפון אף בציאתו, שדרי בילגה נכנס אחרי -
3 ושבו הוא לזה לחולק צפון, משום ברתיה קנסינן ליה לדידיה - כלומר, אפילו לאבא - מי זהו לן למיקנסינן: שותא דינוקא בשוקא דאבוה או אימיה - מה הוה חילוקה?
4 שהתקטן מדבר בשוק, מאביו או מאמו שמע, אף (וח), אם לא שמעה מאביה שדחה מכה את העבודה, לא אמרה כן, שותא - דיבור, כמו: לא תיפק לכו שותא (בבא בתרא מ.ט.א),
5 ובקדושין (נ.א): שותא דמר לא דינעא, אי לרשע ואי לשכיני - בתורת דתיס תניא: "חלצו את האנשים" - נע באבן שבמקצוע - שניקח חולצין, ואף על פי שתדעג לא נראה
6 אלא בביתו של זה, מחמת שהיתה עניו עד בכלה, ובידו לקח שבכילו, מכאן אמרו: אי לרשע אי לשכיני, וממלא, "טוב לצדיק טוב לשכיני" - דמדה טובה מרובה.

הדרן עלך החליל וסליקא לה מסכת סוכה

1 והני תרתי מאי עבדי'תיהו? - אורבי יהודה קא, דאמר: תבנס נטל שבע, כשכר תנפת
2 דלתות - משמשר תבנס מגוף הדלתות ערביה, שפתח אותן משמר היוצא, ונימא ליה
3 - יוצא לנכנס, דל ברל - הסר חוק זה מכאן בשביל שסירודו אלץ, אף תמול עבשך
4 שבע - יטול לשבת הבאה משמר עבשך שבע, ואחא טול עתה בשות, כדי שתטול גם
5 תבנס לשבת הבאה בשות, דל הסר, כמו לו,
6 רגלים (ראש השנה ב.ו), וברגמטין בריש מסכת
7 (ב.א): דל עשרות קרינסי איבא על סוכה, דל
8 דפנת ליבא על סוכה, דל מעשר בהמה (ראש
9 השנה ב.ו), בוצינא נבא מקרא - משל הדיוט
10 הוא, האומר לחברה: דלעת קטנה אני נתון לך
11 במחזור, אם תרצה לתלמידיה עד שתתגדל ותיעשה קרא,
12 ואם תרצה לתלמידיה עד שתתגדל ותיעשה קרא,
13 תנחה ותגדל - טוב לו לטעלה מיד, שמא
14 לאחר זמן יתחרט בו זה, וא שמו לא יצטרך לו
15 לזה, וכני נמי בני משמרתו: מי שראוי לטול
16 עבשך, לא יתחן לשבת הבאה, ובמוספין
17 חולקין - כי היכי דפלגי בלחם הפנים משמר
18 תבנסה היוצא - פלגי נמי בערות המוספין של
19 כל שבת, וביבין - מסלקין ומסדרין להם
20 הפנים, ומקטירין שני בוכי לבונה שסילק מעל
21 השלחן, ודן מתחין את הלחם באבילה,
22 כדכתיב "ידעה ללחם לאוהבד", ואי תנא לא
23 אידי בחלוקה בלל - ואם תאמר: מדר
24 שהמשמר היוצא עשה המוספין, היאך יחלק
25 בהם משמר תבנסא איניו נמי מהפכי בוז
26 בעצרות על המזבח כל היום לאחר שיבא
27 משמר היוצא, ומתחילן ארידו בחלוקה, ולא
28 תנא חלוקה דמוספין, היינו טעמא דלא אותביה,
29 דאיבא למימה תנא דמתניתין אידי ארידו
30 בלחם הפנים דרגלים הוא, אידי בלחם דשאר
31 ימות השנה, ואג גררא בעלמא נסב חלוקה
32 בשאר שבתות, נכנסין - לעודה, כדי שירא
33 נכנסין - טעמא דמתניתין קא מפרשי, וגמרא
34 היא, מרים בת בילגא - ממשמר בילגה היתה,
35 וכן שמה, כשנכנסו יוניס להיכל - בימי
36 מתחיהו דחנן, לוקוס - הוא אבן בלשון יוניס,
37 וכשמעו חכמים ברב - לאחר שגברה יד בית
38 חשמונאי, סתמו חולצו - של משמרתו, ולקסן
39 פריה: ומשום דידה קנסינן לכולה משמרה
40 משמרתו של בילגה שותה לבא - כשהגיע שבת
41 שלה, לא היו באים, ומכאן מילתא, שאף
42 העבודה הניבנה עליה, ונכנס ישבב אחיו - סדר
43 משמרות: בילגה אחר ישבב - וכשישבב יוצא בילגה נכנס, וכששהה משמרת בילגה לבא, עיכבן ישבב במשמרתו, ולא יצא. לפיכך קסמה, ואף על פי שכל שכיני הרשעים לא נשתפרו
44 - דאוי לרשע, או לשכיני, שכיני בילגה נשתפרו - היינו ישבב, שבינה לעולם חולקת בדרום - ואפילו כבניסה, והשבב לעולם בצפון אף בציאתו, שדרי בילגה נכנס אחרי -
45 ושבו הוא לזה לחולק צפון, משום ברתיה קנסינן ליה לדידיה - כלומר, אפילו לאבא - מי זהו לן למיקנסינן: שותא דינוקא בשוקא דאבוה או אימיה - מה הוה חילוקה?
46 שהתקטן מדבר בשוק, מאביו או מאמו שמע, אף (וח), אם לא שמעה מאביה שדחה מכה את העבודה, לא אמרה כן, שותא - דיבור, כמו: לא תיפק לכו שותא (בבא בתרא מ.ט.א),
47 ובקדושין (נ.א): שותא דמר לא דינעא, אי לרשע ואי לשכיני - בתורת דתיס תניא: "חלצו את האנשים" - נע באבן שבמקצוע - שניקח חולצין, ואף על פי שתדעג לא נראה
48 אלא בביתו של זה, מחמת שהיתה עניו עד בכלה, ובידו לקח שבכילו, מכאן אמרו: אי לרשע אי לשכיני, וממלא, "טוב לצדיק טוב לשכיני" - דמדה טובה מרובה.

ביצה. פרק ראשון – ביצה שנולדה דף ב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רכה תוספות

1 **ביצה לא תאכל** - בו רוב. בגמרא מפרש טעמא. שאור כביות - משום דהני תלת מילי
2 הו זקולי בית שמאי מחזומי בית הלל בני יום טוב, תנא ליה גבי הדדי. ובגמרא מפרש
3 טעמיהו בכביות - תמרה. יהפור בדיק - פליא בליעז. ומורים שאם שהב כו' -
4 כדמפרש טעמא בגמרא: כישש לן דקן נעוך מבעוד יום. שאפר ביה מוכן הוא - בגמרא

5 **ביצה** שנולדה ביום טוב בית שמאי אומרים תאכל וביה הלל אומר לא תאכל - ואם
6 תאמר: אמאי לא תנא אורסין ומתירין? וכו' תימא אורסין שמעטע טעמא לעילם -
7 זה אינו, דאמרין לקמן (ז.א.) אפרח שנולד ביום טוב - אסור, והיינו ביזמו. ועוד, דאמרין
8 לקמן (ז.ב.) מותר שמן שבת, רבי יודה אסור, והיינו דוקא באותו יום ויש לומר: דאי היה
9 תני אורסין ומתירין הייתי אומר שמה שמותרין
10 הוציא - היינו לטלטל, אבל באבילה אסורה.
11 והני אמרין לקמן (ז.א.) בני יום אחד שהביא
12 דגין לפני רבן גמליאל; ואמר: מותרים הם אלא
13 פירש רבינו ללכת לארץ, ומסיק: מאי מותרים
14 לטלטל, אבל באבילה - אסורים. ואם תאמר:
15 לבית הלל דאמר לא תאכל אבל לטלטל שרי,
16 הא קיימא לן לקמן (ז.א.) דאף לטלטל אסור; לכן
17 פירש רבינו יעקב: דנקט כי האי לישנא, דסתם
18 ביצה לאבילה קיימא. עי' שר לומר: דנקט לבית
19 שמאי תאכל משום דמשעת אבילה וטלטול, דאין
20 אבילה בלא טלטול. ובית הלל אסור אף מטלטול.
21 אלא אנב דנקטי בית שמאי תאכל, נקטי אינהו
22 לא תאכל.
23 **שאור** כביות - לא שייך הכא מיד, אלא מייתי
24 כאן תלת מילי בני יום טוב דבית הלל
25 לחזמרא וביה שמאי לקילא.
26 **אובילה** דאפרת הוא - פירוש: אובל דנפרד מן
27 האובל הוא, דהביצה שנולדה תפחה
28 היא מן התרנגולת, ואי בעי - שריה לה ואכיל כל
29 שבחה. **דלמא** בית שמאי לית להו מוקצה -
30 תימה: במתניתין קאמר בחדיא דבית שמאי אית
31 להו מוקצה, דקתי' לקמן (ז.א.) לא טיול אלא אם
32 כן ננעע מבעוד יום ויש לומר: דמוקצה דבעלי
33 חיים תמיר טפי, ומוקצה ביותר, והתם הוא דאית
34 להו מוקצה. כדחייט רבי שמעון, דאף על גב
35 דלית ליה מוקצה, אית ליה (שבת זרוא) גבי
36 גזירתה דעומקין דאתקאיא טפי.
37 **קא** סלקא דעתין דאפילו מאן דשרי מוקצה
38 בגולד אסור - דלא מקני איניש מאי דהו
39 ליה, אבל בגולד לא דהו ידע מאמטול, ותימה
40 דהא רבי שמעון דשרי במוקצה שרי בגולד,
41 כדאמרין בשבת (כט"א.) רבי יודה אומר אין
42 מטיקין בשברי כלים, ורבי שמעון מתיר, אף על גב
43 דהו טולד! ויש לומר: דלא ומא, דהא נולד דהבא
44 איל וני טולד טפי, שמתחילה לא היה בעולם, אבל
45 היום - דבעלי היה בעולם, רק שנשבר, וק שמעון
46 נמי בעירובין (מהב וטש) מיא בעיביא ומיבלע
47 בליעז, ופריך: לכן שכן דהו נולד אסור. ומאי
48 פריך? דלמא הווא כרבי שמעון, דהא רבי שמעון
49 מתיר בגולד אלא ראי היינו טעמא כדפרשיה,
50 דכון דבליעז לא היו כלל בעולם, ואפילו רבי שמעון מודה דהאי נולד אסור.

1 **ביצה לא תאכל** - בו רוב. בגמרא מפרש טעמא. שאור כביות - משום דהני תלת מילי
2 הו זקולי בית שמאי מחזומי בית הלל בני יום טוב, תנא ליה גבי הדדי. ובגמרא מפרש
3 טעמיהו בכביות - תמרה. יהפור בדיק - פליא בליעז. ומורים שאם שהב כו' -
4 כדמפרש טעמא בגמרא: כישש לן דקן נעוך מבעוד יום. שאפר ביה מוכן הוא - בגמרא
5 **ביע** מאי קאמר. **אובילה** העומדת לאבילה -
6 שאינה מוקצת. **אובל דאפרת** - אובל שנשר.
7 והכריזו במתנותו תהויו אובלין כמאן דמפרחי
8 דמו. ובן כשיחית חולין (עג"א.) לית להו מוקצה
9 - דלמא כרבי שמעון סבירא להו, אבל נולד לא
10 יכירה' (שבת מד"א.) מותר השמן שבר
11 שאינה מוקצת. אסור (דבר רבי יודה). ורבי שמעון
12 מותר. **קא סלקא דעתין** - להכי פרכין מאי
13 טעמיהו דבית שמאי; דקא סלקא דעתין
14 דאפילו לרבי שמעון דשרי במוקצה, בגולד
15 אסור. דאילו במוקצה סבירא ליה לא מקצי
16 איניש מותריה מיד דהו ליה, אבל נולד לא
17 הוה ידע דהו דעתיה עליה. ועי' אפר רב נתן
18 הבי - דבית הלל כרבי יודה. מנבייה - בשבת
19 מעל השלחן עצמות שאינן ראויין לאכילה.
20 וקליפי אגוזים, ולא חישינן למוקצה. ובית הלל
21 אסורים - אין מטלטלין ארוחן בידים, שמוקצה
22 הן. **איל סלקא הפכלא** - שיש תורת כלי עשית
23 ומנערה. ואמר רב נתן אמי און לנו - בשבת
24 משנה זו, לפי שהשלחן שישתה, אלא כי
25 שמעתי מרבותי: דבית שמאי כרבי יודה
26 מחזמיר, ובית הלל כרבי שמעון. מחתבין ידועין
27 - תלושין לפני הבהמה, ולא אמרין סתוא
28 דלאו עורך הוא. ואת הנבילה לפני הכלבים -
29 ואף על פי שנתבלה בשבת, דבן השמשות לא
30 היתה עומדת לאכילה כלבים, אפילו הכי שרי,
31 דלית ליה מוקצה. הילכך מנביחין מעל
32 השלחן דמיירי בשבת - מוקסם לבית הלל
33 דנימור כרבי שמעון, כי רכבי דקא חלכתא
34 אהלכתא. דקיימא לן הלכה כסתם משנה
35 וקיימא לן הלכה כבית הלל. אבל בני יום טוב,
36 דאשכחן דסתם רבי כרבי יודה.
37 דתנן

19 **השלחן עצמות וקליפין** ונתן ונתן הלל אומרים: מסלק את הטבלא פולה ומנערה; ואמר
20 רב נתן: אנו אין לנו אלא בית שמאי רבני יהודה, ובית הלל פרכי שמעון! ואמר
21 לך רב נתן: גבי שבת, דסתם לן תנא פרכי שמעון, דתנן: מחתבין את הדלועין
22 לפני ההפקחה, ואת הנבילה לפני הפלבים - מוקסם לה לבית הלל פרכי שמעון. אבל

23 **מנביחין** מעל השלחן עצמות וקליפין - פירש הקונטרס: אף על גב דאין ראויין לא למאכל אדם ולא למאכל בהמה. ולא נהיא: דהא איכא כסיפא זעור על שארין ושער על ערשם
24 - מפני שוק ראויין למאכל בהמה; לכך נראה ליה שהם ראויים למאכל בהמה. כגון עצמות רכים וקליפי תפוחים. ובית הלל סברי: כיון דלא חזי למאכל אדם - לא. **ובית הלל**
25 אומרים מסלק את הנבילה ומנערה - תימה: והלא היא ביס לרבי האסור, דהא לא שבת, וזואיל תנינן שם מרעוהו ויש לומר: דלפירוש רבינו חם ניהא דפירש במסכת שבת דהא ויה
26 ביס לרבי האסור אלא כשירעו להניחם שם כל היום. אי נמי: כיון דהוים שם אובלין הוה ליה ביס לרבי האסור ולרבי זמורה - ושרי. כדמוכח פרק 'טעטל' (שם קמ"ב.). ועוד: דאין זה
27 מניח כבודו דהא אינו חישה יפול וכו'. **דתנן** מחתבין את הדלועין לפני הבהמה ואת כו' - ואם תאמר: הדין הכי נמי, אי ברלועין שהיו מחזובין בין השמשות, ברא דהא מודה רבי שמעון,
28 גזרה שמאי יעלה ויתולש. ויש לומר: דמיירי בתלושין וסלקא דעתך דאסור דמשהו להו אובלין לפי שתי קשין והתרוגן מרכב אתום. **ואת הנבילה** כו' - גאי צמיכין לפרש שנתבלה בשבת,
29 ומכל מקום תני להו בחדי הדדי, דאף על גב דברלועין לא היו טעמא משום מוקצה כמו בנבלה - משום דבעינן שייך לשון מחתבין.

30 **השלחן עצמות וקליפין** ונתן ונתן הלל אומרים: מסלק את הטבלא פולה ומנערה; ואמר
31 רב נתן: אנו אין לנו אלא בית שמאי רבני יהודה, ובית הלל פרכי שמעון! ואמר
32 לך רב נתן: גבי שבת, דסתם לן תנא פרכי שמעון, דתנן: מחתבין את הדלועין
33 לפני ההפקחה, ואת הנבילה לפני הפלבים - מוקסם לה לבית הלל פרכי שמעון. אבל

34 **מנביחין** מעל השלחן עצמות וקליפין - פירש הקונטרס: אף על גב דאין ראויין לא למאכל אדם ולא למאכל בהמה. ולא נהיא: דהא איכא כסיפא זעור על שארין ושער על ערשם
35 - מפני שוק ראויין למאכל בהמה; לכך נראה ליה שהם ראויים למאכל בהמה. כגון עצמות רכים וקליפי תפוחים. ובית הלל סברי: כיון דלא חזי למאכל אדם - לא. **ובית הלל**
36 אומרים מסלק את הנבילה ומנערה - תימה: והלא היא ביס לרבי האסור, דהא לא שבת, וזואיל תנינן שם מרעוהו ויש לומר: דלפירוש רבינו חם ניהא דפירש במסכת שבת דהא ויה
37 ביס לרבי האסור אלא כשירעו להניחם שם כל היום. אי נמי: כיון דהוים שם אובלין הוה ליה ביס לרבי האסור ולרבי זמורה - ושרי. כדמוכח פרק 'טעטל' (שם קמ"ב.). ועוד: דאין זה
38 מניח כבודו דהא אינו חישה יפול וכו'. **דתנן** מחתבין את הדלועין לפני הבהמה ואת כו' - ואם תאמר: הדין הכי נמי, אי ברלועין שהיו מחזובין בין השמשות, ברא דהא מודה רבי שמעון,
39 גזרה שמאי יעלה ויתולש. ויש לומר: דמיירי בתלושין וסלקא דעתך דאסור דמשהו להו אובלין לפי שתי קשין והתרוגן מרכב אתום. **ואת הנבילה** כו' - גאי צמיכין לפרש שנתבלה בשבת,
40 ומכל מקום תני להו בחדי הדדי, דאף על גב דברלועין לא היו טעמא משום מוקצה כמו בנבלה - משום דבעינן שייך לשון מחתבין.

41 **השלחן עצמות וקליפין** ונתן ונתן הלל אומרים: מסלק את הטבלא פולה ומנערה; ואמר
42 רב נתן: אנו אין לנו אלא בית שמאי רבני יהודה, ובית הלל פרכי שמעון! ואמר
43 לך רב נתן: גבי שבת, דסתם לן תנא פרכי שמעון, דתנן: מחתבין את הדלועין
44 לפני ההפקחה, ואת הנבילה לפני הפלבים - מוקסם לה לבית הלל פרכי שמעון. אבל

45 **מנביחין** מעל השלחן עצמות וקליפין - פירש הקונטרס: אף על גב דאין ראויין לא למאכל אדם ולא למאכל בהמה. ולא נהיא: דהא איכא כסיפא זעור על שארין ושער על ערשם
46 - מפני שוק ראויין למאכל בהמה; לכך נראה ליה שהם ראויים למאכל בהמה. כגון עצמות רכים וקליפי תפוחים. ובית הלל סברי: כיון דלא חזי למאכל אדם - לא. **ובית הלל**
47 אומרים מסלק את הנבילה ומנערה - תימה: והלא היא ביס לרבי האסור, דהא לא שבת, וזואיל תנינן שם מרעוהו ויש לומר: דלפירוש רבינו חם ניהא דפירש במסכת שבת דהא ויה
48 ביס לרבי האסור אלא כשירעו להניחם שם כל היום. אי נמי: כיון דהוים שם אובלין הוה ליה ביס לרבי האסור ולרבי זמורה - ושרי. כדמוכח פרק 'טעטל' (שם קמ"ב.). ועוד: דאין זה
49 מניח כבודו דהא אינו חישה יפול וכו'. **דתנן** מחתבין את הדלועין לפני הבהמה ואת כו' - ואם תאמר: הדין הכי נמי, אי ברלועין שהיו מחזובין בין השמשות, ברא דהא מודה רבי שמעון,
50 גזרה שמאי יעלה ויתולש. ויש לומר: דמיירי בתלושין וסלקא דעתך דאסור דמשהו להו אובלין לפי שתי קשין והתרוגן מרכב אתום. **ואת הנבילה** כו' - גאי צמיכין לפרש שנתבלה בשבת,
51 ומכל מקום תני להו בחדי הדדי, דאף על גב דברלועין לא היו טעמא משום מוקצה כמו בנבלה - משום דבעינן שייך לשון מחתבין.

52 **השלחן עצמות וקליפין** ונתן ונתן הלל אומרים: מסלק את הטבלא פולה ומנערה; ואמר
53 רב נתן: אנו אין לנו אלא בית שמאי רבני יהודה, ובית הלל פרכי שמעון! ואמר
54 לך רב נתן: גבי שבת, דסתם לן תנא פרכי שמעון, דתנן: מחתבין את הדלועין
55 לפני ההפקחה, ואת הנבילה לפני הפלבים - מוקסם לה לבית הלל פרכי שמעון. אבל

גבי' רבות דםתן לן תנא כרבי שמעון – ותימה: והא הוה שמואל, דהא פליגי רבי יהודה במתניתין ואמר: אמר לא נתגבלה בערב שבת – אסור, ואין הלכה כסוטה. וכי האני גונא חשיב סתם ואורח כר מילתא בפרק י"ש נולחין (כבא בתרא קכ"ב. ושם) גבי מילתיה דרבי יוחנן בן זוטא בן ברקיה. דפרי: סתם ואורח כר מילתא היא ויש לומר: דהתם סמך אועדט מאי, אלא דפריך ברה הכי. וכו' פירש שם

ב. קונטרס. אמר ללעולם מתייהב סתם לריות רבים, והוי רביש רבי שמעון, יהוי חידו רבי יהודה. והלכתא כרביש – כתנא קמא. דהיינו רבי שמעון. ואם תאמר: ומה שבת מתייהב לן כרבי יהודה, כי האני דהני (שבת נד, א.) מוטלילין כר חדש אבל לא ישרן. ורבי שמעון מילין. והואיל ואסור מוקצה מומתת מיאוס – ורבי מומתת אסור, דהכי אמרינן גמיה ויש לומר: דהאי סתמא עדימא, דהאיל ונשנית משנה בסתם לכסוף פרק י"ז שו"ע דהיינו (שם) שם עוקב – וקשה דמאי

מוקיים לבית הלל בריב שנתקב – וקשה דמאי אולמיה דהאי סתמא מהאי סתמא? ויש לומר: בדעיותא ולא תני לה מקילי בית שמאי וחומרי בית הלל.

אין מבקעין עצים לן מן הקורות וכי – לא מיידי מירשא דאין מבקעין קורות, דהא מיידי סוואר של קורות דהיי מוקצה ממחם סתמן. כ"ס, ובתא כולי עלמא מודה. אפילו באי שבעין, אלא מיידי מסיפא. דלא מן הקודה שנשבתה. ואם תאמר: והא רבי שמעון איני מתייהב אלא בישוב ומצפה (לשקן ל"ב.) ויש לומר: דהכי נמי דהואיל ונשנית בשבת – סתמא היתה ריעותה מאתמול, והוי כיושב ומצפה מתיי שבת קורות ותורתא דהאי להספק.

וכי תמנא כר דהתיירא עדיף – פירש הקונטרס. לכך כן דהתיירא עדיף, שבאוס מתיר – סומך על שמעונו ועריך להביא ראיה לדבריו, אבל איסורא – אדם יכול להחמיר ועליו מילתא טעם. ונפלוהו בתריווי – תימה: דלכא מילתא דקאמר כח דהתיירא עדיף לפוך הכי? ויש לומר, דהכי פריך: ונפלוהו בתריווי, שלא יאריך משום כך, כיאמר היא וביתסה, אבל בעלמא לא שייך. והיה זה ויש לומר: ותימה: דלכא מילתא כח לאשמעוניה דאפילו הבנה ביד שמעון והדיניהו

בריה אסורה. דאי משום הבנה ביד אדם, כלומר שיאפוי וישלמו מבעדו יום – אלא דהתיירא תיב' אתא אשר תאפו אפר, אלא חומטה בפה קאמר, ואין יום טוב מכין לשבת כו' – ואין שבת מכין ליום טוב – מכל שכן, דכין דאין שבת יום טוב מכין לשבת – לא כל שכן ואין שבת מכין ליום טוב. והשתת

רשי: אם כן, ביצה שנולדה באחד בשבת או לאחרי יום טוב תסור מכל שכן, דשבת ויום טוב לא מניחין אחריו – כל שכן ולא מניחין אחריו. ולגבי סעודה חול לא צריך הבנה, אלא סעודה חול ששומרה. אלא מילתא דהתיירא דאורייתא – והיא אופיעי מבקעין מימם ועל לשבת? ותיימא על ידי ערובי בשבילין – וכי אתי תקנתא דרבנן אופיעי הבנה דאורייתא: ונראה לישב: דרבה נפיה אורל לעלמיה, דאתי ליה הוואל ואי מקלעי אורחין חוי ליה – וסתם מתיי חוי ליה ואפילו לדידן גיחא, דכל דבר אפוי ומבשל לא שייך ביה הבנה. שאני מחוסר קצת תקון בעלמא. ומעיקרא דהה חוי ליה. רק גבי ביצה שהוא דבר חדש, שלא היתה בעולם ולא היתה ראויה כלל מעיקרא, (ולאפות ולבשל תקני מלאת מילתא.) תימה: דכאן שמענו שהנזן לא היה יודר ביום טוב. כדפירש רש"י: "הש"י – דהיי חידו, חידו בחול, ולא אמר ויברך ויקדש" שרבו בנמן, וקדשו במן, שבשבת לא היה חידו

מן, אבל ביום טוב היה חידו ויש לומר: דמרשטיה חוקין, כדאימא מברשח מכלילא פרשת בשלח: "שבת לא יהיה" (שמות טו) – לרבות יום הכיפורים, לא יהיה בר' – לרבות יום טוב, שלא היה חידו דהוה כן. ועוד יש לומר: דאפילו היה חידו ביום טוב – מכל מקום ביום טוב שחל להיות בערב שבת לא היה יודר, מכתביה קרא י"ב: ביום הששי ולא כתוב ששי, משמע הששי המיוחד שהוא ראוי להבנה, ולא בששי שהוא יום טוב. גיגור' משום דהך דמתילין בוימיהן – ואין זה גורה לגורה, דמותר לאוכלו ביום טוב – משמע אפילו ביום טוב לא יאחרר השבת. ולכאפילה, דבזאקונקא, ובית הלל דאסרי – משום פירות הגושרין מן האילן בשבת. וקא סלקא דעתך השתא גורה היא משום פירות הגושרין ולא נבליתיה, דהא נמי לפירות הגושרין מן האילן גמיא, שאף זו פרי הגושר.

ביצה, פרק ראשון – ביצה שנולדה דף ב עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רש"י

דהגן אין מבקעין עצים – ביום טוב, לא מן הקורות הסדורות וזו עגב זו בקרקע ועמודות לבנין, ולא מן הקודה שנשבתה ביום טוב – ואף על פי שמעונו מבעשיו להספק, הוואל ובין השמשות לאו להכי קיימא, כיון דאתקנאי לבין השמשות – אתקנאי כוללי יומא. אלאמא: אית לן מוקצה ביום טוב. הלכך, מוקי רבי רבנן למתניתין דארייר ביום טוב, ובית

הלל מוקי רבי יהודה, ובשבת לא ביצתו מושם מוקצה. שאן כהם לן למתניתין רבי – הוא סוד דמשנה, וכשראה דברי חכם ושירו בעינו – שבאן חכם, ולא הוכרי שם אמורו עליון, כדי שלא יהו שניה מפי חידו, ונראין כאילו נשנו מפי המרובים, ועישו כמותן, ולא אתי ללולוי בה – אי מקילין כר חדא קולא, לא אתי לאקולי בה ספי. דהתיירא עדיף לה – טוב לול להשמיעו בה דבר הגמתי, שיהא שומך על שמעונו ואינו שובל ליתולן האמיל, כר האסורין אינה ראיה, וימשהי תבנן – דהאסרי לה חלילי מברש ומאיל. דכל ביצה דתפיליא האידנא מאתמול נגיהר לה – ואף על גב דבדיד שמיה הוא – אסור, דבעינן כל סעודת שבת ועסודות יום טוב שיהו מומתת ומנוכח מבעד יום של חול, ורבה – דאסר בהבנה שאנה בידים ממש. ולפעמי' ראפי' רבה – בפסחים (מ"ב.) וליף מברא דמוקצה דאורייתא, ותיבני – והומטה, כגון: מכאן אני אוכל למחר. דאי משום הבנה בידים, ולומר שיאפוי וישלמו מבעד יום –

בדריא כתוב "את אשר תאפו אפר", אלא חומטה בפה קאמר. ובתב' ביום הששי' ויפתם שיש חול הוא, ואחשבה דרמנא לסעדת שבת שימניה מבעד יום, ובחול, ואין יום טוב מכין לשבת – ויום טוב נמי קרי בשבת, וועל סעודתו חומטה והומטתה בחול, אבל סעודת חול – לא תשיבא, ולא תשיבא בה חומטה. הלכך, באחד בשבת בעלמא לית לן למיסר ביצה שנולדה ביום משום דאתכן בדיד שמיה, סעודת חול לא אצריכה דרמנא זמן מבעד יום, דלא שייך בה מוקצה. ויום טוב בעלמא – שאני אחר שבת. כבת עילמא – שאני אחר יום טוב. תתיר – לגמוע ביצה דהיינו שנולדה בו, ופי גורין – נמי תאמור רבנן בביצה למגור התיירא משום איסורא. (והתייא וכו') – ואם תאמר: יהוי ליה גורה לגורה, דהך דמתילין בוימיהן עמי איתן אסורות אלא משום גורה דיום טוב אחר השבת, תריץ: דאי מצי לאוקומי ביום טוב אחר השבת, דהשתא איכא למיגוד אטו דהך דמתילין בוימיהן, ואשמעוניה דאפילו דאפילו

יום טוב מכין לשבת, וחול מכין ליום טוב. ואין יום טוב מכין לשבת, ואין שבת מכינה ליום טוב. אמר ליה אב"י: אלא מעתה, יום טוב בעלמא תשתתרי! גורה משום יום טוב אחר השבת. שבת דעלמא תשתתרי! גורה משום שבת אחר יום טוב. וכי גווינין? והא תניא: השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות – מותרות לאכלן ביום טוב. ואם איתא, לוינו משום דהך דמתילין בוימיהן? אמר ליה: ביצים גמורות כמעני אפן מילתא דלא שכיחא היא, ומילתא דלא שכיחא – לא גזרו בה! אמר: רבי יוסף אמר: גורה משום פירות הגושרין, אמר ליה אב"י: פירות הגושרין מן האילן מותרות

גורה

טוב אחר השבת מותרות, הואיל ואינם נולדות, ומשום דהך דמתילין ליכא למגור, ומילתא דלא שכיחא אית, בשם רבנו. והא דתניא מילתא כולי' התלמוד שאן גורה גורה לגורה – דמאי קרי נפקא? ונשטרות את משטרתי' – בעל ששמרתו, ואין גורה, 'למשטרתי' – לתורתה, ולא משמרת למשמרת, שלא יעשו גורה לגורה: ואין יום טוב מכין להבין לא גיטסין מכלילת דרבה, דהא קרא קא דרשי, ושני גיטסין רציפין בתורה לא אשכחן, דמספיקא עבדינן להו. רב יוסף אמר – טעמא דביצה בתרנגולת העומדת לאכילה, ובזאקונקא, ובית הלל דאסרי – משום פירות הגושרין מן האילן בשבת. וקא סלקא דעתך השתא גורה היא משום פירות הגושרין ולא נבליתיה, דהא נמי לפירות הגושרין מן האילן גמיא, שאף זו פרי הגושר.

ויתלוש

ביצה. פרק ראשון – ביצה שנולדה דה ג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינולץ)"

1 ויתלוש – דהוא איתוסא דאדיראיתא, דהיינו קוצר, שהוא אב מלאכה. חזיא גויה היא –
2 לא שתהא זו גויה דלא ליתא ליה פירות הגושיין, אלא שבטעמו וגורו על פירות הגושיין
3 – אף ביצה היתה בטעמיה. ואף על גב דלית בה משום חלישה. מדה מכלל גורת הבנים
4 היתה, שאף היא פרה וגושרי. משום משיקן שבו – דקיל לטובין ליה ביום, כדתנן; ואם
5 יצאו מעצמן – אסורים (שם כג.ב). וביצה

6 נמי דמיא להו, שובה ויצאת ממקום שהיתה
7 בלועה. שאם יבחנו – והסודת פירות הלולה
8 דרש היא, שמפרקן מתוך אז שלהן, במפרק
9 בתורה משה שלח. חזיא חזיה חזיא – בדפדפושיה
10 כשגורו על משקן שובה, אף ביצה היתה
11 בטעמיה. ביהוה – רבה דאיקו דאקמיה משום
12 הבהו. ורב שכי רבי יצחק דאקמיה משום
13 גורה. כרב נתמן לא אמרי – משום מוקצה. כי
14 קשיין – בדפדפיבן לעיל; לפיכך בתרוביה.
15 ומסקין לא אומאי – הלכך, כשגורו על משקן
16 שבו – לא היתה ביצה בטעמיה. שרדי איה
17 משקה. אבל בכלל פירות הגושיין היתה. בלועה
18 – בתוך התרגולת ובה לחץ. ומשקין בלועין –
19 בתרין, וכן לחץ. לאפקו פירות דמלו וקיפשי
20 – הלכך, נשירת הביצה אף בכלל נשירת
21 הפירות. ואם יצאו מעצמן אסורין – בו ביום
22 גורה שמה ויסוחו. אם לאוביין – מן חוקן
23 הפירות הללו – היוצא מן מותר בו ביום. בדנין
24 דלא ניחא ליה בהני משקין – ליכא למגורו שמה
25 יסוחו. אלא – מאקדמא אב לאוביין היוצא
26 מן מותר – דלא לאוביין אמר, כדבר היוצא מן
27 אוביין דאפרת הוא. ואני בכלל גורת משקין
28 שבו. ועוד אמר רבי יודנה – לעיל מניה תנן
29 במסכת ערויבן. ראש השנה, שהיה ירא שמה
30 תתעבו ורודו שני ימים טובים, מערב אדם עם
31 ערויבין בו. דקסבר שתי קדושות וק, אחד חול
32 ואחד יום טוב, ולא ידעין הי חול ויה יום טוב
33 מתנה אדם על הכלכלה – להא ממלאת הוי שתי
34 קדושות. היתה לו הכלכלה של פירות טובו

35 והטב ולא עישר מערב יום טוב, ותנן אין מגדיהן תרומה ומעשרות ביום טוב, מעשר
36 ביום טוב כבאני. ואומר: אם היום חול ולמחר קדש – יהיו אלו תרומה ומעשרות על אלו.
37 ואם היום קדש – אין בדרבי כלום; ונתן בין סתמן, ולמחרת חזר ואומר כן: אם היום חול
38 ואתמול קדש – יהיו אלו תרומה על השאר, ואם היום קדש ואתמול חול – הרי נעשה
39 תרומה ואתמול. ומה נפשך נתקנו. ואוביכה בשני – אבל לא בראשון, דשמן קדש הוא
40 ואין בדרבי כלום. וכן לשני ביצה – הו שתי קדושות, ואחד חול ואחד יום טוב,
41 ותגולה בראשון ומחרת בשני. בשני אין בראשון אל – אלא: דמי מדי דוב מוקמין ביום
42 טוב, ואפילו אוביכה – אסור. ומשני רבי יוחנן מחולפת השישה – שיטת הגמשה דאין
43 סוחטין, ואיפשר דרבי יודנה לרבנן, ומיקא טריף – רבי יוחנן משקין שבו וביצה אהרדי.
44 שפע מינה חד טעמא הוא – ומאן דאמר כהא – אסר כהא, והשרי בהו – שרי כהא.

ביצא
מותר לעשות ביום טובו וש אסוריה; דלכך אין צריך – שמה עוד דיגם טעמיה שנינו צריך. ולא ידעא, דאם כן – הי מלאכה שאינה עזירה לטפה. ומותרת. על כן פירש רבנו נתנאל
מקנין, ודברושלמי יש: "אך ראש יאכל לכל נפש" ומסקין ליה "ושמרתם את המצות" – אותם מלאכות שמשמורו יאילן הם ומותרות. דהיינו מלישה יאילן. אבל שאר מלאכות מוקדום
לכן – אסורין. ועוד, ודברושלמי יש ביום טוב, "שלא לקצור". רבי יוחנן אמר מחולפת השישה – פירש רשי: מחולפת הדא אין סוחטין, ופשי פירש. דעל כרחך צריך לפרש. הכי
דאין לפרש איפשר הדיא דכלכלה, דאם כן כל שכן קדשה מרדכי יודנה לרבינו יצחק שיאסור ביום טוב שני. דהא רבנן דפלגיני עליה אמרי קדשה אחת היא. ואם כן, אי אמרין איפשר
אסור אפילו ביום טוב שני. ותימה. דהא רבי יוחנן גופה פסיק בפרק "ובית" (שבת קנ"ג.ב) לקמן (כג.ב) ועם) שכן תאין צריך
ל – אלא: דאין סבוריה לא מחולפת השישה ויהי למחר. ורבי יוחנן קאמר לפי דברי אותם האמוראים דלא ספרי מחולפת השישה דלרביכא בהא. והכי נראה, ליה במזומה. וכשת
מאבי"א חזיק מחולפת השישה דא אתה דכלכלה, ורבי יודנה לרבינו יצחק קאמר להו: לירידי – אפילו ביום הראשון מותרין, דאוביכה דאפרת הוא. וירידי, דאסרתו ולכך –
בהיא דאין סוחטין אפילו ביום טוב השני אסור. ואם אהרדי אבן כן, ולרביהם קאמר להו – אמאי קא מחלף השישה לימא לרביהם קאמר להו. ולא מחולפת השישה. כרבינא ויש
לומר: דהו נראה לו דחוק לומר לרביהם קאמר להו, כדלא מוקמין מחולפת בו, ודואלו ועדיין לא דברו חכמים מלל מחולפת קודם רבי יודנה – לא שייך למעורר דבריהם. ורבינא איני
חיש לה.

גורה שמה יעלה ויתלוש – ותימה: למה לי האי טעמא? דאקמין (כ.ב.) גבי וי שביא

1 גורה שמה יעלה ויתלוש – ותימה: למה לי האי טעמא? דאקמין (כ.ב.) גבי וי שביא
2 דרוין. אם יש בגיטו במבורר אסור, פירש רשי: רבין דאקמין לכאן בשנשוח –
3 ארקאניא ככולי גויה. וכן משמע דטעמא משום מוקצה, ומדמייהו לה גבי נפס מוכן. והשוא
4 חרי טעמי למה לי ויש לומר: דטעמא דהבא אתיא אליבא דרבי שמעון, לדיה לית מוקצה,
5 דהבא אתיא אליבא דרבי יודנה. ותימה: דהא

6 פירש רשי: גופיה לקמן וי שביא דרוין כי
7 אסור. והואיל ולא לקמינו נתאמלו – אקענהו,
8 דהוי כמקצה דגרוגרות ונמוקין, אפילו רבי
9 ששמע מודה. אם כן אתיא מבי רבי שמעון על
10 כרחק יש לומר דמייהו הבא כגון בחצר. דהוי מוכן
11 לעורבים. ומזון לעורבים הי מוכן לאדם, לכך
12 צריך דהוי טעמא. ואם אהרדי הוא אמרי (שבת כ)
13 קבא.) מעמיד אדם בשבת בחמתו על המחומר,
14 אבל אל על המוקצה. פירוש: עשיבם שנתלוש
15 היום. ואמאי? האי דהו מוכן לבהמה. דאי בעי
16 אכלה מנפשיה ויש לומר: דמייהו בחרי עברי
17 דתנרא. עוד יש לומר: דלא שייך מוכן לעורבים
18 רק בפירות האילן שרילין לחשי מנעמן, והוא
19 מעפה לכך. אבל תימה: אם כן, כיון דאמר האי
20 טעמא, למה לי טעמא דמסקין? ויש לומר: דלקמן
21 מיירי דבר דבעי מרא חזנינא. אבל כפן נתנו,
22 דלא שייך שמה יעלה ויתלוש, דאדריכו מרבו
23 והואיל לא יכול בכל לתלוש. וראיה לרבו – רב
24 דתנן במסכת שבת (קכ"א.ו) ויש: שוהליק תר
25 בשבילי ישראל – אסור להשתמש ביה. אבל
26 בשביל הגוי – מותר. ואמאי לא חישינן שמה
27 ילויקו ישראל עצמו אלא. אדריכו מרבו.
28 ומטעם זה אבל רבנו אליעזר ממריי מלח
29 עצלנו אין מעצמו בשבת. דלמאי נתייש? ויהי לא
30 עצלנו בשבילו. וכי תימא שמה יעלה חזו עצמו –
31 והואיל איכא טרעא דברו אדריכו מרבו. ואי
32 משום מוקצה – חזי לכוס. ולא נהיא, דאמרינן
33 במסכת שבת (שם) בהריא: אם הבא גוי מים –
34 אסור. שמה יריבה בשבילו. ואין לחלק ולומר

דדוקא גבי מים שייך שמה יריבה בשבילו, אבל כאן הגוי עצמו כבר – ולא שייך האי טעמא,
דהא איכא תוספתא (רשבת פרק י"ב) בהריא: במבורר – אסור. מפני שגורלו לשבת
בכהא. ועוד יש לומר: דדוקא פירות ועבבים שייך שמה יעלה ויתלוש וטעמא יסוחו. לפי
שאדם מתאוה להם ובעדו בכפו יבלענן. אך תימה: מאי שמה יעלה ויתלוש? הא אפילו
לבתולה מותר לתלוש, דהא אוביכ נפש מותרין וקם; ושה לקמן (כג.ב) ועם) שכן תאין צריך
דיגם מן הבריכין ביום טוב, ואמאי? הא אוביכ נפש הוא ואין לומר דכל דבר שיכול לעשותו
מערב יום טוב אסור לעשותו ביום טוב עצמו, כי לא תתעבי ליה מערב יום טוב, דהא
אמרין (לקמן כ.ב.) הוא ולא מכשיחו, פירוש: אוביכ נפש ולא מכשיחו, כגון לתקן שפה.
רבי יודנה אומר: כלם – לכל דביכום דהוא לבדו" אימרינן לאסור מכשיחו שאפשר
לתקן מותר ביום טוב. אלא: דאיכא עובבין שחוק בין אפשר לעשותן מערב יום טוב
בין אי אפשר, אבל באוביכ נפש – כלי עצמא דהוא אפילו אפשר לעשותן מערב יום טוב
למה לא ידעא, דאם כן – הי מלאכה שאינה עזירה לטפה. ומותרת. על כן פירש רבנו נתנאל
מקנין, ודברושלמי יש: "אך ראש יאכל לכל נפש" ומסקין ליה "ושמרתם את המצות" – אותם מלאכות שמשמורו יאילן הם ומותרות. דהיינו מלישה יאילן. אבל שאר מלאכות מוקדום
לכן – אסורין. ועוד, ודברושלמי יש ביום טוב, "שלא לקצור". רבי יוחנן אמר מחולפת השישה – פירש רשי: מחולפת הדא אין סוחטין, ופשי פירש. דעל כרחך צריך לפרש. הכי
דאין לפרש איפשר הדיא דכלכלה, דאם כן כל שכן קדשה מרדכי יודנה לרבינו יצחק שיאסור ביום טוב שני. דהא רבנן דפלגיני עליה אמרי קדשה אחת היא. ואם כן, אי אמרין איפשר
אסור אפילו ביום טוב שני. ותימה. דהא רבי יוחנן גופה פסיק בפרק "ובית" (שבת קנ"ג.ב) לקמן (כג.ב) ועם) שכן תאין צריך
ל – אלא: דאין סבוריה לא מחולפת השישה ויהי למחר. ורבי יוחנן קאמר לפי דברי אותם האמוראים דלא ספרי מחולפת השישה דלרביכא בהא. והכי נראה, ליה במזומה. וכשת
מאבי"א חזיק מחולפת השישה דא אתה דכלכלה, ורבי יודנה לרבינו יצחק קאמר להו: לירידי – אפילו ביום הראשון מותרין, דאוביכה דאפרת הוא. וירידי, דאסרתו ולכך –
בהיא דאין סוחטין אפילו ביום טוב השני אסור. ואם אהרדי אבן כן, ולרביהם קאמר להו – אמאי קא מחלף השישה לימא לרביהם קאמר להו. ולא מחולפת השישה. כרבינא ויש
לומר: דהו נראה לו דחוק לומר לרביהם קאמר להו, כדלא מוקמין מחולפת בו, ודואלו ועדיין לא דברו חכמים מלל מחולפת קודם רבי יודנה – לא שייך למעורר דבריהם. ורבינא איני
חיש לה.

ביצה. פרק ראשון - ביצה שנולדה דף ג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" תוספות

1 אבל כופה עליה כל - פירש רש"י: רמוך ברייתא פרוך דהם לרבי יצחק, דאמר ראינ כלי
2 וניעל אלא לרבי וניעל. והוא תריץ בבריך למקומו. ומכאן פוסקין דהא דקימא לן
3 דרבר שמלאכתו לאיסור אסור - אינו אלא דוקא שאינו לנעוך גופו או לנעוך מקומו, אבל
4 לנעוך גופו או לנעוך מקומו - שרי. ואם התחיל לטלטלו בשביל שצריך לגופו או למקומו
5 - מותר להחליטו אפילו חתרו אם ירצה, והוא
6 חתור אבל דהואיל וצריך למקומו או לגוף הכלי
7 - בטורח על הביצה.
8 לירדיו - אפילו בראשון נמי שריא - ותימה: רבי
9 יודיה דאמר בבית שמיאי, וכי שובק בית
10 הלל ועביר בבית שמיאי ויש לומר: דרבי יהודה
11 היה אומר לא לנעוך בית שמיאי ובית הלל כדבר
12 זה ממש.
13 ואחרות - באחרות וכו' - ותימה: דהא כן אסור
14 ספק ספקא, ובה"ערוכות: (ובחס
15 ע"א וע"ש) דקאמר: מי איכא דאסר ספק ספקא
16 באיסור הנהא, באיני לא פשיט לי ספקא
17 דארסיין אף על גב דאיכא ספק ספקא בשמיא
18 הדיא לדלעיל, דאמר וספקא אסורה. תנערה
19 באלף כולן אסורות, נוכל לפרש כדפירש רבינו
20 תום: תנערה באלף - אמיטוס עצמו קאי. אף על
21 הא לדלעיל ברייתא היא, ומאי אולמא דרך
22 ברייתא דהבא מוך ברייתא דהתם. א"כ
23 (מבייחא קאמר למשנה) על כרחך לא גריס
24 רבינו חס ואחרות באחרות. ורבינו יצחק ברבי
25 ברוך אומר: דגרס ליה שפיר, וכו' פירשהו
26 שנתערב עם האיסור, ודסקא דעתך אמינא
27 שמוחה, והואיל ואיכא בעין חרי רובי, קא שמעמ
28 לן, ועד תתיין הרב רבינו יצחק: דגרס ליה שפיר,
29 ואף על פי כן לא מצי למיפשע עמו קאי. דקם כל
30 כל דבר שיש לו חשיבות אינו בטל אלא בתוך
31 רובי, לכך אינו בטל. אבל דהם מוכיח ליה
32 מתייר רובי, דקאמר אם תנערה רובא בתוך רובא,
33 והתייא וכו', אבל הכא אין כאן חרי רובי,
34 שהתערבה הראשון שיהו. ובפרק "הערלי"
35 (ביבמות פ"א, ב) פירשהו.

יבמא

1 רבינא אמר: לעולם לא תיפוך, ורבי יהודה לדרביהם
2 דרבנן קאמר להו: לירדיו אפילו בראשון נמי שריא,
3 דאויבא דאפרת הוא, אלא לירדיו אודו לי מיהת
4 דבשני שריא, דשתי קדושות הן, ואמרו ליה רבנן:
5 לא קדושה אחת היא. רבינא בריה דרב עקיבא
6 אמר: תבא בתרנגולת העומדת לגרל ביצים, ורבי
7 יהודה למעמיה, דאית ליה מוקצה. מתיבי: אהר
8 ביצה שנולדה לשבת ואחד ביצה שנולדה ביום טוב
9 אין מטלטלין אותה, לא לכפות בה את הקלי, ולא
10 לסבוקה בה פירעי המפוזת. אבל כופה עליה את הקלי
11 בשביל שלא תחשב. וספקא אסורה. ואם נתעברה
12 באלף - כולן אסורות. בשלמא לרביה דאמר משום
13 הכנה - הוי ספקא דאורייתא, וכל ספקא דאורייתא
14 לחומרא, אלא לרב יוסף ולרבי יצחק, דאמרו משום
15 גזירה, ספקא דרבנן היא, וכל ספקא דרבנן לקולא!
16 אמרי קדי: סיפא אתאן לקמך טרפה. אי הכי, אימא
17 סיפא: נתעברה באלף - כולן אסורות. אי אמרת
18 בשלמא ספק יום טוב ספק חול - הוי דבר שיש לו
19 מתיירין, וכל דבר שיש לו מתיירין - אפילו באלף לא
20 בטלי, אלא אי אמרת ספק טרפה - דבר שאין לו
21 מתיירין, היא ותבטל רבינא! וכי תיבטל ביצה שהובא
22 ולא בטילה, התייא למאן דאמר "כל שדרבו לימנז"ו
23 שנינו, אלא למאן דאמר "את שדרבו לימנז"ו שנינו,
24 מאי איפא למימרי? דתנן: מי שהיו לו חבילי תלתן
25 של בלאי הכרם - ודלקו. נתעברו באחרות, ואחרות

1 רבינא אמר - הוא דקאמר רבי יוחנן מוחלתת היטיה - לא תיפוך. אובמא דאפרת הוא
2 - ובין דמשום חסוטה לבא - משום משקן שבונו נמי ליבא. בעומדת לאבילה. לירבוי
3 - דאסרתו לא אף בשני, נמי גדי דאית לכו בביצה גזירת משקן שובו, ואפילו בתרנגולת
4 העומדת לאבילה. אודו לי מיהת דבשני שריא - יחד מנייהו חלו הוא. קדושה אחת היא
5 - ולא דמו לשאר ימים טובים, דהך גדי לא משום
6 ספקא תיפוך, דאף בזמן תדן כד היה עומדת
7 כדני ימים אם באו עדים מן הגמחה ולמעלה
8 כדאמרין בראש השנה (לב). רבינא בריה דרב
9 עקיבא אמר - רבי יהודה אורידי יתדה מעיקרא
10 לא תקשי. דהא דקאמר בשני אין בראשון לא -
11 בעומדת לביצים קאמר. משום ומוקצה, ולא
12 משום משקן שובו. מתיבי: אתרך אמריא
13 קמאי דאפלוו טעמנט דבית הלל דמוניתין.
14 לכפות בה את הכלי - פי עלוזהת. לפיכך כה
15 דקפא נגזר יהודה, וסומך גב. אבל כופה עליה
16 גבי - ואף על גב דהיא אינה נטלת - מטלטלין
17 את הכלי לעזובה. ולאפוקי מדרבי יצחק, דאמר
18 (שבת דף מ"א.) אין כלי נטיל גלבר וניטיל
19 בשבת, ואידו מוקי לה בצריך למקומו של כלי.
20 וספקא - של זו אסורה. קא טסקא דעתך. ספק
21 נולדה ביום טוב ספק בחול - אסורה ביום טוב.
22 ספק דרבנן היא - דאפילו דאית משום גזירה
23 אהר דאמסר, וכי הויא לא ספקא - דהי ספק
24 במידי דאסור מדרבנן. לפסך טריפה - ספק
25 נולדה מתרנגולת טרפה, ולא ביום טוב קאי.
26 ואידי דאמרי באיסור ביצה - אפריי נמי כהא.
27 יש של ב פתיירין - שריבול אבלו אחר יום טוב
28 בדיהר גמור. אפילו באלף לא בטיל - ואף על
29 גב דאמרייטא דוד תריי חבילי תלתן. דרבינא שמוח
30 (ב"א דאורי רביס להטות"ו) אמר, רובי הלל, הואיל
31 ויש לו מתיירין לאודו נמן - לא רבנן באיסור
32 על ידי ביטול. התייא למאן דאמר - לקמן, כל
33 שריבו לימנז שנינו - במשנת ערלה, כדלקמן
34 דלא בטיל. כל שמתע: כל דבר שיש בני אדם
35 המקפידין עליו מפני חשיבותו למכורו במנין.
36 ביצה נמי. התייא מוכיחן אותה במנין. אלא למאן
37 דאמר את שריבו - דשמעני את המחוד לכך,
38 שאין אדם מוכר באומנו. מאי איכא למישי? -
39 דהי ביצה, דרבה נמכרת באומנו בלא מנין.
40 תלתן - מין קטנית למנח קדידה, פליגוד
41 בלעז. ילדון - כוין כלאי הכרם, שאמדי
42 (דברים כב) "מן תוקדש" - תוקד אש, דאסרי
43 בהנאה. תילו באהת ומתאים - אף נתערב אחד
44 מןן במתאים של היתר - יעלה אחד מןן
45 וידלקו, והשאר מותרין. וזה ישעור ביטול בלאים
46 וערלה באודו ומתאים. שהיה רבי מאיר אושר -
47 כלומר, חלבי אמר רבי מאיר חלבי וילת
48 להו ביטול, שהיה רבי מאיר אומר: הולך ודרכ
49 לימנז - אתן בטלין, ומקדישן לאסור כל
50 העומד בתוך הן. ותכסיס אופרים - כל פירות
51 שבעולם בטלים, חוץ משהו דברים הללו המנחין כאן, שהן חשובין מאד. פרוך בארין - מקומות הן. קולחי - קלחי כרובין גדולים עם הלחץ שארץ ישראל היה גדול
52 כאילו, כדאמרין בבבבוב (פ"א, ב). הריאי לערלה ערלה - אותן שהן מין אילן, וערלה נוהגת בתן - מקדישין את ערוביהן משום ערלה. הריאי בלאי הכרם - כגון חלפי תרין וקלוד
53 כרוב וכברות, שאינן מין אילן - מקדישן שרוביהן באיסור בלאי הכרם. את שריבו לימנז שנינו - במלמחה דרבי מאיר. התייא לרבי שמעון בן לקיש - איכא לאוקמא לברייתא
54 דלעיל דקתני ביצה לא בטיל. כרבי מאיר. האי תנא - דלעיל. תנא - דאריירי גבי ליטרא קציעות הוא, דאמר: כל דבר שיש בו מנין, אפילו במידי דרבנן נמי כלי ליטרא קציעות, דאריירי
55 בתעורר פירות אורגן - דלא בטיל. כדפירש לקמיה. וכל שכן: 'שהוא' - ביצה טרפה. ליטרא קציעות - האנסינ שנתחיישו שבהו וקעטן במקצועו. ודבר נמי כלי לעיטוי לכך, ודחובין
56 בו קעיצה דהאנסינ ואתר כן דחסיס אותה בכל עמיל. וכן נרסקי יחד ונעשין בגביה. והוא נקרא עגולי דרבילה. והמשכאן למזכרן מפירין מבייפיה. ומזכרן במשקלן לרבי. שריבתי על
57 פי כלי - ששמו עגול. שבו עשין העגולין. ואינו יודע באיזה עגול - אבל יודע שעל פי הוא, ולא בתוכו. רבי מאיר אושר - כן חולקו רבי אליעזר ורבי יהושע דברו: דהי רבי אליעזר
58 דאמר אף על פי שאין לטרוח תחתנות בספק דמוע - מצטרפות התחתנות אל הפומין של כל העגולין הללו.

ביצה. פרק ראשון – ביצה שנולדה דף ד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רלב

נימא קסבר רב קדושה אתה דן – תימה! לימא דקסבר שתי קדושות הן, אלא הטעם היה: מנו דראקנאי לבין השמשות. רשמיא יום שבת הוא. אתקנאי לכולי יומא דיום שני? ויש לומר: דלא אמרין מנו משום יום שדאי לשעבר. דרזאקא לרבא אמרין דבי, כגון כן השמשות דחילתי יום טוב ואו כן השמשות דשבת שמיא שבת הוא. ותמיא: דזא בסוכה (K.) אמרין: ניו סוכה אסורין על מוצאי יום טוב האחרון של חג שהוא יום שמיעי, שהוא ספק יום שמיעי. ועל כרוץ טעמא שמיא שמיא אתקנאי בין השמשות דשמיא יום שמיני הוא, והיינו לשעבר ויש לומר: דמוקדא מחמת מוצאי שמיא, כדפרש טעמא דהם: דילמא מתרביא ליה סעודה ואבילי בניה. דהם אמרין אפילו לשעבר. אבל תיבא, מוקדא דמתמחא אסורין – לא אמרין הכי.

אלא בדבנה דרבה קמפליג – ותימה! דזא אמרין כל היבאי דמתולאי האידיא – מאתמול גמרה לא, ואם כן כשחלו יום טוב לאחד השבת הבציה נולדה בשבת – היא נגמרת ביום שהוא חול, ואם כן מאי הבנה איכא? ויש לומר: דגמל מקום כשנולדה בשבת הרי זו הבנה. דגם בשבת לידה שייך הבנה. ועוד יש לומר: דכיון דאם נולדה ביום טוב הרי זו אסורה, אבל נאמר כשנולדה בשבת הרי היא נותרה. כשגביל אותה לידה דשבת – אם כן הרי שבת מליון ליום טוב. **רבי** יומה דהוא מושם רבי אליעזר ערין היא מחלוקת – ואף על גב דפרשתי לעיל דרבי יודהה סבירא ליה דלא תחלו בה גמתי ובית הלל כבדו לה, מכל מקום לא קשיא מנבא, דזא דריה הוא רביה.

דזאן אותן כבאלין – פירוהו – אם אין כאן מנא פומין של הותר, שיהא בהן כדי להעלות פי האיסור באחד ומנא. וראין כבאילו לטרות של כל הפומין פירוהו מעל הפומין, ומעורבות בעל שולמ, ומנבא כולם בספק הדומה, ומצטרפת התחתונה להעלות את ליטרא של עהפה, והואיל ותרומת פירות דרבנן – מקלים בהלאתאם. ורבי יחושב אומר אם יש שם פומין – של הותר,

לבר פומין של אסור – מעלין אותן באחד ומנא, ואם לאו – הפומין אסורין, ואין השולמס מעלין לבטל הפומין, והואיל ואין בספק הדומה. ורבי יודהה אומר – לא כן תחלו רבי אליעזר ורבי יחושב, אלא כן תחלו רבי אליעזר ואמר בו, רבי יחושב אומר **אפילו** יש שם של מנא פומין – וכו' ככלל הספק – אין מעלין לא, הידיה, והואיל ופמי הבלי דבר שיש בו מנן הוא – לא בטלי, ואפילו בדרבנן, אבל דרסה בעגול בו. הכי קאמר דרסה בתוך העגול – דעכשיז אין נגורה, שחרי מדובוקת ואינו יודע ודכין היא, אם בעגפנו של עגול או בדרומה, והואל השתא לאו בת מנן הוא, ולא מנבאי – דבר הבלי יעלו. ותנא דהתא רבי יהודה: אוליבא דרבי יחושב הוא. רב אשי אבר עולמס – דקתני וסתקא אסור – ספק יום טוב ספק חול קאמר, ודקשיא לך לרב יוסף ולרבי יצחק. דרבנן דבי, ולקולא – הבא אולינן וסתקא והואיל ויש לו מתירין למחר. **אפילו** בדרבנן – כגון ביצה, וגורת פירות דתושרין היא – לא בטלה בתשרובה, ובי הכי דבטלה מתמירין מתיא – כספקה נמי מתמירין טעמא. **ביצה תאכל** – אם נולדה ביום טוב **שמיא** היא ואמה שריא – כלומר: אם לא נולד בבית שמיא – לשמעין **ביצה**, אמה במא לז: פשיטא דשריא, היא ואמה אסורה – בפירק 'המעבא' (לקמן לראו) רבי אליעזר אומר: עומר אדם על מוקדא כו', אלמא: הבנה עבי. **אבא אבא** – אם אובליח את אמה היום – תאכל אתה איהא. שלקחת סתם – תנולתה לך קנאה סתם. **נומא קתי** – באדם שורעה להחיותו דבריו מדבר יתר, ובעומדת לאבילה קאמר, ותחלו על בית הלל האסורים, ואמה לא איצטריכא ליה, אלא גזים ואמר מילתא יתירא: הכל יאכל, גם את הטבא גם ביום, אם לא תתירין – דרבי אליעזר בן יעקב – אסור אפריחים שלא נפתחו עניהם. ופליגי רבנן עליה, אפשיט מיתרי לה בנומא. **נומא** – אף על פי אלא לשפר – ואם נומא מילתא דסופינא, נומא – דבר שנו שאינו מתקבל. שבת ויום טוב הסמוכין, והוא הדין ליום טוב ושבת. קדישה אתה היא – הרי זון כן אתה ארוך. אביבה וקנים **אליבא** דרבי אליעזר – בערבון פרק 'ובכל מעשרין' (לחג). דאמר שתי קדושות הן – ומעבר ליום אחד למחרת ולשני למחרת. הבנה דרבה – דאמה, הבנה בדי משום חסונה מיום טוב לשה, ודערות שבת בעיא חסונה מיום שני מנרת הכותב. ערין היא מחלוקת – בית שמיא ובית הלל בזה, כשם שנחלקו לבו ביום. **אוישפינבא** – בעל הבית. ביום טוב לשבת – היום נולדה, והיה רוצה לאכלן למחר בשבת. לאסויינו – לצלולתן האידיא. ניו אסירי בטלולת יום טוב, אם לא תתירין – דהשתא לך דלמחר מנא שרו – משום דקדימא לך רב רבי יוחנן הלה כרבי יוחנן, מיהו, בטלולת האידיא אסירי. דאפילו רבי יוחנן לא שרי לצלולת היום אלא לגומעה למחר, אם היה יום טוב קודם לשבת, אבל ביומיה – לא, ואפילו בטלולת. ותמיא – סיעתא, דרב לא מוקי אמורא עליוה – לא היה מעמיד מתורגמן לפניו לדרוש דרשה לרבים. **מימא טבא** לחביה – כלומר, משעשה היום יום טוב רחיני לאחד סעודה, עד מחר. משום שבת – דרב ארוחיה היה מורי בדרשה שלו, כדאמרין בברייתו, ושכור אסור לחרות, דכתיב 'וין ושכר אל תשת' (ויקרא 1) וכתיב 'לחרות אל בני ישראל' (שם).

אמר: **וואין את העליונות כאלו הן פרודות, והתחתונות מעלות את העליונות. רבי יהושע אומר: אם יש שם מאה פומין יעלו, ואם לאו הפומין אסורין, והשולמס מותרין. רבי יהודה אומר: רבי אליעזר אומר: אם יש שם מאה פומין יעלו, ואם לאו – הפומין אסורין והשולמס מותרין. רבי יהושע אומר: אפילו יש שם שלש מאות פומין לא יעלו. דרסה בעגול ואינו יודע באיזה עגול דרסה – דכרי הכל יעלו. דכרי הכל? היינו פלוניתיה? אמר רב פפא: הכי קאמר: דרסה בעגול ואינו יודע באיזה מקום עגול דרסה, אי לצפונה אי לדרומה – דכרי הכל יעלו. רב אשי אמר: לעולם ספק יום טוב ספק חול הוי דבר שיש לו מתירין, וכן דבר שיש לו מתירין – אפילו בדרבנן לא בטלי, תניא, אחרים אומרם משום רבי אליעזר: **ביצה תאכל** היא ואמה, במאי עסקינן? אליבא בתרנגולת העומדת לאבילה – פשיטה דהיא ואמה שריא. אלא בתרנגולת העומדת לגדל ביצים – היא ואמה אסורה! אמר רבי יודא: **תאכל אבא אמה**, הכי דרמי? אמר אביי: כגון שלקחת סתם, השקחה – הוכררה דלאבילה עומדת,**

לא נשקחה – הוכררה דלגדל ביצים עומדת. רב מרי אמר: גומא קתני. דתניא, אחרים אומרם משום רבי אליעזר: **ביצה תאכל** היא ואמה, ואפרוח וקליפתו. מאי קליפתו? אליבא קליפה ממש – קליפה בת אבילה היא? אלא: אפרוח בקליפתו, עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי אליעזר כן יעקב אלא היבא דהיא לאור העולם, אבל היבא דלא יצא לאור העולם – לא פליגי. אלא: אפרוח וקליפתו – גומא, הכא נמי: **תאכל** היא ואמה – גומא. אתמה, שבת ויום טוב, רב אמר: **נולדה ביה אסורה ביה**, ורבי יוחנן אמר: **נולדה ביה מותרת ביה**. נימא קסבר רב קדישה אתה היא? והאמר רב: הלכת פארבעה וקנים, ואליבא דרבי אליעזר, דאמר: שמי קדישות הן! אלא הכא בהכנה דרבה קמפליגי, רב אית ליה הכנה דרבה, ורבי יוחנן לית ליה הכנה דרבה. פתנאי, נולדה בשבת – תאכל ביום טוב, ביום טוב – תאכל בשבת. רבי יהודה אומר משום רבי אליעזר: ערין היא מחלוקת שבות שמיא אומרם: **תאכל**, ובית הלל אומרם: לא תאכל. אושפינבא דרב אדא בר אבהה ביה ליה הנהך ביצים מיום טוב לשבת, אתא לקמייהו, אמר ליה: **אם לאסויינוהו האידיא וניכיליהו לקמחר? קמחר? אמר ליה מאי דעתיה?** רב ורבי יוחנן – הלכת כרבי יוחנן, אפילו רבי יוחנן לא קא שרי אלא לגומעה לקמחר, אבל ביומיה – לא. והתניא: אתה ביצה שנולדה בשבת ואחת ביצה שנולדה ביום טוב – אין מטללין אותה לא לכסות בה את הכלי, ולא לסמוך בה פרעי תמשת. אושפינבא דרב פפא, ואמר ליה ההוא גברא דאתא לקמייהו דרב פפא, הוי ליה הנהך ביצים משבת ליום טוב. אתא לקמייהו, אמר ליה: מהו למכילניהו לקמחר? אמר ליה: ול האידיא ותא לקמחר, דרב לא מוקי אמורא עליוה מיומא טבא לתרביה משום שבתיה. כי אתא לקמחר אמר ליה: אבוי

אבוי

אבוי

1 ותנן אין מבטלין איסור לכתחילה – ואף על פי דמדאורייתא חד בתרי בטלי – היינו היכא
2 דמיערב ממילא, אבל למעריבניהו בידיה לבטולי – אסור. והכי תנן מבטלת תרומות
3 (פרק ה משנה טו). סאה של תרומה שנפלה לתוך תשעים ותשעה של חולין, חזרה ונפלה
4 לתוכן סאה של חולין ורבה עליהן, בשוגג – מותר, במזיד – אסור, דאין מבטלין איסור
5 לכתחילה. ומשני: הני מילי – בדאורייתא, אבל
6 בדרבנן – מבטלין. ומשום הכי הפילה אסור, דאין
7 מבטלין איסור לכתחילה. אבל הבא לא אמרין
8 הכי, דשפיר מבטלין לכתחילה. ואם תאמר: לעיל
9 (ג.ב) גזי עגול דהוי תרומה דרבנן, וסיף עלוי
10 ויבטלו ויש לומר: הוא דאמר בדרבנן מבטלין –
11 היינו דברא שיעקור מדרבנן, כגון מוקצה. דיעקרו
12 אינו אלא מדרבנן. אבל דברא שיעקור
13 מדאורייתא, כגון תרומה, דאיכא שום דבר
14 דאורייתא, כגון דגן חירוש ויורה, אפילו במקום
15 שאינו אלא מדרבנן כגון פירות – אסור
16 במטלין, וכן מושבתי פרק י"ב דשעה' (תולין פ.א.כ).

17 גבי הידיא פולתא דהורבא דנפול בדוקלא, סו
18 מר בר רב אשי לעשרנהו בתלתין פלני דיתרא.
19 אמר ליה אבוה אל תלול בשעירי כו, ואין
20 מבטלין, ואמאי לא הוסיף עליהן עד וששים כו?
21 למשל אותם: אלא שמע מניה: כיון דיעקר איסורו
22 דאורייתא, כגון היכא דאיכא בית – הכי נמי
23 דליכא בית, וליכא אסור דרבנן – אין
24 במטלין.
ותתקלקלו

18 מילי היכא דאיתיה לאיסורא בעיניה, היכא מקלא קלי איסורא. אמתה, שני ימים טובים
19 של גלות, רב אמר: נולדה בזה מותרת בזה, ורב אסי אמר: נולדה בזה אסורה בזה.
20 ליקא אסי סבר רב אסי קדושה אחת היא? והא רב אסי מבדיל משומא מביא לכתחילה?
21 ורב אסי מספקא ליה, ועבד הניא לחומרא והניא לחומרא. אמר רבי יודא: בתייה
22 דרב אסי מסתברא, דהאידין דיענין בקביעא דירחא וקא עבדינן תרי יומי. אמר אבוי:
23 בתייה דרב מסתברא. דתנן: בראשונה היו משאיין משואות, משקלקלו ויתמי. ותייה התקינו
24 שיהו שלוחין ויצאין. ואילו בגמלו פותים עבדינן חד יומא, והניא דמטו שלוחין עבדינן
25 חד יומא. והשתא דיענין בקביעא דירחא מאי מעמא עבדינן תרי יומי? משום דשליחו
26 מתם: הוהווי במונה אבותיכם בדיכם, ומנין דגורו המלכות גורה ואחי לאסקלולי. אמתה,
27 שני ימים טובים של ראש השנה, רב ושמאאל דאמרו תרויהו: נולדה בזה אסורה בזה.
28 דתנן: בראשונה היו מקבלין ערות החדש כל היה, פגעם אחת נשתהו הערים לבא
ותתקלקלו

איבו השתא – אם הויתו לך אתמול בכשרות. אשתלאי – שכתחי ושגגתי, והייתי מורה
בו דהתר. משום דקימאן לן בשאר דוכתי: רב ורבי יוחנן – הלכתה ערבי יפה
דהיתך עד היום, ומזכרתי. הא אמר רבא – לקמן (דף ג.ב). הלכתה כותיה דרב כתי
תלת – שאמר לענין ביצה זו משבת חום טוב, ולקמיה כתינו ימים טובים של גליות נחלק

1 לחלק, והלשיבי בשני ימינו טובים של ראש
2 השנה נחלק לחומרי. מן חילק – עשבר
3 בשבת. אמור לחסיק ביום טוב – וסתמון לו. ואל
4 תשכיני ביצה – דהיינו שריה ביה נולדה הזה מותרת
5 בזה, והלשיבי לשמיס טפ. ובאי סמוך ביצה
6 כיון דביומא – אי לא דאסירא משום גדולה
7 בשבת, הוה חויא לגומעה היה, שיש ביום ארס
8 גומעין. כן, ולא שרי ליה (מר) עד למחר מיע
9 דייע – כי שרית ליה למחר ואתמול לא שרית
10 – דבת זמא אסירא. אבל עיני דשבת, כיון
11 דברמידיה כלאו איסור מוקצה נמי לא חוה, שאין
12 כמעיקרא שום בשבת. אי שרי ליה (מר) למחר אין
13 לשימי? אם נפלו בו ביום נמי שרו, ואתמול
14 שלא בערנום – משום דשבת לא חזי להספק.
15 והא קא מהפך באיסורא – כשמולכין בתוך
16 מוהית לזוהי כהורחא מפך – שהאיסור בטל
17 ברוב. והא קמבטל איסור בידיה – ותנן: אין
18 מבטלין איסור לכתחילה. דאף על פי דאסירא
19 בטל ברובא – בני גמלי היכא דאירכב ממילא,
20 אבל לאערוני ולבטולי בידיה – אסור, דחבי תנן
21 מבטלת תרומה (פירש הקנינסים: מאי שמונא?
22 סאה תרומה שנפלה לתוך תשעים ותשעה,
23 והורה ונפלה סאה של חולין, אם שוגג – מותר
24 ואם מזיד הפילה לאותה סאה אחרונה, כדי
25 להשלים מאה חולין להעלות את התרומה –
26 אסור. בדאורייתא. כגון תרומה. אבל בדרבנן
27 – כגון מוקצה דרבא. של גליות – שאין עושין
28 אותו אלא בני גליות הרדוקים מבית דין, ואין
29 השלוחין יוכלין להגיע אצלם מראש חדש עד
30 יום טוב. להודיעם באיזה יום נקבע החדש. אם
31 ביום שלשים אם ביום שלשים ואחד, ועושין ב'
32 ימים יום טוב מספק. ומדאורייתא ביום הראשון
33 שבתון וביום השביעי שבתון, ותו לא. מותרת
34 בזה – דחזי מנייהו חיל הוא. וממה נפשך שריא.
35 אבוה בזה – כדמפרש ואיל. לימא קסבר רב
36 אבי קדושה אחת היא – חכמים קבעום על בני
37 גולה לעשותם לזרות מומת ספק. והיטליום
38 עליהם כחומר יום ארוך. והא רב אבי מבדיל –

ומבדיל בהי כדש לחול', דקסבר: קים לן בקביעא דירחא, ויום טוב שני חול גמור הוא, משום מנהג אבותינו שלא ידעו בקביעת החדש כמונו ועשאו מספק מאלהין, אנתנו
עושין אותם. ספקי מספקא ליה – אם חק חכמים הוא שהוטל על הגליות לזרות, ואפילו ידבר בהם חכמים יודעי העתים יהיו עושין אותן שנים – אם כן היא הוא מדברי סופרים
כיום ארוך, או אם תן עשאו מאלהין מספק, חזי מנייהו חול. ולמנא דקום ליה בקביעא דירחא – בני אבדולי. בותיה דרב אבי מסתברא – דאסיר, קים לן בקביעא דירחא – על ידי
חשבון שמשבחין וחולדו אנו למדים אם ביום נראה שלשים אם לא. ועבדינן תרי יומי – אלמא: חק קבעו הוא מתקת חכמים על ישראל הרדוקים לעשותו, ואפילו בלא ספק, הלכך
כחז יומא אריכא שיהוה. כותיה דרב מסתברא – שאינו חק, אלא מדינת הספק החמירום עליהם הגליות. בראשונה – קודם שקלקלו הותבית והשאו הם משואות ביום שליל אלא שבת
בו החדוש, כדי להטעת את ישראל. פשיאין פשיאון – כמו 'להעלותם משאת העשן מן העיר' (שופטים ב) – (סמך) הכערה. וברכאא השנה' מפרש לזה. וכן הוא יודעין כל בני
הגלות הרדוקים ורדוקים את קביעת החדש, וכל היו עושין אלא יום טוב אחד בכל מקום. שיהו שלושים יציאים – ועד מקום שיכול להגיע בתוך חמשה עשר ימים – הם מודיעים
ועושין יום אחד, והשאר עושין שני ימים. ואילו בפלו הבותים – הדרגין ועברגין ששואות בראש הדרים, וישיה הכל. ועבד תרי יומא – בכל דוכתא, והאידין נמי. היכא דמטו שלוחין
קודם יום טוב – עבדי חד יומא. שמע מינה: לא קבעום עליהם בתקנה לזרות. תדיו המלכות גורה – שלא יתעסקו בתורה, וישתכחו ויהיו העיבור מכם ותעברו נמי חד יומא. ואחי
לקלקולי ולעשות חסר מלא ומלא חסר, ותבטלו חמץ בפסח. אבוה בזה – שם וראי חוק קבעו לזרות כיום ארוך מדרבנן, שמתחילה לא מתחמם ספק החזילה לעשותן, כל היום –
יום שלשים של אלול. ומבערב היו אסורין במלאכה שמא יתקדש החדש למחר, ונמצא שהלילה היה יום טוב, שכן כל היום מצפין לעדות רואי הלכנה אולי יבואו, וכל שעה שבאין
עד שתחשך – היו מקבלין ערותו, ומקדשו החדש בו ביום.

תמן תנינן: האומר: הריני נזיר מיכן ועד מקום פלוני. וכא הוא אומר אכין. שנייא היא. דמר: אחת.

רב אמר: "הריני נזיר שלשים יום ויום אחד – נזיר שתים. דהוה יכול מימר: שלשים ואחד יום.

מתניתא פליגא על רב. הריני נזיר יום אחד, הריני נזיר שעה אחת, הריני נזיר אחת ומחצה – הרי זה נזיר שתים. מה הוה ליה מימר? שלשים ואחת שעה?

מתניתא פליגא על רב. לא נחלקו רבי ישמעאל ורבי עקיבא על האומר: הריני נזיר שלשים יום ויום אחד – שאינו נזיר אלא אחת. ועל מה נחלקו, על האומר: הריני נזיר שלשים יום ועוד יום אחד, שרבי ישמעאל אומר: נזיר שתים, ורבי עקיבא אומר: נזיר אחת.

הלכה ד' מתניתין "הריני נזיר כשיער ראשי", ו"כעפר הארץ", ו"כחול הים" – הרי זה נזיר עולם, ומגלה אחת לשלשים יום. רבי אומר: אין זה מגלה אחד לשלשים יום. ואי זהו שהוא מגלה אחת לשלשים יום? האומר: "הרי עלי נזירות כשיער ראשי", ו"כעפר הארץ", ו"כחול הים". האומר: "הריני נזיר מלא הבית", או "מלא הקופה" – בודקין אותה, אם אומר: "אחת גדולה נזרתי" – נזיר שלשים יום; ואם אומר: "סתם נזרתי" – רואין את הקופה כאילו היא מליאה הרדל, ונזיר כל ימיו.

גמרא אומר רבי מני: מפילין אותו לחומרי. בתחילה רואין אותה כאילו מליאה אתרוגין, ואחר כך רמוגים, ואחר כך אגוזים, ואחר כך הונדקריין, ואחר כך פלפלין, ואחר כך שומשמוין, ואחר כך הרדל.

רבי יוסי ברבי בון בשם רב: הנותן תקנה לנזירותו – אין מתירין אותו לגללה. ותני כן: "הריני נזיר כל ימי", "הרי אני נזיר עולם" – הרי זה נזיר עולם. מאה שנה, ומאתים שנה – אין זה נזיר עולם!

[דף ה' ע"א]

הלכה ה' מתניתין "הריני נזיר מיכן ועד מקום פלוני" – אומדין בפה ימים מיכן ועד מקום פלוני; פחות משלשים יום – נזיר שלשים יום; ואם לאו – נזיר כמניין הימים.

"הריני נזיר כמניין ימות השנה" – מונה נזירות כמניין ימות השנה. אומר רבי יהודה: מעשה היה, ופיזן שהשלים מות.

גמרא מה נן קיימין? אם כמניין ימות החמה – שם"ה נזירות כמניין ימות החמה. ואם כמניין ימות הלכנה – שנ"ד נזירות כמניין ימות הלכנה. אם כמניין ימות השנה – צריכה.

תני בשם רבי יודה: ראוי היה זה למיתה, אלא שתלת לו נזירותו.

מתניתא – דרבי יודה. חסידים הראשונים היו מתאווין להביא קרבן חטאת, ולא היה המקום מספיק על ידם, והיו נודרים בנזיר בשביל להביא קרבן חטאת. רבי שמעון אומר: הוטאים היו שהיו נודרים בנזיר. שצאמר: (במדבר ו) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש. חטא זה על עצמו שפגע עצמו מן היין.

ואתייא דשמעון הצדיק ברבי שמעון. דתני: אמר שמעון הצדיק: מימי לא אכלתי אשם נזיר, אלא פעם אחד, שעלה אחד אלי מדרום, וראיתיהו דמות יפה עינים ומוב רואי, קווצותיו תלתלים, ואמרתי לו: בני, מה ראית להשהות השער הנאה הזה?

נומא לי: רבי, רועה הייתי בעירי, והלכתי למלאות את השאוב מים, וראיתי את הבוכיא שלי בתוך המים, ופחו יצרי עלי, ובקש לאבדני מן העולם. אמרתי לו: רשע! מה אתה מפחו בדרך שאינו שלך! עלי להקדישך לשמים! והבקותיו ונשקותיו על ראשו, ואמרתי לו: בני, כמותך ירבו עושי רצון המקום בישראל! עליך הכתוב אומר: (שם) איש או אשה כי יפליא לנדור נדר להזיר לה.

רבי מנא בעי: למה לי פשמעון הצדיק, אפילו ברבי שמעון, לא אכל שמעון הצדיק חטאת חלב מימיו? לא אכל שמעון הצדיק חטאת דם מימיו? סבר שמעון, בני אדם, מתוך הקפדתן הם נודרין, מפיון שנודרין מתוך הקפדן, סופו לתהות, ומפיון שהוא תוהא, נעשה קרבנותיו בשוחט חולין בעזרה. וזה, מתוך ישוב נדר, ופיו ולבו שוין.

הדרן עלך פל ביני נזירות

פרק ב

הלכה א' מתניתין "הריני נזיר מן הגרורות ומן הדבילה" – בית שמאי אומרים: נזיר. ובית הלל אומרים: אינו נזיר. אמר רבי יהודה: אף בשאמרו בית שמאי, לא אמרו אלא באומר: "הרי הוא עלי קרבן".

[דף ה' ע"ב]

גמרא אמר רבי יוחנן: מעמא דבית שמאי, משום שהוציא נזירות מפיו. רבי שמעון בן לקיש אומר: משום בינוי בינוין.

אמר רבי יודה בן פזי: קרייא מסייע לרבי שמעון בן לקיש (ישעיה סה) ביה אומר ה' באשר ימצא התירוש באשכול וגו'. תורה קראת לאשכול – תירוש. וכני אדם קורין לגרוגרות – תירוש. משום כינויי כינויו.

מה נפק מביניהון? אמר: "הריני גזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה"; על דעתיה דרבי יוחנן – גזיר. על דעתיה דרבי לקיש – אינו גזיר. "הריני גזיר מן הכפר"; על דעתיה דרבי יוחנן – גזיר. על דעתיה דרבי שמעון – אינו גזיר. מן הכפר לא אמר כלום.

רבי עוקבא בעיא קומי רבי מנא: מחלפה שיטתיה דרבי שמעון בן לקיש. דתנינן תמן: "הרי עלי מנחה מן השערוין" – יביא מן החיטים. ומר רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש: שהוציא מנחה מתוך פיו, וכא הוא אמר אבן! אית ליה הכין ואית ליה הכין, אית ליה משום שהוציא גזירות מפיו, ואית ליה משום כינויי כינויו. תדע לך שהוא בן, דתנינן: אמר: אמרה פרה זו, כלום אמרה? אמרת, לא משום שהוציא גזירות מתוך פיו! וכא, משום שהוציא גזירות מתוך פיו.

כל הלשונות משמשין לשון גזירות, חוץ מלשון קרבן. כל הלשונות משמשין לשון קרבן, חוץ מלשון גזירות.

אמר לאשכול: כלוי אני ממוך, פרוש אני ממוך, מנוע אני ממוך, הריני גזיר ממוך – הרי זה גזיר. אמר: הרי עלי קרבן – לא אסרו עליו אלא לשם קרבן.

אמר לכפר: כלוי אני ממוך, פרוש אני ממוך, מנוע אני ממוך, הרי הוא עלי קרבן – לא אסרו עליו אלא לשם קרבן. הריני גזיר ממוך, הרי הוא גזיר.

אהן "מנוע" – משמש לשון גזירות ולשון קרבן. אהן "אשכול" – אית ביה גזירות, ואית קרבן.

אמר לאשכול: "כלוי אני ממוך" – אם בא לאוכלו, אומר לו: לדמים קדוש! הדיו, ובא לאוכלו, אומר לו: לא גזיר אתה!

כל הלשונות משמשין לשון חילול, חוץ מלשון תמורה. כל הלשונות משמשין לשון תמורה, חוץ מלשון חילול. אמר לקדשי מזבח: הרי זה תחת זה, תמורת זה, חליפי זה – הרי זה תמורה. זה מהוללת על זה – אינה תמורה.

אמר לקדשי בְּדֵק תְּפִית: הרי זו תחת זו, חליפי זו – נתפשה בְּדָמִים. תְּמוּרָה זו – לא נתפסה בְּדָמִים. תני רבי הושעיה: חליפי זו, תְּמוּרָת זו – לא אמר בְּלוּם. אֵהָן [תחת] – משמש לשון חילול וּלְשׁוֹן תְּמוּרָה.

[דף ו' ע"א]

אילין קדשי מְזַבַּח – אית בהו חילול ואית בהו תְּמוּרָה. קדשי המְזַבַּח שְׁקָדִים תְּקַדִּישׁן אֵת מוֹמָן. "הרי זו תחת זו, – בָּא לְהַקְרִיב תְּמוּמָה, אומר לו: לְדָמִים קדְשָׁה. בָּא לֹכֵל בְּעַל מוֹם, אומר לו: לְתְּמוּרָה קדְשָׁה. (ויקרא כז) וְהִיָּה הוּא וְתְּמוּרָתוֹ יְהִיָּה קֹדֶשׁ. אמר רבי יצחק בר לעזר: מַכְיִין שְׁהוּא יוֹדֵעַ שְׁכָּל הַמּוֹמֵר לֹקְהָ, אָף הוּא לֹא עֲלֵת עַל דַּעְתּוֹ לְהַמִּיר!"

כָּל הַלְשׁוֹנוֹת מְשַׁמְשִׁין לְשׁוֹן עֲרֵכִין, הוּיָן מְלִשׁוֹן דְּמִים. כָּל הַלְשׁוֹנוֹת מְשַׁמְשִׁין לְשׁוֹן דְּמִים, הוּיָן מְלִשׁוֹן עֲרֵכִין. אָמַר לְאָדָם: עֵילוּיָן עֲלֵי, מִידוּרוֹ עֲלֵי, שׁוּמוֹ עֲלֵי, עֲרָכוּ עֲלֵי – נֹתֵן אֵת עֲרָכוּ. דְּמִיו עֲלֵי – נֹתֵן אֵת דְּמִיו.

אֵהָן "שׁוּם" – מְשַׁמֵּשׁ לְשׁוֹן עֲרָכִים וּלְשׁוֹן דְּמִים. אֵהָן אָדָם, אֵית בֵּיה עֲרָכִים וְאֵית בֵּיה דְּמִים. אָמַר לְאָדָם: שׁוּמוֹ עֲלֵי, אִם הִיָּה נָאָה – נֹתֵן אֵת דְּמִיו. אִם הִיָּה בָּאוּר – נֹתֵן אֵת עֲרָכוּ.

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: נְדוּר וְנִזְוֵר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵינוּ נְדוּר וְאֵינוּ נִזְוֵר.

הַלְכָה ב' מִתְּנִיתִין אָמַר: "אָמְרָה פֶּרָה זו, תְּרִינִי נִזְוֵרָה אִם עוֹמֶדֶת אֲנִי". "אָמַר תְּדַלֵּת הַזֶּה: תְּרִינִי נִזְוֵר אִם נִפְתָּח אֲנִי". בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: – נִזְוֵר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵינוּ נִזְוֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אָף כִּשְׁאֲמָרוּ בֵּית שְׁמַאי, לֹא אָמְרוּ אֵלָּא בְּאוֹמְרִי: "פֶּרָה זוֹ קָרְבָן עֲלֵי אִם עוֹמֶדֶת הִיא".

גְּמָרָא רָאָה עֲכוּ"ם עוֹבֵר, אָמַר: רָאוּ מַה אָמַר הַעֲכוּ"ם הַזֶּה, הַרִי זֶה נִזְוֵר. הֵוָה, דְּמַר, מֵאַחֵר שְׁאִין עֲכוּ"ם נוֹזְרִין – נִזְוֵר. לֹא אָמַר? נִשְׁמַעֵינָה מִן הַדָּא: אָמַר: אָמְרָה פֶּרָה זו. בְּלוּם אָמְרָתָּ? אֵלָּא מִשׁוּם שְׁהוּצִיא נִזְוֵרוֹת מִפְּסוּי, וְכֵאֵן שְׁהוּצִיא נִזְוֵרוֹת מִתּוֹךְ פְּסוּי.

[דף ו' ע"ב]

רָאָה יִשְׂרָאֵל עוֹבֵר, אָמַר: רָאָה מַה אָמַר יִשְׂרָאֵל זֶה, הַרִי זֶה נִזְוֵר. לֹא אָמַר, מֵאַחֵר שִׁישְׂרָאֵל נוֹזְרִין – נִזְוֵר. הֵוָה, דְּמַר, אִפְּסִילוּ בְּן בְּנִזְוֵר? אוֹ אֵינוּ אֵלָּא כְּשׁוֹנָה דְּבָרוּ. כֵּךְ אֲנִי אוֹמַר: הִיָּה קוֹרָא בְּתוּרָה וְהִזְכִּיר נִזְוֵר גְּזִיק.

איש, מהו להתפיש לו נזירות בלשון אשה? תמן אמרין: הא נזירה איעבר.

אשה מהו להתפיש לה נזירות בלשון איש? אמר רבי יוסי: כל עצמו אינו קרוי נזירות אלא בלשון איש, איש או אשה כי יפלא לנדר נדר.

עד שתעמוד הפרה עד שתפתח הדלת? נישמעניה מן הדא: בית שמאי אומרים: כולן נזירין, ובית הלל אומר: אינן נזירין אלא מי שלא נתקיימו דבריו. ביני מתניתא: מי שנתקיימו דבריו, לשון הפך הוא. מל"ה דל"ה קבר"ת בר"ה. אפילו לא עמדה פרה, אפילו לא נפתח הדלת.

בית שמאי אומרים: נדור ונזור. ובית הלל אומרים: אינו נדור ונזור.

הלכה ג' מתניתין מזוגו לו את הכוס, אמר: "הריני נזיר ממנו" – הרי זה נזיר. מעשה באשה אחת שהותה שכורת, מזוגו לה את הכוס, ואמרה: "הריני נזירה ממנו". אמרו חכמים: לא נתפוגגה זו אלא לומר: "הרי הוא עלי קרבן".

גמרא מתניתא – בשאינו יכול. אבל אם יכול – הדא דתנינן: מעשה באשה אחת שהותה שכורת. מזוגו לה את הכוס, אמרה: הריני נזירה ממנו. ואמרו חכמים: לא נתפוגגה זו אלא כלומר: הרי הוא עלי קרבן. רבי ירמיה בשם רבי ועירא: אפילו לשון קרבן אינו. למה? שאינו קובע עליו, לא נזירות בלשון קרבן, ולא קרבן בלשון נזירות.

[דף ז' ע"א]

הלכה ד' מתניתין "הריני נזיר על מנת שאהא שותה ביין ומיטמא למתים" – הרי זה נזיר, ואסור בכולן. "יודע אני שיש נזירים, אבל איני יודע שהנזיר אסור ביין" – הרי זה אסור ביין, ורבי שמעון מתיר. "יודע אני שהנזיר אסור ביין, אבל סבור הייתי שתכמים מתירין לי, מפני שאיני יכול להיות בלא יין או מפני שאני קובר את המתים" – הרי זה מותר, ורבי שמעון אסר.

גמרא מתניתא – דרבי מאיר! דרבי מאיר אומר: צריך לכפול. תמן: דברי הכל היא. אמר לו, שמזר ושמעתי.

מתניתא – דרבי מאיר ורבי יהודה בן תימא! דתני: הרי זה גיטא על מנת שלא תפרחי באויר, שלא תעברי את הים הגדול ברגלייך – הרי זה גט. ועל מנת שתפרחי באויר, על מנת שתעברי הים הגדול ברגלייך – אינו גט. רבי יהודה בן תימא אומר: גט.

אמר רבי זעירא: תדע לך, שעילה היה רוצה לגרשה, שתלאה בדברים שאינה יכולה לעמוד. מה מעמא דרבי יודה בן תימא? מפיו שתלאה בדברים שאינה יכולה לעמוד, כמי שנתקיים התנאי בגמ הוא.

מתניתא דרבי שמעון? דרבי שמעון פוטר שלא התנדב בדרך המתנדבים! ואמר רבי יהושע בן לוי: שנייא היא, ששייר תגלחת.

רבי ירמיה בעי: אם בששייר תגלחת, אמור דבתרה, הרי זה אסור, ורבי שמעון מתיר, הרי ששייר תגלחת מומאה, רבי שמעון פוטר! שנייא היא, משום פתיחת נדר. אם משום פתיחת נדר, אמור דבתרה, הרי זה מותר, ורבי שמעון אסור! רבי שמעון אומר: אינו פתיחת נדר. ורבני אמרי: פתיחת נדר הוא. למה? מפני שהוא כתולה נדרו בחייו. ניקח לשות יין. ליטמא לפתים? אימנותו קובר מתים.

[דף ז' ע"ב]

הלכה ה' מתניתין "הריני נזיר, ועלי לגלח נזיר", ושמע חבירו ואמר: "ואני, ועלי לגלח נזיר", אם היו פקחין – מגלחין זה את זה; ואם לאו – מגלחים לנזירים אחרים.

גמרא אהן "ואני" מה את עבד לה? "ואני" על כל דיבורו, או "ואני" על חצי דיבורו? אין תעבדינה "ואני" על כל דיבורו, אמר ואני נזיר. אין תעבדינה ואני על חצי דיבורו, אמר הריני נזיר. תני דבית רבי: ואני על כל דיבורו. אמר רבי יוסה: תדא אמרה: אחד שאמר הריני נזיר מאה יום, ושמע חבירו ואמר ואני, זה נזיר מאה יום, וזה נזיר לשלשים יום, עד שאמר הריני כמותו, הריני כיוצא בו.

תני רבי חייה: הרי עלי לגלח חצי וחזר ואמר הריני נזיר, אם גילח יום ל' – יצא. אמר רבי יוסה: מתניתא אמרה בן. הריני נזיר ועלי לגלח נזיר, ושמע חבירו ואמר ואני, ואמר ועלי לגלח נזיר, אם היו פקחין, מגלחין זה את זה. הא לעצמן לא. מפני שאמר הריני נזיר ועלי לגלח נזיר. אכל אמר: הרי עלי לגלח חצי נזיר, וחזר ואמר הריני נזיר, אם גילח לעצמו יצא.

ניחא שני לגלח את הראשון. ראשון מגלח את השני? רבי יוסי בשם רבי זעירא: זאת אמרת, שאדם קובע עליו קרבן נזיר ועתיד לזוור.

רבי חיינא בשם רבי זעירא אומר: תלת! תדא אמרה: אם גילח לעצמו – יצא.

תדא אמרה: שאדם קובע לחבירו קרבן נזירות לזוור.

הדא אמרה: שאדם קובע לחבירו קרבן נזירות שלא מדעתו, אבל אינו מפרישו אלא מדעתו.

רבי מנא בעא קומי רבי יודן: אמר: הרי עלי קרבן נזיר (ועתיד ליוזר) בשעה שזזר

[דף ח' ע"א]

סתם – מגלח בין נזיר שכבר נזיר, בין נזיר שעתידי ליוזר. פירש? יבא כהדא רבי לוי בר חיימה בעי: כתב לה: "דין ודברים אין לי בנכסיה העתידין ליפול לה", מה הו? ויש אדם מתנה על דבר שלא בא לעולם?!

הלכה ו' מתני' 'הרי עלי לגלח חצי נזיר'. ושמע חבירו ואמר: 'ואני עלי לגלח חצי נזיר' – זה מגלח נזיר שלם, וזה מגלח נזיר שלם; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: זה מגלח חצי נזיר, וזה מגלח חצי נזיר.

גמרא רבי אבהו בשם רבי יוחנן ורב הסדא, פרוהון אמרין: בסתם חלוקין מה מקימין? אם באומר: כל חצי ראש – כל עמא מודיי שהוא מגלח נזיר שלם. אם באומר: חצי חובה – כל עמא מודיי שהוא מגלח חצי נזיר! אלא בן אגון קיימין, באומר: חצי. רבי מאיר אומר: באומר: חצי ראש, ורבנן אמרין: באומר: חצי חובה.

אמר רבי יודן: אשבח אמר קלת וחומרת. על דעתיה דרבי מאיר דו אמר: חצי ראש – מכיא קרבן אחד, שכן הנזיר מגלח עליו קרבן שלם. על דעתיה דרבנן דאיגון אמרין: חצי חובה – מכיא קרבן ומחצה, חצי חובת יחיד.

הלכה ז' מתני' 'הריני נזיר כשיהא לי בן', נולד לו בן – הרי זה נזיר. בת, טומטום ואנדרוגינם – אינו נזיר. אם אמר: 'כשאראה לי וולד', אפילו נולד לו בת, טומטום, ואנדרוגינם – הרי זה נזיר.

[דף ח' ע"ב]

גמרא בת – לא כלום. טומטום ואנדרוגינם – צריכה.

הלכה ח' מתני' הפילה אשתו – אינו נזיר. רבי שמעון אומר: יאמר: 'אם הוה בן קיימא – הריני נזיר חובה. ואם לאו – הריני נזיר נדבה'.

הזרה וילדה – הרי זה נזיר. רבי שמעון אומר: יאמר: "אם הראשון היה בן קיימא – הראשונה חוכה, וזו נדבה. ואם לאו – הראשונה נדבה, וזו חוכה".

גמרא וקחש לומר שמוא בן קיימא הוא! אומר רבי יוחנן: דרבי יודה היא, דרבי יודה אומר: ספק נזירות – מותר. אומר ליה ריש לקיש: לא אומר רבי יודה אלא לבסוף, אבל לכתחילה אופ רבי יודה מודיי. אי זהו בתחילה, ואי זהו בסוף? אומר רבי שמואל בר רב יצחק: (כל עמא מודיי) "איני יודע אם נזירתי ואם לא נזירתי" – אהן הוא בתחילה. אם מ' ואם נ' – אהן בסוף. רבי יוסי בי רבי בון אומר: איתפלגון רבי חייא בר בא ורבי שמואל בר רב יצחק. כל עמא מודיי: "איני יודע אם נזירתי ואם לא נזירתי" – אהן הוא בתחילה. "אם ארבעים ואם חמשים" – אהנו בסוף. מה פליגינן? "אם אחת אם שתיים"; רבי חייא בר בא, עבד ליה כבסוף. רבי שמואל, עבד ליה כבתחילה. רבי מנא: "אם אחת אם שתיים" – צריכה לרבי שמואל בר רב יצחק הוא כבתחילה הוא כבסוף.

[דף ט' ע"א]

הלכה ט' מתני' "הריני נזיר, ונזיר כשיהיה לי בן"; התחיל מונה את שלו, ואחר כך נולד לו בן – משלים את שלו, ואחר כך מונה את של בנו. "הריני נזיר כשיהיה לי בן, ונזיר"; והתחיל מונה את שלו, ואחר כך נולד לו בן – מניח את שלו ומונה את של בנו, ואחר כך משלים את שלו.

גמרא רבי יוסי בעא: אומר: "הריני נזיר לשלשים יום אילו ושלשים יום אילו? אומר רבי זעירא קומי רבי מנא: ולא מתניתא היא? מניח את שלו ומונה את של בנו! אלא אפילו אשתו יושבת על המישבר. אומר ליה: נזירותו לנזירות בנו? לא דמיא, אלא אומר: "הריני נזיר מכבד ונזיר לאחר עשרים יום". רבי לעזר ורבי יוסי בר חנינה, תריהון אמרין: השלים נזירותו – לעולם אין נזירות בנו חלה עליו עד שתהא קרפן מנחה. נזיר שניטמא.

מהקפה שיטתיה דרבי יוסי בן חנינה. תמן הוא אומר: טמא מת שגזר –

[דף ט' ע"ב]

שביעי שלו עולה מן המניין, נזיר שניטמא – אין שביעי שלו עולה מן המניין. וכו', לא בטמא מת שגזר הוא? ולא, טמא מת שגזר – שביעי שלו עולה מן המניין, שאינו זקוק לו להביא קרבן טומאה.

ולא נזיר שניטמא, אין שביעי שלז עולה לו מן המניין, שהוא זקוק להביא קרבן טומאה! וכא, הואיל והוא זקוק להביא קרבן (טומאה) – אין השביעי שלז עולה מן המניין.

שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן: ניטמא בנזירות בנו, והתרו בו משום נזירותו – לזקה. הפריש קרבנותיו – קדשו, לא חשין להדא דתני רבי חייה: (במדבר ו) קרבנו לה' על גזרו – שיקדום גזרו לקרבנו, לא שיקדום קרבנו לגזרו.

רבי יודה בעא קומי רבי יוסי: נתקדם נזירותו לנזירות בנו! לא בן אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן: "הרי זה עולה לאחר שלשים יום". מכרה בתוך שלשים יום – מכורה. והקדישה – קדשה! אמר: לא, באומר: "הרי זו", דילמא באומר: "הרי עלי"? והאומר: "הרי אני", באומר: "הרי עלי".

תני רבי חייה: נזיר לאחר כ' יום, נזיר מעכשיו למאה יום – הרי זה מונה עשרים יום ומפסיק, והזר ומונה עוד שלשים יום, והזר ומונה עוד שמונים גדי להשלים נזירותו הראשונה.

הלכה י' מתני' 'הריני נזיר פשיהא לי בן, ונזיר מאה יום'; נולד לו עד שבעים יום – לא יפסיד בלום. לאחר שבעים – סותר שבעים, שאין תגלחת פחות משלשים יום.

גמרא פשיטא, שבסוף היום עולה לו כבולו. תחילת היום מהו שיעלה לו כבולו? ולא מתניתא

[דף י' ע"א]

היא? לאחר שבעים, סותר שבעים! לא, אפילו מקצת, הדא אמרה: שתחילת היום עולה לו כבולו. נולד ביום שמונים – סותר עשרה. נולד ביום תשעים – סותר עשרים. השלים נזירותו וכא להשלים נזירות בנו; ניטמא בתוך עשרה ימים הראשונים – סותר הכל. בתוך כ' ימים האחרונים; רבי בא בשם רב ורבי יוחנן, תריהון אמרין: סותר ל', רבי שמואל אמר: אינו סותר אלא שבע.

שמואל בר בא בעא קומי רבי יוסא: מיסבר סבר רבי יוחנן, סתירת תער בסתירת מפוש? אמר רבי זעירא:

[דף י' ע"ב]

אין וסבור רבי יוחנן סתירת תער בסתירת מפוש, לפה לי למימר סותר לשלשים יום, ויסתור הכל! אמר רבי אבין בר חייה קומי רבי זעירא: תיפתר: שנולד ביום שאינו ראוי להביא קרבן. הגע עצמך, שנולד בליזה הרי אינו ראוי להביא קרבן! ראוי הוא, לילה הוא שגורם. הגע עצמך, הרי שנולד בשבת

הרי אינו ראוי להביא קרבן! ראוי, שבת היא שגורמה. השלים נזירותו ולא הספיק לגלח עד שנולד בשבת, הרי אינו ראוי להביא קרבן? ראוי, שבת היא שגורמה.

השלים נזירותו ולא הספיק לגלח עד שנולד הבן – מנגלח תגלחת אחת לשתיקה. הפריש קרבנותיו ולא הספיק לגלח עד שנולד הבן; תפן אמרין: מנגלח תגלחת אחת על שתיקה. רבי יוחנן אמר: מנגלח וחוור ומנגלח.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן! שאלו את רבי שמעון בן יוחי: הרי שהיה נזיר ומצורע, מהו שינגלח תגלחת אחת ותעלה לו לנזירותו ולצרתו? אמר להן: אילו זה מנגלח להעברת שיער, יפה הייתם אומרים. אלא, שהנזיר מנגלח להעביר שיער, ומצורע מנגלח לגידול שיער. אמרו לו:

[דף י"א ע"א]

לא תעלה לו ימי גמרו, לא תעלה לו ימי ספירו? שניהן מנגלחין להעברת שיער! אמרו לו: אילו זה מנגלח לפני זריקת דמים, וזה מנגלח לפני זריקת דמים, יפה היית אומר. אלא, שהנזיר מנגלח לאחר זריקת דמים, ומצורע מנגלח לפני זריקת דמים. אמרו לו: לא תעלה לו ימי גמרו, לא תעלה לו ימי ספירו? שניהן מנגלחין לפני זריקת דמים! אמר להן: אילו זה מנגלח לפני ביאת הפנים וזה מנגלח לפני ביאת הפנים, יפה היית אומר. אלא, שהנזיר מנגלח לאחר ביאת הפנים, ומצורע מנגלח לפני ביאת הפנים. אמרו לו: תפן תדבר! לא תעלה לו ימי גמרו, לא תעלה לו ימי ספירו, לא תעלה לו לטהר, לא תעלה לו לטמא.

הרי שהיה נזיר ומצורע. אבל אם היה נזיר ונזיר – מנגלח תגלחת אחת על שתיקה! מה עבד לה רבי יוחנן? פתר לה: תלוקים הן על רבי שמעון בן יוחי.

הדרן עלה הריני נזיר

ברק ג

הלכה א' מתני' מי שאמר: "הריני נזיר" – מנגלח יום שלשים ואחד. ואם גילה יום שלשים – יצא. "הריני נזיר שלשים יום", אם גילה יום שלשים – לא יצא.

גמרא הָדָא מְסִייע לְכַר קַפְרָא, אִם גִּילַח יוֹם שְׁלֹשִׁים לֹא יֵצֵא. הָדָא מְסִייע לְרַבֵּי יוֹנְתָן, אִם גִּילַח יוֹם שְׁלֹשִׁים יֵצֵא! הָא תַרְתִּינֵי לִית הִיא אֵלָא הָדָא. זו עדות, יודעין היו שהוא אסור לגלח, אלא שהן סבורין, אם גילח יום שלשים – לא יצא, אם בא להעיד, אם גלח יום שלשים – יצא.

רבי אימי תנה ליה עובדא, וגילח יום שלשים. ותנה ליה עובדא, וגילח ליום ל"א. אמר רבי זריקא: מן מתניתא יליף לה רבי אימי, דתנינן תמן: מי שגזר שתי גזירות – מגלח את הראשונה יום שלשים ואחד.

[דף י"א ע"ב]

והשנייה יום ששים ואחד. אמר רבי יוסי: תמן לשעבר. וכא לכתחילה?

רבי ירמיה הורי לרבי יצחק עמושיא, ואית דאמרי לרבי יהיב בר רב יצחק עמושיא: לגלח יום שלשים. מן מתניתא: שמונה ימים, בטלו ממנו גזירת שלשים. היא שמינית היא יום שלשים. אמר רבי יוסי: שנייה היא תמן, שפני כבוד הרגל התירו. תדע לה, דמר רבי חלבו בר חונה בשם רבי יוחנן: חל יום שמונה שלו להיות בשבת – מגלח ערב שבת. אין תימר שלא מפני כבוד הרגל התירו, מעתה אפילו חל יום ל' שלו להיות בשבת מגלח בערב שבת! ועוד מן הדיא דאמר רבי יוחנן: על כל המתים כולן – שולל לאחר שבועה, ומאחה לאחר ל'. וישלול יום שבועה, ויאחה יום ל'? אמר רבי חגי: די הוא שמועטא בן ושמועטא בן.

הלכה ב' מתני' מי שגזר שתי גזירות – מגלח את הראשונה יום שלשים ואחד, ואת השנייה יום ששים ואחד. שאם גילח את הראשונה יום שלשים – מגלח את השנייה יום ששים. ואם גילח יום ששים חסר אחד – יצא. זו עדות העיד רבי פפייס על מי שגזר שתי גזירות: שאם גילח את הראשונה יום שלשים – מגלח את השנייה יום ששים. ואם גילח יום ששים חסר אחד – יצא. שיום שלשים עולה לו מן המניין.

גמרא השלים גזירתו הראשונה, ובא להישען על השנייה, לא מצאו פתח לראשונה, עד שפצאו פתח לשנייה, עלת לו שנייה ראשונה

[דף י"ב ע"א]

מה גן קיימין? אם באומר: "הריני גזיר שתיים" – נדר שפטרל מהציתו בטל כולו! אם באומר: "הריני גזיר שלשים יום אילו, שלשים יום אילו", לא בך עלת לו שנייה ראשונה! אלא כי גן קיימין, באומר:

מסכת ערובין פרק שביעי

א. שְׁעָרֵי גֵנֶה, בְּזִמְנֵי שֵׁשׁ לְהֵן בֵּית שַׁעַר מִבְּפָנִים - פּוֹתְחִין וְנוֹעְלִין בֵּהֶן מִבְּפָנִים. מִבַּחוּץ - פּוֹתְחִין וְנוֹעְלִין בֵּהֶן מִבַּחוּץ. מִכָּאן וּמִכָּאן - פּוֹתְחִין וְנוֹעְלִין בֵּהֶן מִכָּאן וּמִכָּאן. אֵין לָהֶם לֹא לְכָאן וְלֹא לְכָאן - אֲסוּרִים כָּאן וְכָאן. וְכֵן פִּתְחֵי חֲנִיּוֹת בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּזִמְנֵי שֶׁהִמְנַעוּל לְמִטָּה מֵעֶשְׂרָה - מִבֵּיא אֶת הַמִּפְתָּח מֵעֶרֶב שֶׁבֶת וּמִנִּיחוּ בְּאֶסְקוּפָא, לְמַחֵר, פּוֹתְחֵי וְנוֹעֵל וּמְחִזְרֵי לְאֶסְקָפָה. וּבְזִמְנֵי שֶׁהִמְנַעוּל לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרָה - מִבֵּיא מִפְתָּח מֵעֶרֶב שֶׁבֶת וּמִנִּיחוּ בְּמַנְעוּל. לְמַחֵר - פּוֹתְחֵי וְנוֹעֵל וּמְחִזְרֵי לְמַקְוֵמוֹ. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אִף בְּזִמְנֵי שֶׁהִמְנַעוּל לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרָה טְפָחִים, מִבֵּיא מִפְתָּח מֵעֶרֶב שֶׁבֶת וּמִנִּיחוּ בְּאֶסְקוּפָא, לְמַחֵר - פּוֹתְחֵי וְנוֹעֵל וּמְחִזְרֵי לְמַקְוֵמוֹ, אוֹ בְּחִלּוֹן שֶׁעַל גְּבֵי הַפֶּתַח. אִם יֵשׁ בְּחִלּוֹן אַרְבַּע עַל אַרְבַּע - אֲסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמוֹצֵיא מִרְשׁוֹת לְרִשּׁוֹת.

ב. הַחֲרִים וְהַפְּסָקִין! וְסִפִּינָה בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים, גְּבוּהֵין עֶשְׂרָה טְפָחִים - אֵין מְטַלְטְלִין, לֹא מִתּוֹכֵן לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים וְלֹא מִרְשׁוֹת הָרַבִּים לְתוֹכֵן, אֲבָל יוֹרֵד לְתוֹכֵן וְאוֹכֵל. פְּחוֹת מִכֵּן, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת מִתֵּר, חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת - אֲסוּר. אֶמֶת הַמַּיִם בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים, עֲמוּקָה עֶשְׂרָה טְפָחִים, וְכֵן גּוּמָא - אֵין מְטַלְטְלִין, לֹא מִתּוֹכָה לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים, וְלֹא מִרְשׁוֹת הָרַבִּים לְתוֹכָה, אֲבָל יוֹרֵד לְתוֹכָה וְשׁוֹתָה. אִם הָיָה הַמַּיִם מוֹעֲטִים - מְזַלֵּף לְתוֹךְ יָדוֹ וְשׁוֹתָה. אִם הָיָה שְׁנַיִם, זֶה מְצַמֵּיד לְחִבְרוֹ, וְהֵלָה שׁוֹתָה. וְזֶה מְצַמֵּיד לְחִבְרוֹ וְהֵלָה שׁוֹתָה. פְּחוֹת מִכֵּן, בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת - מִתֵּר. חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת - אֲסוּר.

ג. אֵילָן בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים, גְּבוּהָ עֶשְׂרָה טְפָחִים. אִם אֵין גּוּפוֹ גְּבוּהָ מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים - מְטַלְטְלִין תַּחְתּוּיָו. הָיָה גְּבוּהָ מְשֻׁלָּשׁ וְרוּחוֹתָיו, וְנִמְךָ מִרוּחַ אַחַת - רוֹאֵין אֶת הַנְּמֻךְ

כָּאלוֹ הוּא פִּתְחָה, וּבִלְבָד שְׁלֹא יְהֵא נְמוּךְ יֵתֵר עַל הַגְּבוּהָ.

ד. חֲרֻבָה בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים, עֲמוּקָה עֶשְׂרָה טְפָחִים, חִלּוֹן שֶׁעַל גְּבוּהָ שׁוֹפְכִין לְתוֹכָה מֵיָם בְּשֶׁבֶת. הָיָה שְׁנַיִם - שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת, שְׁאֵין שְׁתֵּי רִשּׁוֹת מְשֻׁמְשׁוֹת בְּרִשּׁוֹת אַחַת. הָיָה אַחַת וְהָיָה שֶׁל רַבִּים - אֲסוּרָה עַד שִׁיעֲרָבוּ.

ה. אֲשָׁפָה בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים, גְּבוּהָ עֶשְׂרָה טְפָחִים, חִלּוֹן שֶׁעַל גְּבוּהָ - זוֹרְקִין לָהּ בְּשֶׁבֶת. הָיָה שְׁתֵּים - שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת, שְׁאֵין שְׁנַיִ רִשּׁוֹת מְשֻׁמְשׁוֹת כְּאַחַת, הָיָה אַחַת וְהָיָה שֶׁל רַבִּים - אֲסוּרָה עַד שִׁיעֲרָבוּ.

ו. בְּנֵי חֲצֵר וּבְנֵי מִרְפֶּסֶת, שְׁאֵין צְרִיכִים לְעֶרֶב, שִׁיעֲרָבוּ אֵלוֹ לְעֲצָמָן וְאֵלוֹ לְעֲצָמָן, כֹּל שֶׁגְּבוּהָ עֶשְׂרָה טְפָחִים - לְמִרְפֶּסֶת. פְּחוֹת מִכֵּן - לְחֲצֵר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנֵי שֶׁהָיוּ שֶׁל רַבִּים, וְעֲרָבוּ אֵלוֹ לְעֲצָמָן וְאֵלוֹ לְעֲצָמָן, אוֹ שֶׁהָיוּ שֶׁל יְחִידִים וְשִׁכְחוּ וְלֹא עֲרָבוּ. אֲבָל אִם הָיוּ שֶׁל רַבִּים וְשִׁכְחוּ וְלֹא עֲרָבוּ, גַּג וְחֲצֵר וְאֶכְסֵדְרָה וּמִרְפֶּסֶת - כֻּלָּן רִשּׁוֹת אַחַת הֵן.

ז. חֲצֵר גְּדוּלָה שֶׁנִּפְרָצָה לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים, וְנִשְׁתִּירוּ בָּהּ גְּדוּדֵיּוֹת גְּבוּהוֹת עֶשְׂרָה טְפָחִים, עַד עֶשֶׂר אַמּוֹת - מִתֵּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּפִתְחָה. פְּחוֹת מִכֵּן - מִתְרִין לְאוֹתָהּ שֶׁבֶת וְאֲסוּרִין לְעֵתִיד לְבָא; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כִּשֶׁם שֶׁאֲסוּרִין לְעֵתִיד לְבָא אֲסוּרִין לְאוֹתָהּ שֶׁבֶת. וְקִטְנָה שְׁאֵינָה אֵלָא כְּעֶשֶׂר, וְנִטְלָה דּוֹפְנָה לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים, וְנִשְׁתִּיר כֶּסֶם מִכָּאן כֶּסֶם מִכָּאן - מִתֵּר. נִטְלָה כֹּלָה - מִתֵּר לְאוֹתָהּ שֶׁבֶת וְאֲסוּרָה לְעֵתִיד לְבָא; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כִּשֶׁם שֶׁאֲסוּרָה לְעֵתִיד לְבָא, כֵּךְ אֲסוּרָה לְאוֹתָהּ שֶׁבֶת.

ח. חִלּוֹן שֶׁמְקַצֵּתָה בְּתוֹךְ עֶשְׂרָה וּמְקַצֵּתָה לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרָה - מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבִין אַחַד. הָיָה כֹּלָה לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרָה

¹ בְּרִכּוֹת הָעֵשׂוֹת לְמִלּוֹת בֵּהֶן מַיִם.

לאסורין. חצר שגגותיה מבצרינ⁵ - כל אחד ואחד רשות לעצמו.

י. כל גגות העיר - רשות אחת הן. אסור להעלות ולהוריד מן הגגין לחצר ומן החצר לגגין, וכלים ששבתו בחצר - מתר לטלטלן בגגין, ובלבד שלא יהא גג גבוה עשרה או נמוך עשרה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: כל אחד ואחד רשות לעצמו, ואין מטלטלין בו אלא בארבעה. אמר להם רבי מאיר: אי אתם מודים באנשי חצר ששכחו ולא ערכו, שאסור להכניס ולהוציא מחצר לבתים, ומבתים לחצר, וכלן ששבתו בחצר - מתרין לטלטל בחצר, מה נשתנה גג מחצר? אמרו לו: לא! אם אמרת בחצר, שאין תחתיה דיוורין! אמר להם: אף חצר, פעמים שיש תחתיה דיוורין. אמרו לו: לא! אם אמרת בחצר, שאין כל אחד ואחד מכיר את שלו, תאמר בגגות, שכל אחד ואחד מכיר את שלו? אמר להם: הרי שהיתה חלוקה, או שהיתה עשויה פספס⁶, לא כל אחד ואחד מכיר את שלו? אמר רבי שמעון בן אלעזר: עד כאן היתה תשובה. רבי שמעון אומר: הגג, והמרפסת, החצר והאכסדרה - כלן רשות אחת הן.

מסכת ערובין פרק שמיני

א. שתי חצרות, אחת פתוחה לצפון ואחת פתוחה לדרום, ונגותיהן שוין - הגגין רשות לעצמן. והחצרות - כל אחת ואחת רשות לעצמן. היתה אחת מהן גבוהה עשרה טפחים, ומעטה באבנים, ובכפתים⁸ ובסלם הצורי, או שהביא נסר שהוא רחב ארבעה

ומעטה באבנים, או בגפתים, ובסלם המצרי, או שהיה נסר שרחב ארבעה טפחים וקבעה בה, מערבין שנים, ואם רצו - מערבין אחד. פחות מכן - מערבין שנים ואין מערבין אחד. היתה רחבה מראשה אחת וקצרה מראשה אחר - הרי זה מרחיב את מקום הצר. חלון שהיא ארבעה על ארבעה טפחים - עושה לה מרביות³ ומבטלה. כיוצא בו, מי שהיו לו חניות פתוחות לרשות הרבים, ופתוחות לחצרות, אם אין שם אלא דבר מועט - מביא ומטלטל מזה לזה. היתה חצר ובה דיוורין. ערכו - מתרין. לא ערכו - אסורין.

ט. אחד חלון שבין שני בתים, ואחד חלון שבין שתי חצרות, ואחד חלון שבין שתי עליות, ואחד חלון שבין שני גגות, ואחד חלון שבין שני דיוורין, וגשרים, ונפשות⁴, ורשות הרבים המקרה - מטלטלין תחתיהן בשבת; דברי רבי יהודה. וחכמים אסורין. יתר על כן אמר רבי יהודה: מי שיש לו בתים בשני צדי רשות הרבים - עושה לחי מכאן ולחי מכאן, או קורה מכאן וקורה מכאן. מערבין ונושא ונותן באמצע. אמרו לו: אין מערבין רשות הרבים כך. מודין חכמים לרבי יהודה, במעשה בגינוסר, שזה פתח דלת קרפיו וסתם רשות הרבים, וזה פתח דלת קרפיו וסתם רשות הרבים - שמערבין ונושאים ונותנים באמצע, שכל מחיצה הנעשית לשבת, בין אנוסין בין שוגגין, בין מטעין בין מזידין - הרי זה מחיצה. החזירו הפתחים למקומן - חזרו

⁵ חצר אשר גגות הבתים שפתוכה הם שוים לקרקע החצר, הינו שהבתים בנויים במקום נמוך שבהצד.

⁶ סימנים עד היכן מוגיעה הדירה של כל אחד.

⁷ הינו שנודיא כל אחד מכיר את שלו.

⁸ בקורות (כפיס עין).

² בספרים כתוב לתפך, והנהתי על פי חזון יהונאל, ועין בהנהגות הגר"א ז"ל.

³ סותם את החלון עם ענפים.

⁴ צייני קברים.

טפחים וקבעו בה - מערבין שנים. אם רצו - מערבין אחת. פחות מכן - מערבין שנים, ואין מערבין אחד.

ב. שתי גזוזטראות, זו כנגד זו ברשות הרבים, ובין זו לזו ארבעה טפחים - מערבין שנים ואין מערבין אחד. פחות מכן - מערבין אחד ואין מערבין שנים. שלש דיוטארות, זו למעלה מזו, וזו למעלה מזו - העליונה והתחתונה של אחד, ואמצעית של אחר - לא ישלשל מן העליונה לתחתונה דרך האמצעית, שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות, אכל משלשל הוא מן העליונה לתחתונה שלא בדרך אמצעית. משלשל אדם קדרה של בשר ונתנה על גבי זיו שרחב ארבעה טפחים. היתה חלון באמצע, שהיא ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות.

ג. צנור המקלח לרשות הרבים, אחד יין ואחד שמן - קולט, בין ביד בין בכלי, ומכניס לתוך ביתו. היה עומד ברשות היחיד, ופשט ידו לרשות הרבים, והיא מלאה אוכלין ומשקין - מכניסה אצלו. היה עומד ברשות הרבים, ופשט ידו לרשות היחיד, והיא מלאה אוכלין ומשקין - מוציאה אצלו. גמל שראשו ורבו בפנים - אובסין אותו בפנים. בחוץ - אובסין אותו בחוץ. אותן כלים שפותחין ונועלין בהם, שבקרקעות - אסורין. אחרים אומרים: אף שבקרקעות, פותחין ונועלין בהם.

ד. הכוחה⁹ ברשות הרבים, וכל מי שנתלש רקו בפיו - לא יהלך ברשות הרבים, עד שירוק.

ה. שתי מטהרות זו על גב זו - נוטל את הפקק מבנתים ומשיקן, ומחזיר את הפקק למקומו. רבי שמעון בן מנסיא אומר: שתי ברכות, אחת של חמין ואחת של צונן - נוטל את הפקק מבנתים, כדי שירדו חמין לתוך

הצונן, וצונן לתוך החמין, ובלבד שלא יחזיר את הפקק למקומו. ולא עוד, אלא שנוטל את הפקק כדי שיצאו המים וילכו להם, ואם בשביל שתנגב - אסור. ופוקקין את הביב בסודרין, ובכל דבר המטלטל, כדי שלא יציפו המים את האוכלין ואת הכלים. אין פוקקין את הביב כדי שירדו המים לבור. רבי מנחם איש גליא אומר: צנור שעלו בו קוצים וקישושיות¹⁰ - דורסן ברגל בצנעא, כדי שיצאו המים וילכו להם.

ו. חבילה של עצים וסוכה של קוצין שהתקנים לפרצה שבחצר, אם היו קשורות ותלויות - פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. אם לאו - אין פותחין ונועלין בהן. אחרים אומרים: היתה כבושה באבנים מראשה אחד - אין רשאי לגע בהן. נתלו בה קוצין ודוקרנין - מפשר בידו בצנעא, ובלבד שלא יקרע. ושל בהמה - דורס ברגליו. מחצלות פרושות על פתחי חניות ברשות הרבים, אם היו קשורות ותלויות - פותחין ונועלין בהם. ואם לאו - אין פותחין ונועלין בהם. עשה להם ציר של קנים, ושל שללין ושל כל דבר - פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. דלת שיש לה ציר - פותחין ונועלין בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. נשברו ציריה - אין פותחין ואין נועלין בה ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת. דלת הנגרות, ומחצלת הנגרות, וקנקן הנגרה, בזמן שהן קשורין ותלוין פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב.

ז. היה יושב וקורא בספר על האסקפה, ונתגלגל הספר מידו, ולפנים ולחוצ - גוללו מכן ומכאן ומניחו על האסקפה. אבל מפתח אינו כן, אלא בזמן שהמפתח למטה מעשרה טפחים - נוטל את המפתח מן האסקפה, ונותנו למנעול, ופותח ונוטל כלי מתוך הבית, ומחזירו למנעול, ונועל ומניח המפתח בחלון שעל גב שקוף. אם יש פני

¹⁰ מלשון לקושש קש.

⁹ מלשון ביהו וניעו.

החלון ארבעה על ארבעה טפחים – אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

ח. מלבן של ספקלריא¹¹ ותריסין של חניתי – פותחין ונועלין בהן. אם היו נשמטים – אסורים. נגר נשמט¹² – אסור. נקמז¹³ – מתר. רבי יהודה אומר: נקמז, אף על פי שאינו נשמט – אסור.

ט. נגר נגרר, אם היה קשור ותלוי – פותחין ונועלין בו. ואם לאו – אין פותחין ונועלין בו. רבי יהודה אומר: קשור אף על פי שאינו תלוי. איזהו נגר? הגורר שנועלין במקדש, אבל לא במדינה, כל שקשור ותלוי וראש אחד מגיע לארץ. רבי יהודה אומר: זה – אף במדינה מתר, אלא איזהו נגר שנועלין במקדש אבל לא במדינה? כל שאינו לא קשור ולא תלוי, ושומטו ומניחו בזוית.

י. המוצא תפלין – מכניסן זוג זוג. רבן גמליאל אומר: שנים שנים. אחד האיש ואחד האשה, אחד חדשות ואחד ישנות. רבי יהודה אוסר בחדשות ומתיר בישנות. המוצא ספר בשדה – יושב ומשמרו, ומחשיף עליו, ונוטלו ובא לו. ובשעת הסכנה – מכסן והולך לו. אם היו גשמים יורדין – הוא מתעטף בבגדו ומכסה אותו.

יא. מי שיצא לרשות הרבים, ונזכר שיש תפלין בראשו – מכסה את ראשו עד שמגיע לביתו, ומכסה אותו. אם היה בית המדרש – נוטלן ומניחן במקום המצנע. מחזירין ציר

המתחנן של דלת, שדה, תבה ומגדל, ואין מחזירין ציר העליון. של בור, של יציע, ושל דות – הרי זה לא יחזיר. ואם החזיר – חייב חטאת.

יב. נימת כנור שנפסקה – קושרין אותה. קשרה ונפסקה – אין קושרין אותה. אמר רבי שמעון בן אלעזר: והלא אם קושרין אותה אין לה קול! אלא משלשל של מעלה ועונב למטה.

יג. כהן שעלתה בו יבלת במתניו – חברו חותכה לו בשניו, במקדש אבל לא במדינה, אם בפלי – כפאן וכאן אסור.

יד. אין ממלאין בעדשה¹⁴ בשבת, אם כחם על חבל ועל המשירים¹⁵ – הרי זה מתר. אין ממלאין מבאר הקר בגלגל ביום-טוב, וכשעלו בני הגולה וחננו עליה, התירו להם נביאים שביניהם, להיות ממלאין מבור הקר בגלגל ביום-טוב, ולא כל בור ודות הקר התירו, אלא אותו בור שחננו עליה בלבד.

טו. הלכות שבת, חגיגות ומעילות – כהררים תלוין בשערה. מקרא מעט והלכות מרבות, ואין להם על מה שישמכו.

טז. מכאן אמר רבי יהושע: צבתא בצבתא מתעבד, צבתא קדמייתא במה מתעבד? הא לא בריה הוא!¹⁶

יז. הדינין, והעבודות, הטהרות, והטמאות, והעצירות, ומוסף עליהן הערכין, והחרמין, והקדשות, ומעשר שני, מקרא מרבה,

¹⁵ בנפח הספרים כתוב: משיחה, והוא החבל שדולים עמו מן הבור.

¹⁶ הצבת שעושים הנפחים, על ידי צבת אחרת היא עשויה, שאוחזת בצבת ומכה בקורננס עד שנעשיות. וזהו משל, כשם שמצבת אחת נעשו כפוח צבות, כך משכבות אחת למדו לגזר אחר כך כפוח שכיתות.

¹¹ מראה ושיפניגל.

¹² שנפסק החבל שהוא קשור בו, וכשפותח אותו הוא מניחו בקרן זוית.

¹³ שנתחב בחור האספקה ונפתח אותו החור, וראשו מוגע לארץ ונוקב ונכנס בארץ.

¹⁴ מאזניים.

ומדרשות והלכות מרבנות, ויש להן על מה שייסמכו. אבא יוסי בן חנן אומר: אלו שמונה מקצוע תורה – גופי הלכות הן.

מסכת פסחים פרק ראשון

א. אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר. אין בודקין, לא לאור החמה, ולא לאור הלבנה, ולא לאור האבוקה, אלא לאור הנר, מפני שאור הנר יפה לבדיקה. אף על פי שאין ראיה לדבר – זכר לדבר, שגאמר (שמות יב, יט): "שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם", ואומר (בראשית מד, יח): "ויחפש בגדול החל", ואומר (צפניה א, יב): "והיה בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות"; ואומר (משלי כ, כז): "נר אלהים נשמת אדם חפש כל חדריו בטון".

ב. בית שמאי אומרים: שתי שורות על פני כל המרתף, שורה החיצונה הרואה את הפתח, והעליונה הרואה את הקורה, ושלפנים הימנה ושלמטה הימנה – אין צריך בדיקה. בית הלל אומרים: שתי שורות החיצונות שהן העליונות, העליונה הרואה את הפתח ואת הקורות, ואת שניות שלמטה הימנה, אבל שלפנים הימנה – אין צריך לבדק.

ג. חורי הבית, העליונים והתחתונים, וגג היציע, והדות, וגג הבית, וגג המגדל, ורפת בקר, ומתבן, ולולין, ואוצרות יין, ואוצרות של שמן – אין צריכין בדיקה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מטה שהיא חוצצת וחולקת את כל הבית, ועצים ואבנים מנחים תחתיה – בודק את צד החיצון, ואין צריך לבדק את צד הפנימי.

ד. היוצאין בו בשירא, והמפרש בספינה, לפני שלשים יום – אין צריך לבדוק. בתוך שלשים יום – בודק ומשכים, והולך לדרכו.

ה. רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל: שתי חלות של תודה פסולות, מנחות על גב האצטבא, כל זמן שמנחות – כל העם אוכלין חלין. נטלה אחת מהן – כל העם

אוכלין תרומה. נטלו שתיהן – שורפין אלו ואלו. ארבעה עשר שחל להיות בשבת – מבערין את הכל מלפני השבת, ושורפין תרומות טמאות, תלויות וטהורות כאחת; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: טהורות בפני עצמן ותלויות בפני עצמן, וטמאות בפני עצמן. אמר רבי שמעון: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על הטהורה ועל הטמאה – שאין שורפין, על התלויה ועל הטהורה – ששורפין, על מה נחלקו? על התלויה ועל הטמאה, שרבי אליעזר אומר: תשרף זו בעצמה וזו בעצמה. ורבי יהושע אומר: שתייהן כאחת. אמר רבי יוסי: אין הנדון זה דומה לראיה! כשהעידו רבתינו, על מה העידו? אם על הבשר שנטמא בולד הטמאה ששורפין אותה עם הבשר שנטמא באב הטמאה, זה טמא וזה טמא! אלא שזה טמא טמאה חמורה וזה טמא טמאה קלה, אם על השמן שנפסל בטבול יום שמדליקין אותו בנר שנטמא בטמא מת – זה פסול וזה טמא, אף אנו מודים בתרומה שנטמא בולד הטמאה, שורפין אותן עם תרומה שנטמאת באב הטמאה, אף על פי שמוסיפין לה טמאה על טמאתה. אבל היאך נשרף התלויה עם הטמאה, נמצא זה מטמאתה שמה יבא אליהו ויטהרנה? בית שמאי אומרים: אין שורפין בשר טהור עם בשר טמא, ובית הלל מתירין.

ו. בראשונה היו אומרים: אין מוכרים חמץ לנכרי, ואין נותנין לו במתנה, אלא כדי שיאכל עד שלא הגיע שעת בעור, עד שבא רבי עקיבה ולמד – שמוכרין ונותנין במתנה אף בשעת הבעור. אמר רבי יוסי: אלו דברי בית שמאי, ואלו דברי בית הלל, הכריע רבי עקיבה לסיע דברי בית הלל. רבי יהודה אומר: כותח הבבלי וכל מיני כותח – אסור למכר שלושים יום קדם הפסח.

ז. האוכל חמץ אחר חצות, וחמץ שעבר עליו הפסח – הרי זה בלא תעשה ואין בו כרת. תוך זמנו – עובר עליו בלאו וכרת. דברי רבי יהודה; רבי שמעון אומר: כל

ונודע לו, וחזר ואכל כחצי זית אחר, אפלו ממין אחד - אין מצטרפין.

יא. חמץ של נכרים - מתר אחר הפסח מיד. רבן שמעון בן גמליאל, ורבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומרים: אף של הקדש מתר אחר הפסח מיד.

מסכת פסחים פרק שני

א. חמץ של כותים, מאימתי מתר אחר הפסח? של בעלי בתים - אחר שלש שבתות. של אפיה ושל נחתומים בכפרים - עד שלשה ימים. ובכרכין - עד שלשה תנורין. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כשאמרו של בעלי בתים אחר שלש שבתות - של אפיה. אם היה הרבה בני הבית, או שעשה משתה לבנו ואפה בשלשה תנורים זה אחר זה - מתר. ושאמרו של נחתומין בכפרים - עד שלשה ימים, ואם נדחק ואפה בשלשה תנורים זה אחר זה, אפלו ביום אחד - מתר. רבי שמעון אומר: אף כשאמרו הנחתומים בכרכים עד שלשה התנורים אסור עד שלשה ימים, שמשחרית היה בודה לו שאור כל אותו היום. במה דברים אמורים? בזמן שלא עשו פסחיהן עם ישראל, או שהקדימו יום אחד. אבל אם עשו פסחיהן עם ישראל, או שעכבו יום אחד אחר ישראל - חמצו מתר, אחר הפסח מיד.

ב. מצה של כותים - מתרת, ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, ורבי אליעזר אומר, לפי שאין בקיאיין בדקדוקי מצוה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל מצוה שהחזיקו בה כותים הרבה מדקדקין בה יותר מישראל.

ג. חמץ של עובדי עברה - מתר אחר הפסח מיד, מפני שמחליפין את השאור. החנות של ישראל ומלאי של ישראל ופועלי נכרים נכנסין לשם, חמץ שנמצא שם אחר הפסח - אסור בהנאה, ואין צריך לומר באכילה.

ד. חנות של נכרים ופועלי ישראל עושין בתוכו, ומצאו בו חמץ אחר הפסח - מתר

שאין בו כרת - אין בו לא תעשה. חמץ לפני זמנו ולאחר זמנו - אין עובדים עליו בלא כלום. תוך זמנו - עובר עליו בכרת ובבלאו, ועל לא הודע אשם תלוי. ומשעה שאסור באכילה - אסור בהנאה. האוכל כזית חמץ בפסח - חיב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ועל לא הודע אשם תלוי.

ח. האוכל תרומת חמץ בפסח - פטור מן התשלומין ומדמי עצים לכהן; דברי רבי עקיבא. רבי יוחנן בן נורי מחיב. אמר רבי יוחנן בן נורי: נמתי לו לרבי עקיבה, מפני מה האוכל תרומת חמץ בפסח אין משלם דמי עצים לכהן? ומה נשתנית זו משאר ימות השנה, שבשאר ימות השנה משלם דמי עצים לכהן? אמר לו: לא, אם אמרת בתרומה טמאה בשאר ימות השנה, שאף על פי שאין לו בה התר אכילה - יש לו בה התר הסקה, תאמר בזה שאין לו בה, לא התר אכילה ולא התר הסקה? ! הא למה זה דומה? לתרומת תותים וענבים שנטמאו, שאין לו בה התר אכילה ולא התר הסקה, במה דברים אמורים? במפריש תרומה והחמיצה, אבל במפריש תרומת חמץ בפסח זה, אינה קדושה.

ט. האוכל קדש חמץ בפסח - אינה כתרומה. האוכל קדש חמץ בפסח, בשוגג - משלם קרן וחמש ואשם ודאי ואשם תלוי. במזיד - פטור. במה דברים אמורים? במפריש קדש והחמיצו, אבל במפריש קדש חמץ בפסח זה, אינה קדושה.

י. אחד האוכל, אחד הממחה, והשותה, אכל וחזר ואכל, וחזר ואכל, אם יש מאכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס - מצטרפין. ואם לאו - אין מצטרפין. שתה, וחזר ושתה, וחזר ושתה, אם יש מתחלת שתיה ראשונה עד סוף שתיה אחרונה כדי אכילת פרס - מצטרפין. ואם לאו - אין מצטרפין. כשם שאכילה בכזית - כף שתיה בכזית. ושתיה ואכילה אין מצטרפין. אכל כזית, אפלו מחמשת המינים - הרי אלו מצטרפין, אכל כחצי זית,

באכילה, ואין צריך לומר בהנאה. חנות של ישראל ופועלי נכרים עושין בתוכה ומצאו בו חמץ אחר הפסח - אסור בהנאה, ואין צריך לומר באכילה. חנות של נכרים ופועלי ישראל עושין בתוכה, ומצאו בה חמץ אחר הפסח - מתר באכילה, ואין צריך לומר בהנאה.

ה. נכרי שהלך את ישראל על חמצו, ואמר לו: 'אם לא באתי קדם הפסח, הרי זה מכור לך אחר הפסח' - מתר באכילה, ואין צריך לומר בהנאה. ישראל שהלך את הנכרי על חמצו, ואמר לו: 'אם לא באתי קדם הפסח, הרי זה מכור לך אחר הפסח' - אסור בהנאה, ואין צריך לומר באכילה.

ו. נכרי שבא לביתו של ישראל וחמצו בידו - אין זקוק לבער. הפקידו אצלו - חייב לבער. יחד לו בית בפני עצמו - אין זקוק לו. ישראל ונכרי שהיו באין בספינה וחמץ ביד ישראל - הרי זה מוכרו לנכרי, ונותנו במתנה, וחזור ולקח ממנו אחר הפסח, ובלבד שיתנו לו במתנה גמורה.

ז. רשאי ישראל שיאמר לנכרי: 'עד שאתה לוקח ממנה בא ולקח במאתים, ואם אצטרך לי אבוא ואקח ממך אחר הפסח'.

ח. משפיר ישראל חמורו לנכרי להוליך עליה חמץ ממקום למקום, מצא חמץ בדרך, אם רבה חמץ - מתר. ואם לאו - אסור.

ט. מעשה ברבן גמליאל שהיה רוכב על החמור, והיה הולך מעכו לכזיב, והיה רבי אילעי מהלך אחריו. אמר לרבי אילעי: 'טול גלוסקין מן הדרך', מצא נכרי אחר, אמר לו: 'מבגאי! טול גלוסקין הללו מאילעי!' נטפל לו רבי אילעי, אמר לו: 'מהיכן אתה?' אמר לו: 'מהעירות הללו של ברגנין.' 'ימה שמך?' אמר לו: 'מבגאי.' אמר לו: 'מפירך רבן גמליאל מימיו?' אמר

לו: 'לאו!' באותה שעה למדנו שכונ רבן גמליאל ברוח הקדש. ושלשה דברים למדנו באותה השעה, למדנו שאין מעבירים על האוכלים. ולמדנו שהולכים אחר רוב הולכי דרכים. ולמדנו שחמצו של נכרי אחר הפסח מתר בהנאה, כיון שהגיע לכזיב, בא אחד ושאל על נדרו, ואמר לזה שעמו: 'כלום שתינו רביעית יין האיטלקי?' אמר לו: 'הן.' - 'אם כן יטיל אחרינו עד שיפגי יינו.' וטיל אחריו שלוש מילין, עד שהגיע לסלמה של צור, כיון שהגיע לסלמה של צור, ירד רבן גמליאל מן החמור, ונתעטף, וישב, והתיר לו את נדרו. והרבה דברים למדנו באותה שעה: למדנו, שרביעית יין האיטלקי משפר. ולמדנו, שכור אל יורה. ולמדנו, שהדרך מפיגה את היין. ולמדנו, שאין מפירין נדרים - לא רכוב, ולא מהלך, ולא עומד, אלא מעטף ומישב.

י. רבי יוחנן בן גורי אומר: אף הקרמית אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. ויצאין במעשר שני בירושלים, אכל לא בכפורים. ומה הפרש יש בין מעשר שני לכפורים? מעשר שני יש לו התר אכילה בגבולין, ובכפורים אין להם התר אכילה בגבולין.

יא. יוצאין ברקיק השרוי ובמבשל שלא נמות; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: יוצאין ברקיק השרוי, ואין יוצאין במבשל, אף על פי שלא נמות. יוצאין בספגנים הנעשים באור, ואין יוצאין בספגנים הנעשים בחמה, אין עושין סופגנים בחמה בפסח.

יב. יוצאין בפת נקיה ובהדראה, ובסריקין המצריין, ואין עושין סריקין מצריין בפסח. אמר רבי יהודה: דבר זה שאל ביתוס בן זונין לחכמים, מפני מה אמרו אין עושין סריקין המצריין בפסח? אמרו לו: מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמצתן. אמר

מסכת פסחים פרק שלישי

א. בצק שבסדקי ערבה במקום העשוי לחזק - אינו חוצץ ואינו עובר. ובמקום שאינו עשוי לחזק - חוצץ ועובר. אם יש כזית במקום אחד, בין כף ובין כף - חוצץ ועובר. ה"ה כחצי זית מכאן וכחצי זית מכאן, וכמין חוט באמצע, אם נטלין שלשתן כאחד - הרי זה צריך לבער, ואם לאו - אינו צריך לבער.

ב. ערכת העבדנין שנתן לתוכה קמח תוף שלוש ימים - חייב לבער. קדם שלשה ימים - אינו חייב לבער, מלוגמא שנסרחה - אינו צריך לבער. הקילור, והאספלנית, והרטיה, שנתן לתוכה קמח - אין צריך לבער. חרסת שנתן לתוכה קמח - הרי זה אסור. חלות בצק שעפשו או שיבשו - הרי אלו אסורים.

ג. חמוץ שיירד לתוך הבור - הרי זה כמבער. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: קמח קלי שיירד לתוכה דלף - אין בו משום חמץ.

ד. השורה חטים ושעורים במים והתמיצו - הרי אלו אסורות. רבי יוסי אומר: השורה שעורין במים ונתבקעו - הרי אלו אסורות. ובחמץ - בין כף ובין כף מתר, מפני שהחמץ צומתן.

ה. אין לשיין את המצה ברותחין - מפני שהן חולטין. ולא בפושרים - מפני שמחמיצין. אבל לשיין אותה בצונן. אין לשיין את המצה בשאר משקין, ואם לש, רבן גמליאל אומר: תשרף מיד, וחכמים אומרים: תאפה. אבל מקטפין אותה בכלן.

ו. מי תשמישו של נחתום שופכין אותו במקום האשברן, ואין שופכין אותו במקום מדרון - מפני שמתכנסות ובאות לידי חמוץ.

ז. האשה שפנסה מי תשמישו של נחתום ללוש בהן למצאי יום-טוב - הרי אלו

להם: אפשר יעשנה בדפוס ויקבענה כיון!¹⁸ אָמְרו לו: יאמרו - כל הסריקין אסורין וסריקי ביתוס מתרין. אָמַר רבי אלעזר בן רבי צדוק: פעם אחת נכנסתי אחר אבא לבית רבן גמליאל, והביאו לפניו סריקין המצירין בפסח, אמרתי: 'אבא! לא כן אמרו חכמים - אין עושים סריקין המצירין בפסח?!' אָמַר לי: 'בני! לא של כל אדם אמרו, אלא של נחתומין אמרו.' רבי יוסי אומר: עושים סריקין כמין ריקין, ואין עושים סריקין כמין גלוסקאות.

יג. אין יוצאין, לא בחלוט, ולא במעיסה, ולא בספגנין, ולא בדובשין, ולא באסקריטין. אבל ממלא פרסו מהן, ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה. יוצאין במצה מתבלת, בין שנתבלה באלפס, בין שנתבלה בקדרה. יוצאין בחררה ובמצה ישנה, ובלבד שעשאה מתחלה לשם פסח.

יד. רבי יהודה בן בתירא אומר: יוצאין בחזרת ובחרדל. רבי יהודה אומר: כל שיש בו שרף - אין יוצאין בו. רבי יוחנן בן ברוקא אומר: כל שפגיו מכסיפין. אחרים אומרים: כל ירק מר יש לו שרף ופגיו מכסיפין - יוצאים בהם בין לחים בין יבשים, ואין יוצאין בהן כמושים. רבי מאיר אומר: אף יוצאין בהן יבשין, משום רבי אליעזר בן רבי יהודה אמרו: יוצאין בהן כמושין.

טו. החזרת, והמצה, והפסח - לילי יום-טוב ראשון חובה, והשאר ימים - רשות. רבי שמעון אומר: לאנשים - חובה; לנשים - רשות. הלל הזקן היה כורכן שלשתן, זה בזה ואוכלן. מאימתי אוכלן? משתחשך, לא אוכלן משתחשך - אוכלן כל הלילה, לא אוכלן כל הלילה - לא יאכלם מעתה. החזרת, והמצה, והפסח - אין מעפבין זה את זה.

¹⁸ מבני ובדיוק.

אסורין. יתר על כן, היו נשים נוהגות שלא היו לשיין במוצאי יום-טוב בחמין שהוחמו ביום-טוב. אמר לו רבי אליעזר לרבי יהושע: היאך אתה אומר שמפרישין חלה בטמאה ביום-טוב, והכתוב אומר (שמות יב, ט): "שאר לא ימצא בבתים"? אמר לו רבי יהושע: לדברינו, הרי ההוא עובר משום: "לא תעשה כל מלאכה". אמר ליה רבי אליעזר: עדין הדבר שקול, מי מכריעו? אמר רבי יהושע: אני אכריע, כשאני עושה בידי נמצאתי עובר על לא תעשה, והרי הוא בידי. כשאני מניחה כמו שהיא, נמצאתי עובר על לא תעשה ואינו בידי.

ח. וחכמים אומרים: שלש נשים עוסקות בכצק כאחת, אחת לשה ואחת עורכת, ואחת אופה, לשה - היא מקטפת וחברתה לשה תחתיה. היא מקטפת - היא אופה וחברתה מקטפת תחתיה, והשלישית לשה. אופה - היא לשה וחברתה אופה תחתיה, והשלישית מקטפת, וחוזרות חלילה. כל זמן שעוסקות בכצק אינו בא לידי חמוץ. כמה הוא שעור העסה? רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקא אומר: בחיטין - עד שלשת קבין. ובשעורין - עד ארבעת קבין. וכל זמן שהאשה עוסקה בו - אינו בא לידי חמוץ. רבי נתן אומר משום רבי אליעזר: חלוף הדברים.

ט. ארבעה עשר שחל להיות בשבת - מבערין את הכל מלפני השבת, ואופין לו מצה מערב שבת. תרומה טהורה וטמאה - מבערין אותן מלפני השבת; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: חלין - בזמן, תרומה טהורה וטמאה - מבערין בשבת. אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק: תרומה מלפני השבת - שאוכליה מועטין, וחלין בשבת - שאוכליהן מרבין. אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק: פעם אחת שבת אבא ביבנה, וחל ארבעה עשר להיות בשבת. ובא זונין, ממנה של רבן גמליאל, ואמר: 'הגיע עת לבער החמין'; והלכתי אני ואבא לבית רבן גמליאל, ובערנו את החמין.

י. איזה הוא "צופים"? הרואה ואינו מפסיק. מכאן אתה אומר: ההולך לשחוט את פסחו, ולמול את בנו, ולאכל סעודת ארוסין בבית חמיו, ונזכר שיש לו חמץ בתוך הבית, אם יש לו שהות כדי שיחזור לביתו - חוזר. ואם לאו - אינו חוזר, ומבטלו בלבו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל סעודה שאינה של מצוה - אין חבר רשאי לאכל הימנה. אם עבר צופים - שורפו במקומו, ואם לאו - חוזר ושורפו לפני הבירה מעצי המערכה, הרי, לא אמרו לחזור, אלא להקל עליו. עד כמה הן חוזרין? בן בתירה אומר: עד כשיני ביצים, ולא מצינו לו חבר. רצה לשורפו לפני בירה מעצי עצמו, או על גגו מעצי המערכה - אין שומעין לו.

יא. מקום שנהגו להחזיר את הקדושין - מחזירין. מקום שנהגו שלא לחזור - אין מחזירין אותו. מקום שנהגו לעשות מעמד ומושב - עושין. מקום שנהגו שלא לעשות מעמד ומושב - אין עושין. אין מעמד ומושב פחות משבע פעמים. מקום שנהגו לשאול שלום אבלים בשבת - שואלין. מקום שנהגו שלא לשאול - אין שואלין. מקום שנהגו להיות אבלים הולכין לאחר המטה - הולכין. מקום שנהגו שלא להלך - אין הולכין. מקום שנהגו להדליק את הנר ביום הכפורים - מדליקין. מקום שנהגו שלא להדליק - אין מדליקין. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מדליקין בפונדקאות ובבית המים, אלו שאמרו מדליקין ואלו שאמרו אין מדליקין - שניהם לא נתפגנו אלא לדבר אחד: משום הרגל עברה.

יב. מקום שנהגו לעשות מלאכה במקור לקרקע עד חצות - עושין, מקום שנהגו שלא לעשות - אין עושין.

יג. מאימתי ארבעה עשר אסור במלאכה? רבי אליעזר בן יעקב אומר: מאור ארבעה עשר. רבי יהודה אומר: משתנג החמה. אמר רבי אליעזר בן יעקב לרבי יהודה: היכן מצינו שמקצת היום אסור במלאכה ומקצתו מתר? אמר לו רבי יהודה: הוא

עצמו יוכיח על עצמו, שמקצתו מתר באכילת חמץ ומקצתו אסור.

יד. וחכמים אומרים: אף מקום שאמרו אין עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות, אכל שלש אמניות עושין: החיטין, והספרין, והכובסין. החיטין - שכן מצינו הדיוט תופר כדרכו במועד. הספרין - שכן נזיר ומצרע, ומי שעלתה לו מכה בראשו, מספרין במועד. הכובסין - שכן הבאין ממדינת הים, והיוצא בית האסורים מכבסין במועד. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אף הרצענין, שכן עולי רגלים מתקנין מנעליהן וסנדליהן בחלו של מועד. הזבל שבחצר - מסלקין אותו לצדדין, שברפת ושבחצר - מסלקין אותו לאשפה.

טו. ששה דברים עשו אנשי יריחו, שלשה ברצון חכמים, ושלושה שלא ברצון חכמים. ואלו ברצון חכמים: מרכיבין דקלים בערבי פסחים כל היום כלו, וכורכין את שמע, וקוצרין לפני העמר - ברצון חכמים. ואלו שלא ברצון חכמים: גודשין לפני העמר, ואוכלין נשורין בשבת, ומתירין גמזיות של הקדש - של חרוב ושל שקמה; דברי רבי מאיר. אומר לו רבי יהודה: אם ברצון חכמים היו עושין, יהו כל אדם עושין כן! אלו ואלו שלא ברצון חכמים. על שלשה מחו בידן, ועל שלשה לא מחו בידן, ואלו שלא מחו בידן: מרכיבין דקלים בערבי פסחים כל היום, וכורכין את שמע, וקוצרין וגודשין לפני העמר - ולא מחו בידן. אלו שמחו בידן: מתירין גמזיות של הקדש - של חרוב ושל שקמה. ואוכלין נשורין בשבת, ונותנין פאה לזרק - ומחו בידן חכמים.

טז. כיצד כורכין את שמע? אומרים: "שמע ישראל", ולא היו מפסיקין. רבי יהודה אומר: מפסיקין היו, אלא שלא היו אומרים: "ברוך שם כבוד מלכותו וגו'".

יז. כיצד נותנין פאה לזרק? לא היו נותנין אלא ללפת ולקפלוט - מפני שלקייטתן כאחת. רבי שמעון אומר: אף לכרוב. אמר רבי יוסי: מעשה בבנו של 'נבו הו'י¹⁹, שנתן פאה ללפת, וכא אביו ומצא עניים על פתח גנתו. אומר להם: בני! לא נחוש לדברי חכמים? השליכו מה שבידכם! והשליכו, ונתן כפלים במעשר. ולא שהיתה עינו צרה, אלא שחש לדברי חכמים.

יח. כיצד אוכלין נשורין בשבת? שהיו פותחין גגותיהן ופרדסותיהן לעניים שהיו בשני בצרת, והיו עניי ישראל נכנסין ואוכלין נשורין - מותרות תמרים בשבת. כיצד מתירין גמזיות הקדש? אמרו להן: אבותינו, כשהקדישו, לא הקדישו אלא קורות עצמן, מפני שבעלי אגרוף באין ונוטלין אותן בזרוע, ואנו נתיר גמזיות של הקדש ושל חרוב ושל שקמה? אמרו להם חכמים: אי אתם מודין שגדולי הקדש אסורין?

מסכת פסחים פ"ק רביעי

א. הביא אשמו ולא הביא גזלו - לא יהא מרס בדמו, עד שיביא גזלו, אלא תעבר צורתו ויוצא לבית השרפה. הביא אשמו ולא הביא מעילתו - לא יהא מרס בדמו עד שיביא מעילתו, אלא תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. מצורע שהביא חטאתו קדם לאשמו - לא יהא אחר מרס בדמה, עד שיביא אשמו, אלא תעבר צורתה ותצא לבית השרפה.

ב. כל הקדשים שהקריבן קדם לתמיד של שחר, או שעכבן אחר תמיד של בין הערפים - הרי אלו פסולין, שאין להן קדם תמיד של שחר אלא קטרת בלבד, שנאמר: "בבקר בבקר", ואין להן דבר שמתעכב אחר תמיד של בין הערפים אלא קטרת, ונרות, ופסח בערבי פסחים, ומחפורי כפרה בערב פסח - שטובל שנית ואוכל את פסחו לערב. רבי

ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: מחסרי כפרה אף בשאר ימות השנה - שטובל ואוכל בקדשים לערב.

ג. שחטו לשמו, ומרק שלא לשמו - כשר, מפני שהכשר בשחיטה. כיצד שלא לאוכליו? שחטו לחולה ולזקן שאינם יכולין לאכל כזית. כיצד שלא למנוייו? נמנו עליו חבורה זו, ושחטו לשם חבורה אחרת. שחטו למליו, ולערלין, לטהורין, ולטמאין - כשר. אבא שאול אומר: והדין נותן שיהא פסול, הואיל והזמן פוסל, וערלה פוסלת, מה זמן עשה בו מקצתו ככלו, אף ערלה נעשה בה מקצתה ככלה, או פלף לדרף זו, הואיל וערלה פוסלת וטמאה פוסלת, מה טמאה לא עשה בה מקצתה ככלה, אף ערלה לא נעשה בה מקצתה ככלה, נראה למי דומה? דנין דבר שאינו נוהג בכל הזבחים, מדבר שאינו נוהג בכל הזבחים, ואל יוכיח זמן שנוהג בכל הזבחים. או פלף לדרף זו, דנין דבר שלא התר מכללו מדבר שלא התר מכללו, ואל תוכיח טמאה שהתרה מכללה.

ד. השוחט את הפסח על החמץ בארבעה עשר - עובר בלא תעשה, והפסח עצמו - כשר, ויוצא בו ידי חובתו בפסח. אחד השוחט, ואחד הזורק, ואחד המקטיר, במה דברים אמורים? בזמן שהוא לשוחט, או לזורק, או למקטיר, או לאחד מבני חבורה, היה לאחד בסוף העולם - פטור. אבל המולק את העוף מבפנים, על החמץ בארבעה עשר - אינו עובר בלא תעשה.

ה. רבי שמעון אומר: הפסח בארבעה עשר, לשמו - חיב, מפני שהוא כשר. שלא לשמו - פטור, מפני שהוא פסול. ובמועד, לשמו - פטור, מפני שהוא פסול. שלא לשמו - חיב, מפני שהוא כשר. אימתי? בזמן שהן ראויין לבא בפסח, אבל אין ראויין לבא בפסח - בין לשמו בין שלא לשמו - חיב, מפני שהוא כשר. אמר רבי שמעון: פסח בארבעה עשר, לשמו - כשר, שלא לשמו - פסול. בחלו של מועד, לשמו - פסול, שלא

לשמו - כשר. ואימתי? בזמן שאוי להביא פסח, אבל אין ראוי להביא פסח, בין לשמו בין שלא לשמו - כשר.

ו. הפסח שעברה שנתו, ושחטו בזמנו לשמו, וכן השוחט אחרים לשם פסח בארבעה עשר, רבי אליעזר פוסל, ורבי יהושע מכשיר. אמר רבי יהושע: ומה אם בשאר ימות השנה, שאינו כשר לשמו - כשרו אחרים לשמו, בזמנו, שכשר לשמו, אינו דין שיכשרו אחרים לשמו? אמר לו רבי אליעזר: או חלוף הדברים, ומה אם בשאר ימות השנה, שאינו כשר לשמו, כשר הוא לשם אחרים, וכשר פסח בארבעה עשר שלא לשמו! וכך אתה אומר לי: מה לי הכשרו אחרים לשמו בשאר ימות השנה לשמו - שכך הוא כשר לשם אחרים, יכשרו אחרים לשמו בארבעה עשר שאינו כשר לשם אחרים? אמר לו רבי יהושע: אם כן, הרעת כח פסח ונתתו כח לשלמים. חזר רבי אליעזר ודנו דין אחר: מצינו מותר פסח בא שלמים, ואין מותר שלמים בא פסח. ומה פסח שמוותרו בא שלמים - שחטו בזמנו לשם שלמים פסול, שלמים שאין מותרו בא פסח, אם שחטו לשם פסח בזמנו אינו דין שיהו פסולין? אמר לו רבי יהודה: מצינו מותר חטאת בא עולה ואין מותר עולה בא חטאת. ומה חטאת שמוותרו בא עולה, שחטה לשם עולה פסולה, עולה שאין מותרו בא חטאת, שחטה לשם חטאת אינו דין שתהא פסולה? אמר לו רבי אליעזר: לא, אם אמרת בחטאת שכך כשרה לשמה כל השנה בלה, תאמר בפסח שאינו כשר לשמו אלא בזמנו? והואיל והוא פסול לשמו, דין הוא שיפסלו אחרים לשמו, הואיל ואין כשר לשמו בשאר ימות השנה, אם שחטו אחרים לשמו בארבעה עשר - הרי זה פסול.

ז. השוחט את הפסח לאוכלו בארבעה עשר - כשר. לאוכלו נא ושלוק ומבשל - כשר. השוחט את הפסח על בני החבורה, ואמר: שלא לשמו שחטתי - שורת הדין אין נאמן.

רבי יהודה אומר: עד שלא התחילו בו – נאמן, משהתחילו בו – אינו נאמן.

ח. הפסח ששחטו שחרית בארבעה עשר שלא לשמו, רבי יהושע מכשיר, כאלו נשחט בשלשה עשר. וכן בתירא פוסל, כאלו נשחט בין הערבים. אמר רבי יהושע: הואיל ושלשה עשר אינו ראוי, ובארבעה עשר שחרית אינו ראוי, מה שלשה עשר, אם שחטו שלא לשמו – כשר, אף ארבעה עשר שחרית, אם שחטו שלא לשמו – כשר. השיב רבי לסיע דברי בן בתירא: לא! אם אמרת בשלשה עשר, שאין מקצתו ראוי, תאמר בארבעה עשר שחרית, שמקצתו ראוי? הואיל ומקצתו ראוי, אם שחטו בארבעה עשר שחרית, שלא לשמו – פסול.

ט. פסח ראשון בשלש כתות, ואין פסח שני בשלש כתות. נשחט התמיד של בין הערבים – מקטיר את הקטרת ומטיב את הנרות, ובא לו אצל פסח. קרעו והוציא את אמורי, אפלו של ארבעה ושל חמשה, נתנו במיגס והקטירו על גבי המזבח, ובשבת היה מלבישין בגייתיהן, ומניחין ויוצא. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: ארבעה עשר שחל להיות בשבת – לא היה מפשיט אלא עד מקום חזה. כהן הקרוב אצל המזבח, שופך שפיכה אחת כנגד היסוד – פסול. הלויים עומדין על דוכן וגומרין הלל בשורה, אם גמרו – שנו, ואם שנו – שלשו, ואף על פי שלא שלשו מימיהן. אמר רבי יהודה: מימיהן של פת שלישית לא הגיעו ל"אהבתי כי ישמע ה' את קוליי", מפני שעמה מועטין, והיא היתה נקראת פת עצלנית.

י. כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת, אלא שהיו הכהנים מדיחין את העזרה שלא ברצון חקמים. כיצד מדיחין את העזרה? היו פוקקין אותה ומרגילין לה אמת המים עד שנעשית נקיה כחלב. רבי יהודה אומר: כוס היה ממלא מדם התערובות, וזורקו זריקה אחת על גבי המזבח, שאם ישפך דמן של אחד מהן, נמצא שמכשירו. אמרו לו

לרבי יהודה: והלא לא נתקבל בכלי ודם שאינו מתקבל בכלי פסול לגבי מזבח! דבר אחר, שהוא דם התמצית ודם התמצית פסול לגבי מזבח. אמר להם רבי יהודה: לדבריכם, למה פוקקין את העזרה, והיו כהנים משקיעין בדם עד ארכובותיהן? אמרו לו: שבת הוא לבני אהרן שיהלכו בדם עד ארכובותיהן. רבי אליעזר בן יעקב אומר: פת שלישית הלכה וישבה לה בעזרת נשים.

יא. פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת, שאלו את הלל הזקן: פסח, מהו שידחה את השבת? אמר להם: וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת? והלא הרבה משלש מאות פסחים יש לנו שדוחה את השבת! חברו עליו כל העזרה, אמרו לו: מנין לך? אמר להם: תמיד, קרבן צבור – דוחה את השבת, אף פסח קרבן צבור – דוחה את השבת. דבר אחר: נאמר בתמיד (במדבר כח, ב): "מועדו", ונאמר בפסח (במדבר ט, ב): "מועדו"; מה מועדו האמור בתמיד – דוחה את השבת, אף מועדו האמור בפסח – דוחה את השבת. ועוד קל וזמר: ומה תמיד שאין חייבין עליו כרת – דוחה את השבת, פסח שחייבין עליו כרת – אינו דין שידחה את השבת? ועוד מקבילי מרבתי שפסח דוחה את השבת, ולא פסח ראשון, אלא פסח שני, ולא פסח צבור אלא פסח יחיד. אמרו לו: מה יהא על העם שלא הביאו ספינין ופסחים למקדש? אמר להם: הלכה זו שמעתי ושכחתי, אלא הנח להן לישראל אם אין נביאים הן, בני נביאים הן, מה עשו ישראל באותה שעה? מי שפסחו טלה – טמנו בצמרו, גדי – קשרו בין קרניו, והביאו ספינין ופסחים למקדש, ושחטו את פסחיהן. בו ביום מנו את הלל הנשיא, ודרש להם בהלכות הפסח.

יב. פעם אחת בקש אגריפס המלך לידע כמה מנניין של אוכלוסי ישראל. ואמר להם לכהנים: הפרישו לי כליא מכל פסח ופסח! והפרישו לו שש מאות אלף זוגות של

כליות, כפלים כיוצאי מצרים, ואין לה כל פסח ופסח שלא היו עליו יותר מעשרה מנוזין, חוץ מטמא, ושהיה בדרך רחוקה. בו ביום נכנסו ישראל בהר הבית, ולא היה מחזיקם. והיה קורין אותו: 'פסח מעובדין'.

יוצא בה ידי חובתו משום שמחה, ואין יוצא בה משום חגיגה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: חגיגה העולה עמו על השלחן, ותבשילין העולים עמו על השלחן - הרי אלו מתבצרים עמו.

מסכת פסחים פרק חמישי

א. רבי אליעזר אומר: כשם שהשחיטה דוחה את השבת - כך מכשירי שחיטה ידחו את השבת. כלל אמר רבי עקיבה: כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת - אינה דוחה את השבת. וכל מלאכה שאי אפשר לעשותה מערב שבת - דוחה את השבת. אמר לו רבי אליעזר: אמורי צבור יוכיחו, שהן כשרין למוצאי שבת, והן דוחין את השבת בזמנו! ומה לי מכשירי שחיטה אחר שחיטה, ומה לי מכשירי שחיטה לפני שחיטה. אמר רבי עקיבא: מה למכשירי שחיטה אחר שחיטה שדוחה את השבת, שכן דחתה שחיטה את השבת, ידחו מכשירי שחיטה לפני שחיטה את השבת, שלא דחתה שחיטה את השבת? ועוד, שמא יארע בו פסול ונמצא חלל את השבת, ולא עשה מצותה.

ב. פסח בא מן הצאן ואינו בא מן הבקר, בא מן הכבשים ומן העזים, בא מן הזכרים ואינו בא מן הנקבות, בא בן שנה ואינו בא בן שתיים, ואינו נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות, ואינו נאכל אלא למנוייו, ואינו נאכל אלא צלי. וחיבין עליו משום שכירת עצם.

ג. חגיגה הבאה עמו - באה מן הצאן ומן הבקר, ומן הכבשים ומן העזים, מן הזכרים ומן הנקבות, ובאה בת שנתה ובת שתיים, ונאכלת לשני ימים ולילה אחד, ואין חיבין עליה משום שכירת עצם. חגיגה הבאה עמו - היא נאכלת תחלה, כדי שיהא פסח נאכל על השבע. בן תימא אומר: חגיגה הבאה עם הפסח - הרי היא כפסח, ואינה נאכלת אלא ליום ולילה, וחגיגת חמשה עשר נאכלת לשני ימים ולילה אחד, וחגיגת ארבעה עשר

ד. ארבעה עשר שחל להיות בשבת. אחד דברים שהן ראויין לבא פסח, ואחד דברים שאין ראויין לבא פסח, ושחטן לשום פסח, וכן השוחט לשם חטאת צבור, לשם עולות, ופסח ששחטו בשבת שלא לשמו - פטור. דברי רבי מאיר. אמר רבי שמעון: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על דברים שאין ראויין לבא פסח ושחטו לשם פסח, והשוחט לשם חטאת צבור, ולשם עולת צבור - שהוא חייב, על מה נחלקו? על דברים שהן ראויין לבא פסח, ושחטם לשם פסח, שרבי אליעזר מחייב חטאת, ורבי יהושע פוטר.

ה. השוחט את התמיד בשבת, שלא לשמו - חייב. אמר רבי יוסי: שמעתי שהשוחט 'תמיד' בשבת, שאינו מבקר - חייב חטאת, ויחזור ויביא תמיד אחר להכשירו, חוץ מן הנשחט, שנאמר (במדבר כח, לא): "תמימם יהיו לכם ונספיהם"; כשהן מבקרין - הן תמידין, כשאין מבקרין - אינן תמידים.

ו. שחטו ונודע שמשכו בעלים את ידיהן, או שמתו או שנטמאו - הרי זה חייב. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אם יש לו שהות כדי שידע - הרי זה חייב. ותעבר צורתו ותצא לבית השרפה. ואם לאו - הרי זה פטור. חטאת צבור ששחטן בשבת, שלא לשמן - הרי זה חייב, וקטיר אמורין לערב.

ז. חטאת יחיד ועולת יחיד, ששחטן בשבת לשמן, וזרק דמן שלא לשמן - חייב, שהרצו הבעלים. השוחט שתי חטאות לצבור, ואין צריכין אלא אחת - חייב על האחרונה. שתי עולות לצבור ואין צריכין אלא אחת - חייב על האחרונה.

ח. רבי יהודה אומר: כשם ששפורד של עין אין נשרף, כך שפורד של מתכת אין מרתים. אמרו לו: זה חם מקצתו - חם כלו, וזה חם מקצתו - אינו חם כלו.

ט. פסח ששכו יין ושמן, אף על פי שמנטף מלמעלה למטה - אין בו משום בשול. בשלו ואחר כך צלאו, או צלאו ואחר כך בשלו - הרי זה אסור. אין מולגין את הראש ואת הכרעים ואין טופלין אותן בחרסית ובאדמה, אבל מפספסין אותן באור.

י. הפסח צולין אותו שלם, ואין צולין אותו חתיכות, רצה - מנתחו ומטילו אבר אבר על גבי גחלים, ואין צולין שני פסחים בתנור אחד מפני התערבות. אפלו זה גדי וזה טלה מפני הרגל עברה. אבל צולין ארבעה וחמשה פסחים בארבעה וחמשה תנורים זה אצל זה, ואין חוששין. חמש חבורות שנתערבו פסחיהן, נאמן אחד מבני החבורה לומר: 'פסח זה של אותה חבורה הוא'. הפסח אין נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות, ואין חיבין עליו משום נותר, ואין מחשבה פוסלת בו משום פגול, עד שיעלה עמוד השחר.

בעזהש"ת

קרן הדפסה לאדענט איין איין צו ווערן א ברסלב פריים מעמבער!

אויפן פארלאנג פונעם ציבור אנשי שלומינו,
האט קרן הדפסה איינגעפדעמט א נייע פריים מעמבערשיפ פראגראם,
וואס וועט צושטעלן א געוואלד מיט נוצבארע בענעפיטן:

ועל כולם:

PRIME HOME DELIVERY SERVICE

פריים דעליווערי

סערוויס:

באקומט אלעס "צום טיר"
מיט פערזעליכע סערוויס
אויף א גאלדענעם טאץ -
דאס שנעלסטע וואס מעגליך.

עקסטערע באנוס:

אנלימיטעד 10% דיסקאונט אין ברסלב סענטער אנליין געשעפט

אריינגערעכענט הונדערטע
ספרים, קונטרסים, אויף
אידיש, ענגליש און לשון
הקודש, סידיס צו הערן און
צו זען, און נאך אסאך.

צום ערשט:

באקומט "אלע" וועכענטליכע אידישע גליונות און קונטרסים פון היכל הקודש

אריינגערעכענט די וואס מען
אפערט נישט דערפאר קיין
סובסקריבשאנס, אזוי אויך די
וואס וועלן ארויסקומען
בעז"ה אין די צוקונפט.

די פרייז צו ווערן א פריים מעמבער איז \$24.99 א וואך

רופט שוין 718-387-2691 עקסטענשאן 3

בשורה טובה ומשמחת!

שוין יעצט
דא צו באקומען
אפגעשיקט יעדע וואך

צו אייער טיר

אויף די פאסט

די שטארק אויפגעכאפטע
וועכנטליכע קונטרסים

עצתו אמונה

הערליכע בריוו, שאלות

ותשובות אין אלע אקטועלע

נושאים אין טאג טעגליכן לעבן.

געשריבן דורכן ראש ישיבה
הרה"ג ר'

יואל רוטה

שליט"א

רופט אדער טעקסט

718•387•2691

קח
הכל
הקודש

אדער שיקט א אימעיל צו subscribe@kerenhadfusa.org

<p>29</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כ"א 21</p>	<p>משיבין לסליחות 1st Day of Selichos עלות השחר 6:21 סו"ז קר"ש - מג"א 9:02 סו"ז תפלה - מג"א 10:20 שקיעה 7:32 בבלי: סוכה ג-ג • ירושלמי: נזיר ה • תוספתא: ערובין ז נ"ך: דניאל ג-ד • רמב"ם: בכורים א</p>
<p>30</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כ"ב 22</p>	<p>ב' דסליחות עלות השחר 6:22 סו"ז קר"ש - מג"א 9:02 סו"ז תפלה - מג"א 10:20 שקיעה 7:30 בבלי: סוכה נד • ירושלמי: נזיר ו • תוספתא: ערובין ח נ"ך: דניאל ה-ו • רמב"ם: בכורים ב</p>
<p>31</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כ"ג 23</p>	<p>ג' דסליחות עלות השחר 6:23 סו"ז קר"ש - מג"א 9:03 סו"ז תפלה - מג"א 10:20 שקיעה 7:29 בבלי: סוכה נה • ירושלמי: נזיר ז • תוספתא: פסחים א נ"ך: דניאל ז-ח • רמב"ם: בכורים ג</p>
<p>1</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כ"ד 24</p>	<p>ד' דסליחות עלות השחר 6:24 סו"ז קר"ש - מג"א 9:03 סו"ז תפלה - מג"א 10:20 שקיעה 7:27 בבלי: סוכה נו • ירושלמי: נזיר ח • תוספתא: פסחים ב נ"ך: דניאל ט-י • רמב"ם: בכורים ד</p>
<p>2</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כ"ה 25</p>	<p>ה' דסליחות עלות השחר 6:25 סו"ז קר"ש - מג"א 9:03 סו"ז תפלה - מג"א 10:20 שקיעה 7:26 בבלי: ביצה ב • ירושלמי: נזיר ט • תוספתא: פסחים ג נ"ך: דניאל יא-יב • רמב"ם: בכורים ה</p>
<p>3</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כ"ו 26</p>	<p>ו' דסליחות עלות השחר 6:26 סו"ז קר"ש - מג"א 9:04 סו"ז תפלה - מג"א 10:21 שקיעה 7:24 בבלי: ביצה ג • ירושלמי: נזיר י • תוספתא: פסחים ד נ"ך: עזרא א-ב • רמב"ם: בכורים ו</p>
<p>4</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כ"ז 27</p>	<p>נצבים, פרק ה-ו עלות השחר 6:27 סו"ז קר"ש - מג"א 9:04 סו"ז תפלה - מג"א 10:21 שקיעה 7:22 בבלי: ביצה ד • ירושלמי: נזיר יא • תוספתא: פסחים ה נ"ך: עזרא ג-ד • רמב"ם: בכורים ז</p>

Candle Lighting 7:07 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 8:35 זמן מוצש"ק

אלעם וואס א צדיק הייסט דארף מען פאלגן, אויסער אויב ער זאגט אז מען זאל נישט קומען צו אים אויף ראש השנה, דאס דארף מען אים נישט פאלגן.
(שיחות הר"ן סימן ר"ד)